

Хорт хавдрын үзүүлэлт 2023

Улаанбаатар хот
2024 он

Эрхэлсэн:

Н. Эрдэнэхүү, АУ-ны доктор, дэд профессор, Хавдар судлалын үндэсний төвийн ерөнхий захирал

Тайланг боловсруулсан:

Т. Ундармаа, АУ магистр, Хорт хавдар эрт илрүүлгийн бүртгэл тандалтын албаны дарга, Эпидемиологич их эмч

Ж.Уранболор, АУ доктор, Хорт хавдар эрт илрүүлгийн бүртгэл тандалтын албаны Эпидемиологич их эмч

Тайланг эмхэтгэсэн:

С. Эрдэнэчимэг, Статистикч бага эмчийн тэргүүлэх зэрэгтэй, НЭМ докторант

Тайлантай холбоотой саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү:

- undarmaa@cancer-center.gov.mn
- uranbolor@cancer-center.gov.mn
- chimeg_s@cancer-center.gov.mn

Товчилсон үгийн жагсаалт

ТТ- тохиолдлын тоо

НӨӨТ - насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин

ӨТ- өвчлөлийн түвшин

ӨСТ- өвчлөлийн стандартчилсан түвшин

ХТ- Хуримтлагдсан түвшин

НӨНБТ - насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин

НБТ-нас баралтын түвшин

НБСТ- нас баралтын стандартчилсан түвшин

МV- Морфологийн онош батлагдсан хувь

ЕРӨНХИЙ АГУУЛГА

Үзүүлэлт тооцсон аргачлал: Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшинг (насны бүлэгт тооцсон өвчлөлийн түвшин) тооцохдоо тухайн жилийн тухайн насны бүлгийн дундаж хүн амын тоог хүйсээр ялган тооцооллоо.

Өвчлөлийн түвшин: 100 000 хүн ам тутамд ноогдох тохиолдлын тоо бөгөөд энэхүү үзүүлэлтийг тооцохдоо хорт хавдрын өвчлөлийн нийт шинэ тохиолдлын тоог нийт хүн амд харьцуулна.

Насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин: Тухайн насны бүлгийн 100 000 хүн ам тутамд ноогдох тохиолдлын тоо бөгөөд энэхүү үзүүлэлтийг тооцохдоо 5 насаар бүлэглэсэн насны бүлэг дэх шинэ тохиолдлын тоог тухайн насны бүлгийн хүн амын тоонд харьцуулна.

Өвчлөлийн стандартчилсан түвшин: Дэлхийн стандарт хүн амд харьцуулан гаргасан 100 000 хүн амд ноогдох тохиолдлын тоо бөгөөд насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшинг тухайн насны бүлгийн дэлхийн стандарт хүн ам (Sega standart population)-ын тоонд харьцуулсан харьцааны нийлбэрээр илэрхийлэгддэг ба өөр өөр газар нутгийн хүн амын өвчлөл эсвэл өөр цаг хугацааны өвчлөлийг хооронд нь харьцуулахад ашиглана.

Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын үзүүлэлт: Насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин, нас баралтын түвшин, нас баралтын стандартчилсан түвшин өвчлөл тооцсон аргачлалтай адилаар тооцно.

Хорт хавдрын үндсэн үзүүлэлтийг 2023 оны дундаж хүн амд, хорт хавдрын мэдээний сангийн чанарын шалгуур үзүүлэлтүүдийг олон улсад тооцон гаргадаг зарим чанарын шалгуур үзүүлэлтийг ашиглан гаргалаа.

Агуулга

ХОРТ ХАВДРЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧАНАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ	5
Хорт хавдрын өвчлөл нас баралтын хураангуй, 2023 он	10
Бүлэг 1. ДЭЛХИЙ ДАХИНД ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТЫН БАЙДАЛ	12
1.1 Элэгний хорт хавдар:	14
1.2 Ходоодны хорт хавдар:	15
1.3 Уушгины хорт хавдар:	16
1.4 Улаанхоолойн хорт хавдар:	17
1.5 Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар:	18
1.6 Умайн хүзүү, хөхний хавдар:	19
1.7 Нойр булчирхайн хорт хавдар:	20
1.8 Хүүхдийн хорт хавдар:	21
Бүлэг 2. ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 2023 ОН	22
2.1 Хорт хавдрын өвчлөл, бүтэц	23
2.2 Хорт хавдрын өвчлөлийн үндсэн үзүүлэлт	24
2.3 Хорт хавдрын өвчлөл, TNM үе шатаар	27
2.4 Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, аймгуудаар	28
2.5 Зонхилох байрлалын хорт хавдар	29
Бүлэг 3. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ	35
3.1 Хорт хавдрын нас баралтын бүтэц	36
3.2 Хорт хавдрын нас баралтын үндсэн үзүүлэлтүүд	37
3.3 Хорт хавдрын нас баралтын түвшин, аймгуудаар	38
3.4 Зонхилон тохиолдсон хавдрын шалтгаант нас баралт	39
Бүлэг 4. ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ	44
4.1 Хүүхдийн хорт хавдрын үзүүлэлтүүд	45
Бүлэг 5. ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ	48

ХОРТ ХАВДРЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧАНАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

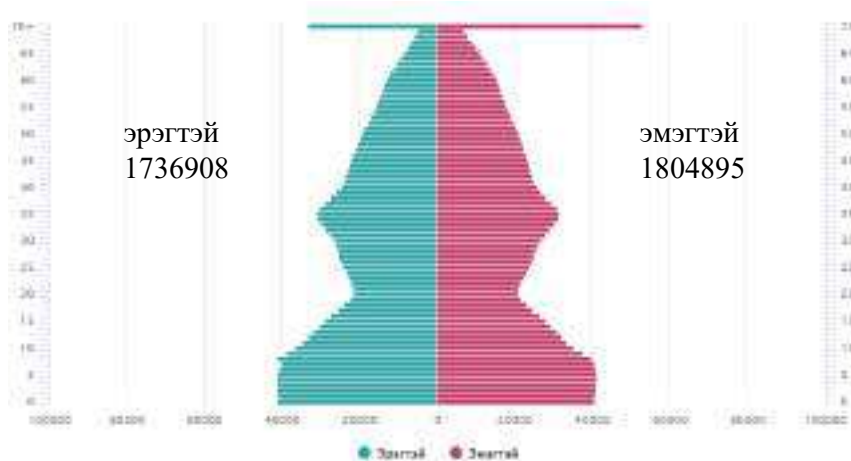
ХОРТ ХАВДРЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧАНАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Хорт хавдар нь дэлхий дахинаа түүний дотор манай оронд ч өсөн нэмэгдэх хандлагатай, Монгол улсын хүн амын нас баралтын 2 дах шалтгаан болсон хэвээр байна. Хорт хавдраас сэргийлэх, эрт илрүүлэх, хянах ажлыг эрчимжүүлэх, оновчтой болгох нотолгоонд тулгуурласан бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд хорт хавдрын бүртгэлийн мэдээний эх сурвалжийн чанар, үнэн зөв, бүрэн байдал зэргээс ихээхэн хамаарна. Иймд хорт хавдрын мэдээ, тайлагналт нь хорт хавдрын эсрэг бүхий л арга хэмжээг төлөвлөх, судалгааны ажлын нотолгоотой суурь эх сурвалж болох юм. Монгол улсын 2023 оны хүн амын суваргын 32.2 хувийг 15-аас доош насныхан, 65.3 хувийг 15-69 насныхан, 2.5 хувийг 70-аас дээш насныхан бүрдүүлж байна (Зураг 1).

Мэдээний эх сурвалж:

Монгол улсад хорт хавдрын хууль эрх зүйн орчин нь ЭМСайдын 2013 оны 450 тоот тушаал, 2014 оны ЭМСайдын 431 тоот, 2019 оны ЭМСайдын А/611 тоот тушаалыг тус тус мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Зураг 1. Хүн амын нас хүйсийн суварга 2023

Хорт хавдрын мэдээний эх сурвалж байгууллагад Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг (21), Улаанбаатар хотын дүүргийн эрүүл мэндийн төв (9), зарим төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн эмнэлэг төвүүд, Сонгодо, Intermed, Сөүл эмнэлгүүд дийлэнх хувийг эзэлж байна. Хорт хавдрын бүртгэл хорт хавдрын шинэ тохиолдол, нас баралтын талаарх мэдээг бүрэн гүйцэт, үнэн зөв, цаг хугацаанд нь, харьцуулагдахуйц байдлаар бүртгэх зорилготой (Зураг 2 Хүснэгт 1). Хорт хавдрын шинэ тохиолдлын мэдээг “Хорт хавдрыг мэдээлэх хуудас-АМ-5” маягтаар (овог нэр, хаяг, хорт хавдар эрхтэний байрлал, морфологи онош, үе шат TNM ангиллаар, хийгдсэн эмчилгээ гм), Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын мэдээг “Нас баралтын гэрчилгээ АМ-7” маягтыг үндэслэн (овог нэр, регистрийн дугаар, онош, оношлогдсон оношийн дагуу хяналтын мэдээний санд тулгалт хийх) үндсэн мэдээний санг бүрдүүлж байна.

Хорт хавдрын бүртгэл нь үндэсний хэмжээнд тохиолдож буй хорт хавдрын шинэ тохиолдол, нас баралтыг бүрэн гүйцэт, цаг хугацаанд нь, бодитой, харьцуулагдахуйц байдлаар бүртгэн авах зорилготой.

(1) Бүрэн гүйцэт: Бүртгэлийн бүрэн гүйцэт чанар гэдэг нь тухайн хамрах хүрээний хүн амд тохиолдсон хорт хавдрын тохиолдлыг бүгдийг бүртгэхийг хэлнэ. Энэ чанарыг дараах үзүүлэлтүүдээр үнэлнэ. Үүнд:

Нас баралт/тохиолдол харьцаа- M/I ratio

Нас баралт/тохиолдол харьцаа нь бүрэн гүйцэд байгааг илэрхийлэх чухал үзүүлэлт бөгөөд тухайн газар нутагт цаг хугацаанд бүртгэгдсэн хорт хавдрын нас баралт ба шинэ

тохиолдлын харьцаа юм. Энэ үзүүлэлтийг зөв тооцох нь шинээр оношлогдсон хорт хавдар, нас баралт (1-амьд үлдэх магадлал)-ыг илэрхийлдэг.

(2) Насаар өвөрмөц өвчлөлийн муруй

Өвчлөлийн насаар өвөрмөц муруйг тооцох шаардлагатай чухал үзүүлэлт бөгөөд ихэнх хучуур эдийн гаралтай хавдрууд нас ахих тусам нэмэгддэг.

(2) Бодитой

Бодитой байдал нь хорт хавдрын бүртгэлийн мэдээллийн чанарыг үнэлэх чухал бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Энэ нь зорилтот бүлгийн хүн амд тохиолдож буй хорт хавдрын бүх тохиолдлыг бүртгэлийн мэдээллийн санд оруулсан хэмжээгээр тодорхойлогддог. Тиймээс бүртгэгдсэн тохиолдлын бодит байдал нь мэдээллийн эх сурвалжийн үнэн зөв эсэх, бүртгэлийн мэдээллийн санд энэ мэдээллийг оруулах, кодлох, хувиргах бүртгэх ур чадварыг илэрхийлнэ.

Энэ чанарыг дараах үзүүлэлтүүдээр үнэлнэ. Үүнд:

(1) Микроскопиор баталгаажуулсан-MV

Микроскопиор баталгаажуулсан хувь гэдэг нь бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тоонд морфологиор баталгаажсан тохиолдлын эзлэх хувь юм. Энэ нь бодитой чанарын чухал үзүүлэлтийн нэг боловч гистологи, цитологи/гематологийн шинжилгээгээр оношлогдсон тохиолдол маш өндөр хувьтай байгаа нь эмгэг судлалын лабораторид хэт найдаж, өөр шинжилгээгээр оношлогдсон тохиолдлуудыг олж чадахгүй байгааг илтгэдэг.

(2) Нас баралтын гэрчилгээгээр оношлогдсон (DCO)

Нас баралтын гэрчилгээнд үндэслэн тохиолдлыг бүртгэхийг хэлнэ. Нас баралтын гэрчилгээгээр оношлогдсон хувь нь 15-20% байвал зохино гэж үздэг.

(3) Хавдрын анхдагч байрлал тодорхойгүй (PSU)

Нийт оношлогдсон хавдрын дотор хавдрын анхдагч байрлал тодорхойгүй тохиолдлын эзлэх хувь хэмжээ. Энэ үзүүлэлт 10% ба түүнээс дээш байх нь оношлогооны чанар сул байгааг илтгэнэ.

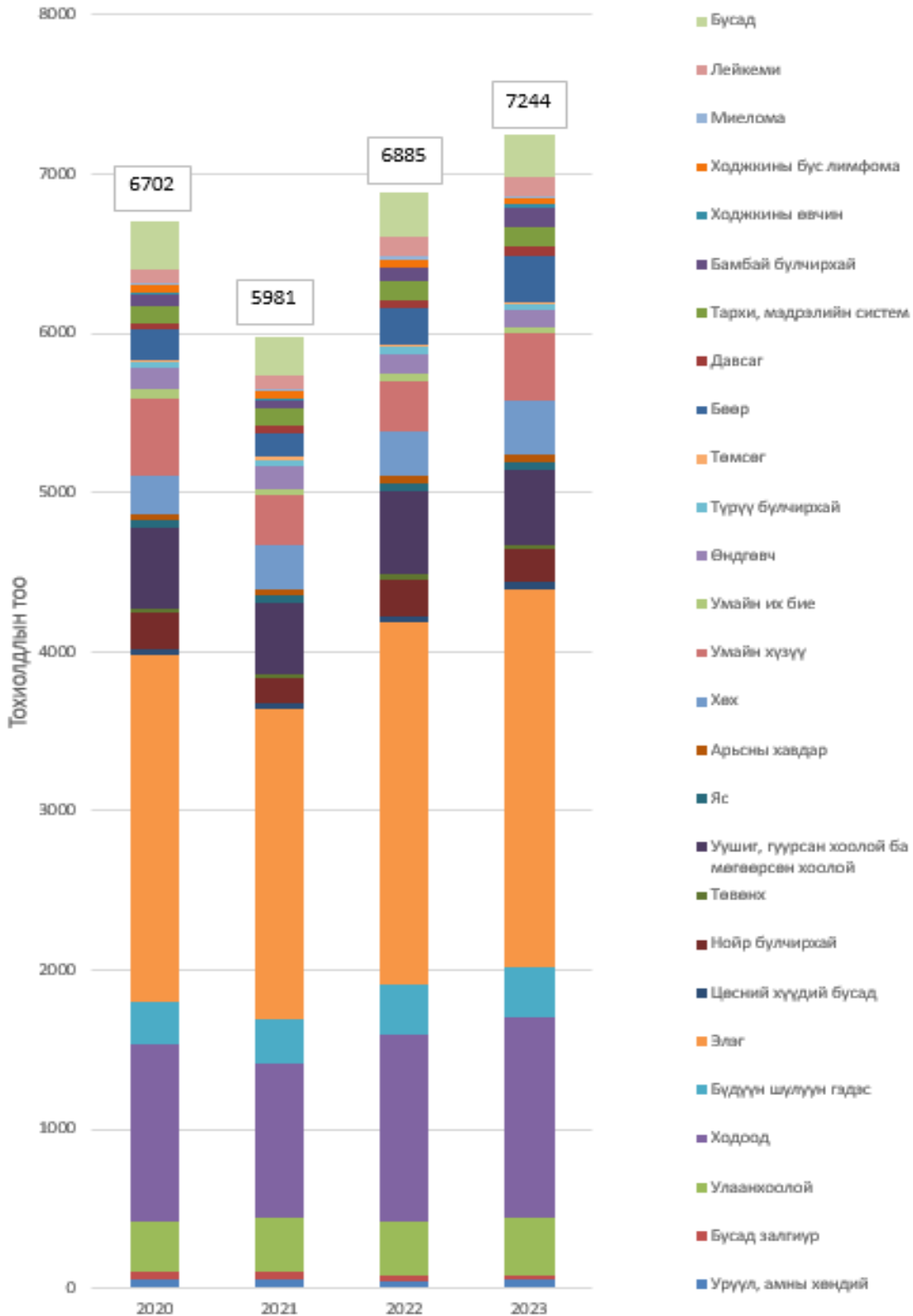
(4) Хавдрын тохиолдлын нас тодорхойгүй (Age UNK)

Нийт оношлогдсон хавдрын тохиолдлын дотор хавдрын нас тодорхойгүй тохиолдлын эзлэх хувь хэмжээ. Энэ үзүүлэлт нь хавдрыг бүртгэн оруулах чанарыг хэмжинэ.

Хорт хавдрын шинэ тохиолдлын мэдээг “Хорт хавдрыг мэдээлэх хуудас-AM-5”-д үндэслэн (овог нэр, хаяг, хорт хавдар эрхтэний байрлал, морфологи онош, үе шат TNM ангиллаар, хийгдсэн эмчилгээ) бүртгэж мэдээллийг баяжуулан ажилладаг. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын мэдээг нас баралтын гэрчилгээ (Нас баралтын гэрчилгээ AM-7)-нд үндэслэн (овог нэр, регистрийн дугаар, оношийг хяналтын мэдээний санд тулгалт хийн) бүртгэн авч тухайн жилийн хяналтын бааз мэдээллээс хасаж тооцдог.

Зураг 2-д 2020-2023 онд бүртгэгдсэн хорт хавдрын тохиолдлын тоог он оноор нь үзүүлсэн бөгөөд энэ хугацаанд Монгол улсын хэмжээнд сүүлийн 4 жилийн хугацаанд бүртгэгдсэн хорт хавдрын бүтцэд мэдэгдэхүйц өөрчлөлт ажиглагдахгүй байна.

Зураг 2. Бүртгэгдсэн хорт хавдрын тохиолдлын тоо 2020-2023

ХОРТ ХАВДРЫН БҮРТГЭЛИЙН ЧАНАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Хүснэгт 1. Хорт хавдрын морфологиор оношлогдсон байдал 2020-2023

Хавдрын байрлал ICD-10	2020 он			2021 он			2022 он			2023 он		
	N	M	MV%	N	M	MV%	N	M	MV%	N	M	MV%
Элэг C22	2183	511	23.4	1956	422	21.6	2286	497	21.7	2373	794	33.5
Ходоод C16	1118	724	64.8	963	565	58.7	1181	591	50.0	1259	757	60.1
Уушиг C34	507	196	38.7	446	171	38.3	521	142	27.3	473	183	38.7
Улаан хоолой C15	312	164	52.6	338	170	50.3	342	138	40.4	357	170	47.6
Умайн хүзүү C53	480	384	80.0	312	253	81.1	318	229	72.0	425	335	78.8
Хөх C50	244	205	84.0	278	214	77.0	283	205	72.4	344	256	74.4
Бүдүүн шулуун гэдэс C18-21	262	175	66.8	278	177	63.7	306	167	54.6	322	207	64.3
Бусад	1596	853	53.4	1410	701	49.7	1648	737	44.7	1691	912	53.9
Нийт	6702	3212	47.9	5981	2673	44.7	6885	2706	39.3	7244	3614	49.9

N-тохиолдлын тоо   M-Морфологиор оношлогдсон тохиолдлын тоо

2013 оноос морфологийн төлвийг Өвчний Олон Улсын Ангилал - Хавдар Судлал гуравдугаарыг ашиглан тоотлож байна. Шинэ тохиолдлын морфологиоор оношлогдсон хувь нь дунджаар 48-53 хувьтай байна.

Элэгний хорт хавдар хамгийн бага буюу морфологиор оношлогдсон хувь (23-36%), уушгины хорт хавдар (27-38%)-тай удаалж байна. Хөх, умайн хүзүүний хавдрын морфологиор оношлогдсон хувь хамгийн өндөр буюу 72-85%-тай байна (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 2. Хорт хавдрын байрлал тодорхойгүй, нас баралтын гэрчилгээгээр оношлогдсон байдал 2020-2023

Хугацаа	Шинэ тохиолдлын тоо	Анхдагч байрлал тодорхойгүй	PSU%	Нас баралтын гэрчилгээгээр оношлогдсон	DCO%
2020	6702	16	0.2%	565	8.4%
2021	5981	0	0%	600	10%
2022	6885	0	0%	789	11%
2023	7244	12	0.2%	355	5%

Шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын тохиолдолын анхдагч байрлалыг заавал тодорхойлдог бөгөөд хорт хавдрын үндэсний бүртгэлийн хувьд анхдагч байрлал тодорхойгүй тохиолдол байхгүй, нас баралтын гэрчилгээгээр оношлогдсон тохиолдол дунджаар 5-11 хувьтай байна (Хүснэгт 2).

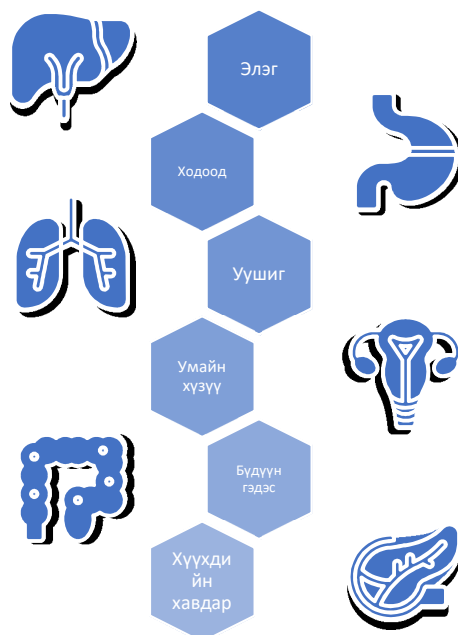

Хорт хавдрын өвчлөл нас баралтын хураангуй, 2023 он

- Олон улсын хавдрын судалгааны агентлагийн статистик мэдээллээр 2022 онд 20 сая гаруй хүн хорт хавдраад өвдөж, 9.7 сая хүн хорт хавдрын шалтгааны улмаас нас баржээ. Зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлд уушиг, хөх, бүдүүн шулуун гэдэс, түрүү булчирхай, ходоодны хорт хавдрууд байгаа бол уушиг, бүдүүн шулуун гэдэс, элэг, хөх, ходоодны хавдруудын шалтгаант нас баралт зонхилон тохиолджээ.
- Монгол улс хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр (ASR 235.8) дэлхийд 45-р байранд, хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшингээр (ASMR 181.5) дэлхийд 1-р байранд эрэмбэлэгдэж байна.
- Монгол улс элэг, ходоодны хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтын түвшингээр дэлхийд 1-р байранд, улаан хоолойн өвчлөл нас баралтын түвшингээр дэлхийд 3-р байранд эрэмбэлэгдэж байна.
- Монгол улсын хүн амын дунд 2023 онд 7244 хорт хавдрын шинэ өвчлөл бүртгэгдсэн байна. Зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд элэгний хорт хавдар 32.8%, ходоодны хорт хавдар 17.4%, уушиг гуурсан хоолой хорт хавдар 6.5%, умайн хүзүүний хорт хавдар 5.9%, улаан хоолойн хорт хавдар 4.9%-ийг эзэлж буй бөгөөд эдгээр нь нийт 2023 онд бүртгэгдсэн хорт хавдрын 67.5 хувийг эзэлж байна.
- Бүртгэгдсэн хавдрын тооны хувьд эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушиг гуурсан хоолойн, улаанхоолой, бөөрний хавдар, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, умайн хүзүү, ходоод, хөх, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар зонхилон эхний 5 байрлалд тохиолдож байна.
- 2023 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улсын дундаж түвшин 214.1 тохиолдол, хүйсээр харьцуулахад эрэгтэйчүүдэд (ӨТ 224.7) байгаа нь эмэгтэйчүүдийнхээс (ӨТ 203.9) өндөр байна.
- Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин аль ч хүйсэнд хамгийн өндөр буюу 100 000 эрэгтэй хүн амд 80.3 тохиолдол, эмэгтэй хүн амд 60.3 тохиолдол, харин ходоодны хорт хавдар 100 000 эрэгтэй хүн амд 51.6 тохиолдол, эмэгтэй хүн амд 23.3 тохиолдол ногдон удаалж байна.
- 75 хүртэлх насны нийт хүн амын хорт хавдарт өртөх эрсдэл 28.4% (Эрэгтэй 35.6%, эмэгтэй 23.4%) буюу 3 эрэгтэй тутмын 1, 5 эмэгтэй тутмын 1 нь хорт хавдарт өртөж байна.
- Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр авч үзвэл нас ахих тусам хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин тасралтгүй нэмэгдэн 75-аас дээш насны нийт хүн амд хамгийн өндөр буюу 100 000 хүн амд 2143.4, 100 000 эрэгтэй хүн амд 2671, 100 000 эмэгтэй хүн амд 1844 тохиолдол байна.
- 2023 онд бүртгэгдсэн зонхилох 10 байрлалын хавдрын 34.6% нь эрт үе шатандаа, 65.4% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ.
- 2023 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улсын дундаж түвшин 214.1 байсан бөгөөд Булган аймаг өвчлөлийн түвшингээрээ хамгийн өндөр (379.8), Баян-Өлгий аймаг хамгийн бага (154.1), 15 аймаг улсын дунджаас өндөр, 6 аймаг, Улаанбаатар хот улсын дунджаас бага үзүүлэлттэй байна.
- Бүсүүдийн хорт хавдрын өвчлөлийг улсын дундажтай харьцуулахад баруун, зүүн, хангайн, төвийн бүсүүд улсын дунджаас өндөр, Улаанбаатар хот бага үзүүлэлттэй байна.
- Зонхилох байрлалын хавдруудаас элэгний хорт хавдар Зүүн бүс, Булган аймагт өндөр; ходоодны хорт хавдар Баруун бүс, Увс аймагт өндөр; уушгины хорт хавдар Зүүн

- бүс, Булган аймагт өндөр; улаан хоолойн хорт хавдар Баруун бүс, Увс аймагт өндөр; бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар Зүүн ба Төвийн бүс, Говьсүмбэр аймагт өндөр; умайн хүзүүний хорт хавдар Төвийн бүс, Булган аймагт өндөр; хөхний хорт хавдар Зүүн бүс, Дорноговь аймагт өндөр байна.
14. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт 2023 онд 4556 бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 8 тохиолдлоор нэмэгджээ.
15. 2023 онд зонхилох байрлалын хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын бүтцэд элэгний хорт хавдар 37.6%, ходоодны хорт хавдар 16.4%, уушиг гуурсан хоолой хорт хавдар 8.7%, улаан хоолой 6%, бүдүүн шулуун гэдэс 4.5% буюу нийт хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 73.2 хувийг дээрх байрлалын хорт хавдрууд эзэлж байна.
16. Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушиг гуурсан хоолойн, улаанхоолой, нойр булчирхайн хорт хавдар, эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, умайн хүзүү, улаан хоолойн, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт зонхилж байна.
17. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин нийт хүн амд 134.7 (эрэгтэй 100 000 хүн амд 154.3 тохиолдол, эмэгтэй 100 000 хүн амд 115.6 тохиолдол), аль ч хүйсийн 100 000 хүн амд элэг, ходоодны хорт хавдрын нас баралт өндөр байна.
18. Хорт хавдрын нас баралтын түвшинг насны бүлгээр авч үзвэл нас ахих тусам хорт хавдрын нас баралтын түвшин тасралтгүй нэмэгдэн 75-аас дээш насныханд хамгийн өндөр буюу 100 000 хүн амд 2123; 100 000 эрэгтэй хүн амд 2538, 100 000 эмэгтэй хүн амд 1889 тохиолдол ногдож байна.
19. 2023 онд хорт хавдрын нас баралтын улсын дундаж түвшин 134.7 байсан бөгөөд Увс аймаг нас баралтын түвшингээрээ хамгийн өндөр (187.7), Говьсүмбэр аймаг хамгийн бага (99.6), 15 аймаг улсын дунджаас өндөр, 6 аймаг, Улаанбаатар хот улсын дунджаас бага үзүүлэлттэй байна.
20. Бүсүүдийн хорт хавдрын нас баралтыг улсын дундажтай харьцуулахад баруун, зүүн, хангайн, төвийн бүсүүд улсын дунджаас өндөр, Улаанбаатар хот бага үзүүлэлттэй байна.
21. Зонхилох байрлалын хавдруудаас элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт Зүүн бүс, Дорнод аймагт өндөр; ходоодны хорт хавдрын шалтгаант нас баралт Баруун бүс, Увс аймагт өндөр; уушгины хорт хавдар Зүүн бүс, Дорноговь аймагт өндөр; улаан хоолойн хорт хавдар Баруун бүс, Увс аймагт өндөр; бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар Зүүн бүс, Хэнтий аймагт өндөр; нойр булчирхайн хорт хавдар Баруун бүс, Говь-Алтай аймагт өндөр байна.
22. 2023 онд шинээр оношлогдсон хорт хавдартай хүмүүсийн 29% нь 1 жил хүрэхгүй хугацаанд нас баржээ.
23. Монгол улсад 2023 онд 0-19 насны 125 хүүхдэд хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн бол хорт хавдрын шалтгааны улмаас 0-19 насны 63 хүүхэд эндсэн байна.
24. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкеми 45%, тархи мэдрэлийн 20%, яс мөгөөрс, зөөлөн эдийн 4%, бөөр 4%, ходжкины бус лимфома 3%-ийг эзэлж байна.
25. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтын түвшинд лейкеми 45%, тархи мэдрэлийн хавдар тэргүүлж байна.
26. Монгол улсад 2023 оны жилийн эцэст хорт хавдар оноштой 28855 хүн амьдарч байгаагийн 547 (нийт хяналтын 1.9 хувь) 0-19 насны хүүхэд байна. Хорт хавдрын хяналтад байгаа хүмүүсийн 49 хувь нь 5 ба түүнээс дээш жил амьдарч байна.

Бүлэг 1. ДЭЛХИЙ ДАХИНД ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТЫН БАЙДАЛ

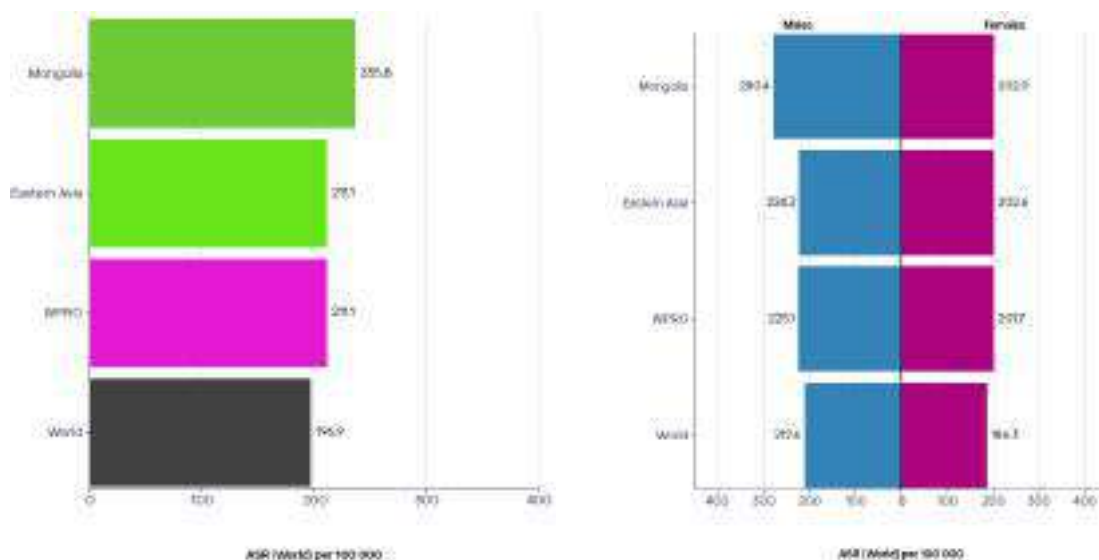
Бүлэг 1. ДЭЛХИЙ ДАХИНД ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТЫН БАЙДАЛ

2022 оны байдлаар Олон улсын хавдрын судалгааны агентлаг (IARC)-ын мэдээгээр Монгол улс хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 45 дугаарт эрэмбэлэгдэж байна. Монгол улсад бүртгэгдсэн нийт хорт хавдрын тохиолдлын тоог дэлхийн стандарт хүн амтай харьцуулан тооцоход 100 000 хүн амд 235.8 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 280.4, эмэгтэйчүүдэд 202.0 байна (Зураг 3). Монгол улс хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд 181.5 тохиолдол (эрэгтэйчүүдэд 227.5, эмэгтэйчүүдэд 145.5) ногдож дэлхийн 185 орноос 1 дүгээрт эрэмбэлэгдэж байна (Зураг 4).

Зураг 3. Хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Өвчлөлийн түвшин (дэлхий, Ази номхон далайн баруун бүс, зүүн ази)

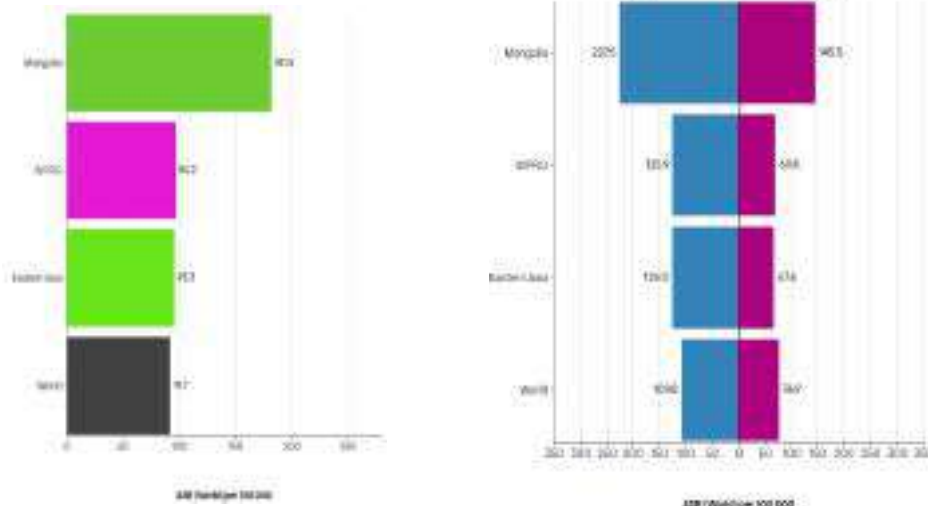
Өвчлөлийн түвшин (дэлхий, Ази номхон далайн баруун бүс, зүүн ази), хүйсээр

Зураг 4. Хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Age standardized mortality rate (World, WPRO, Eastern Asia, Mongolia) both sex combined

Age standardized mortality rate (World, WPRO, Eastern Asia, Mongolia) by sex

Олон улсын хавдрын судалгааны агентлаг (IARC)-ын 2022 оны үзүүлэлтээс Монгол улсын хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтын зонхилон тохиолдох 5 байрлалаар, хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтыг Зүүн азийн бүс, Номхон далайн баруун эргийн бүс, Дэлхийн дундажтай тус тус харьцууллаа (Зураг 4).

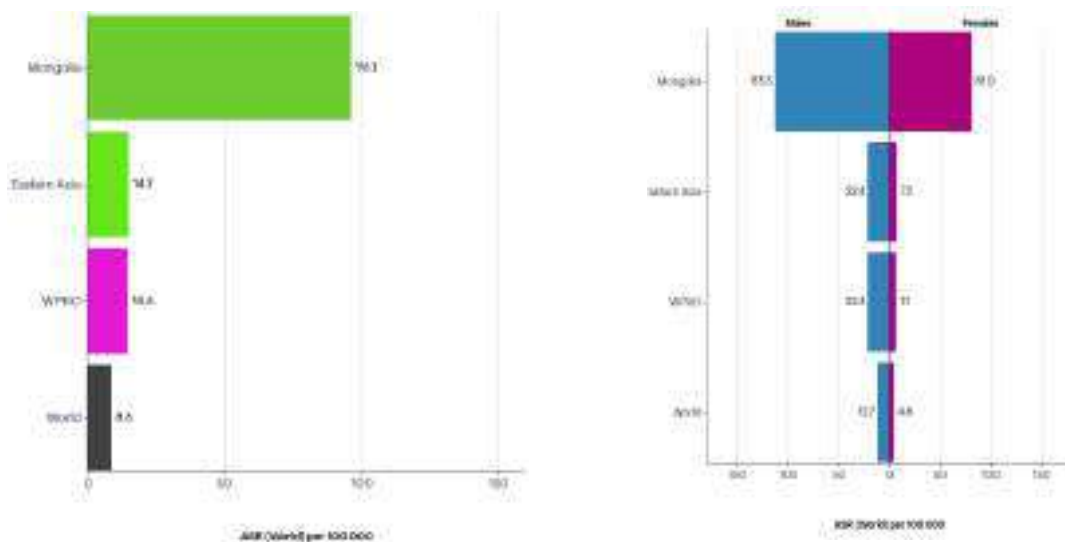

1.1 Элэгний хорт хавдар:

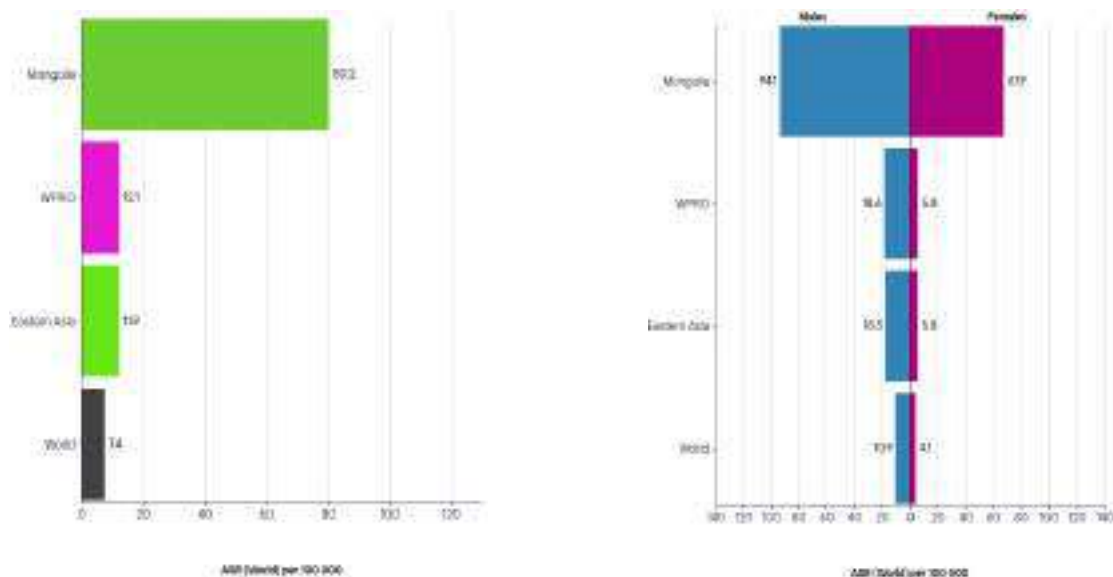
Монгол улс элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 1 дүгээрт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 11 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 6 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 6 дахин өндөр байна.

Хүйсээр ялган харвал эрэгтэй хүйсийн элэгний хорт хавдрын өвчлөл дэлхийн дунджаас 9 дахин, эмэгтэй хүйсийн элэгний хорт хавдрын өвчлөл 17 дахин өндөр байна (Зураг 5). Элэгний хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 1-рт эрэмбэлэгдэж, дэлхийн дунджаас 11 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд ба зүүн азийн орнуудын дунджаас 6 дахин өндөр байна (Зураг 5).

Зураг 5. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 6. Элэгний хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

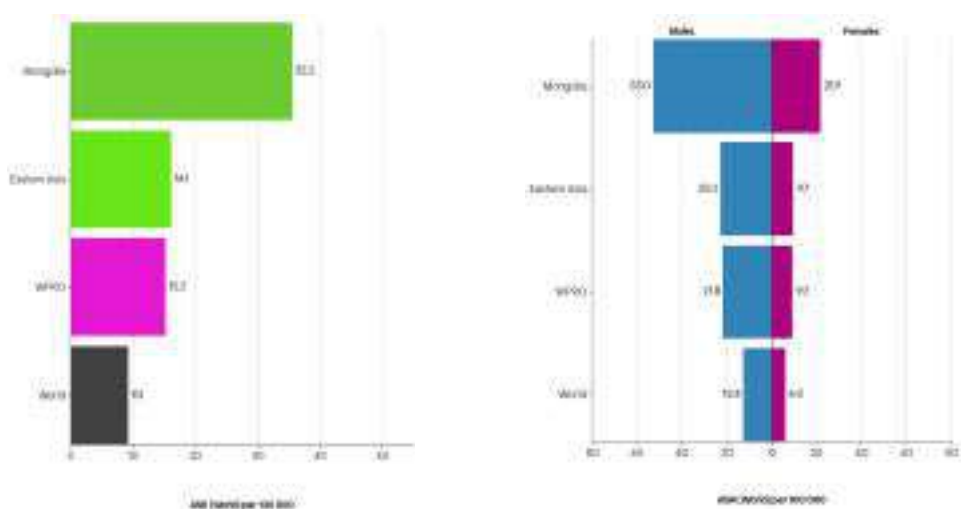

1.2 Ходоодны хорт хавдар:

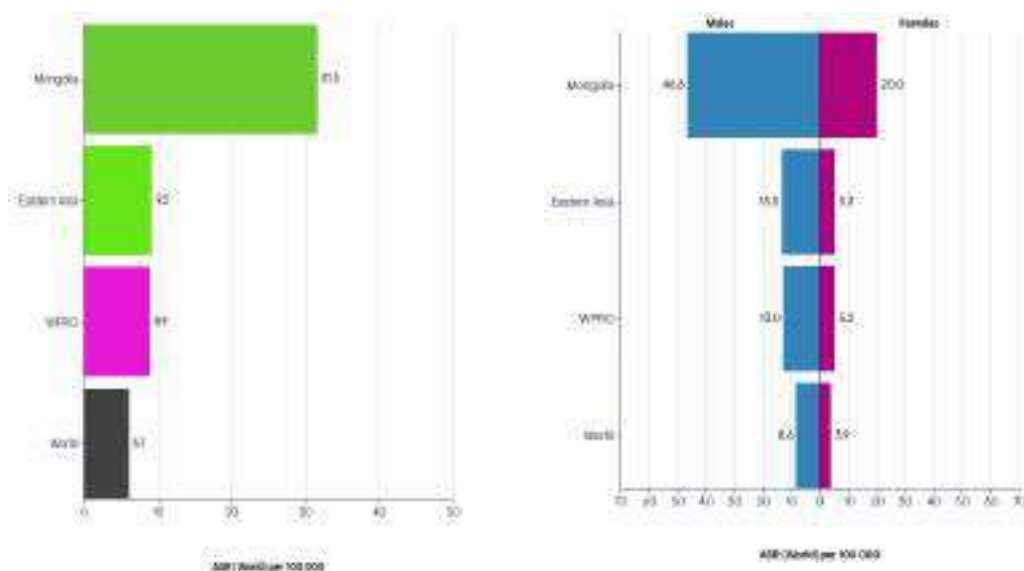
Монгол улс ходоодны хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 1 дүгээрт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 4 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 2 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин өндөр байна. Хүйсээр ялган харвал эрэгтэй хүйсийн ходоодны хорт хавдрын өвчлөлөөр дэлхийн дунджаас 4 дахин, эмэгтэй хүйсийн ходоодны хорт хавдрын өвчлөлөөр 3.6 дахин өндөр байна (Зураг 7).

Ходоодны хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 1-рт эрэмбэлэгдэж байгаа ба дэлхийн дунджаас 5 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд ба зүүн азийн орнуудын дунджаас 3 дахин өндөр байна (Зураг 8).

Зураг 7. Ходоодны хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 8. Ходоодны хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

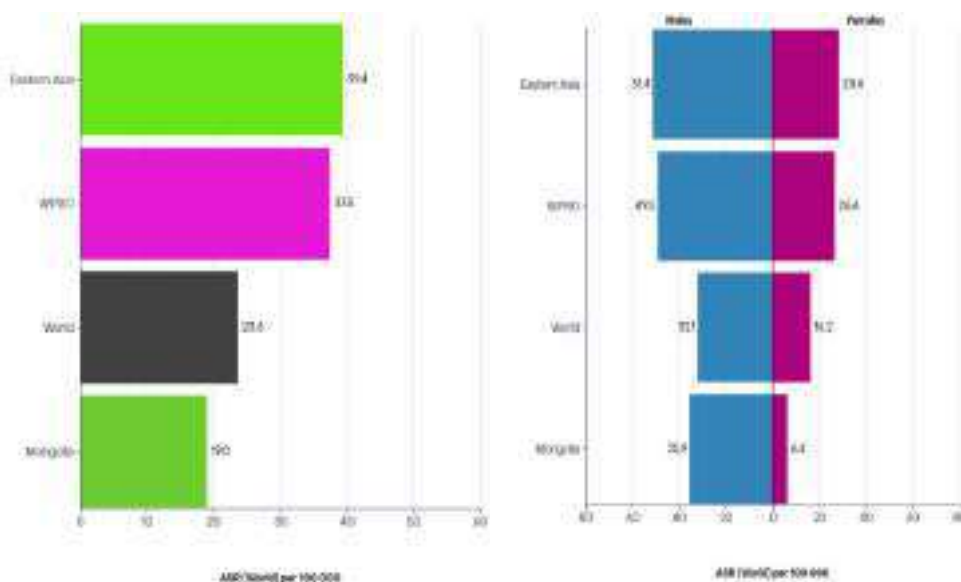

1.3 Уушгины хорт хавдар:

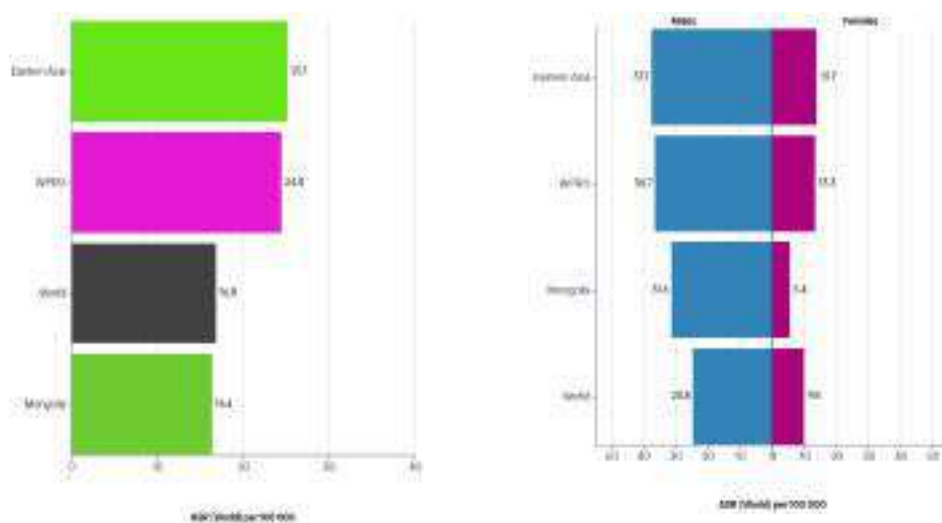
Монгол улс уушгины хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 70-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 1 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 2 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин бага байна. Хүйсээр ялган харвал эрэгтэй хүйсийн уушигны хорт хавдрын өвчлөлөөр дэлхийн дунджаас өндөр, эмэгтэй хүйсийнх бага байна (Зураг 9).

Уушигны хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 63-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дундажтай ойролцоо, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 1.4 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 1.5 дахин бага байна (Зураг 10).

Зураг 9. Уушгины хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 10. Уушгины хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

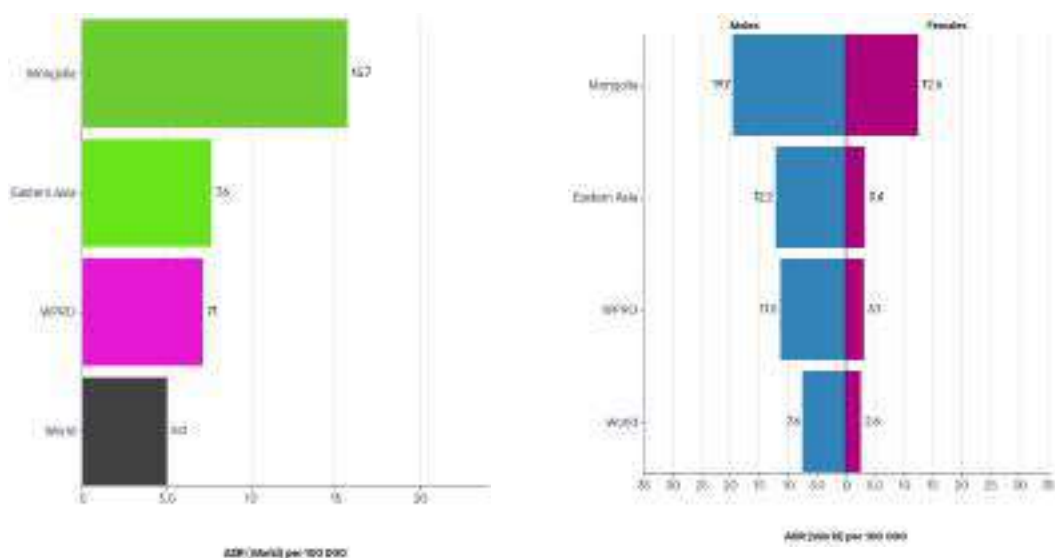

1.4 Улаанхоолойн хорт хавдар:

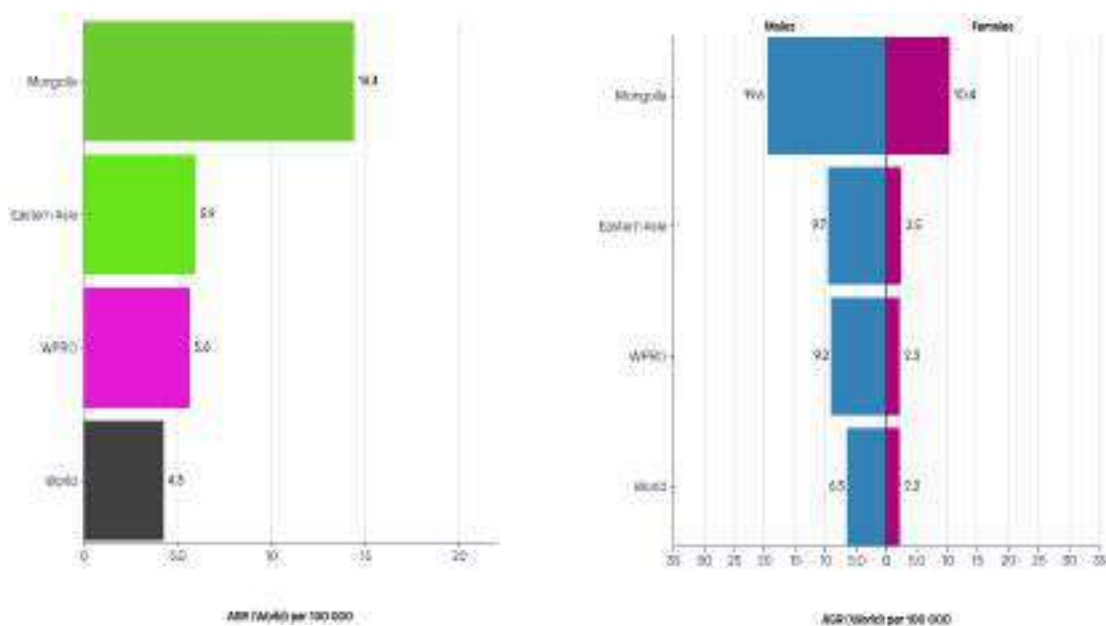
Монгол улс улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 3-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 3 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 2 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин өндөр байна. Хүйсээр ялган харвал улаан хоолойн хорт хавдрын өвчлөл эрэгтэй хүйсэнд дэлхийн дунджаас 2 дахин өндөр, эмэгтэй хүйсэнд 5 дахин өндөр байна (Зураг 11).

Улаан хоолойн хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 3-рт эрэмбэлэгдэж байгаа ба дэлхийн дунджаас 3 дахин өндөр, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 2.5 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2.4 дахин өндөр байна (Зураг 12).

Зураг 11. Улаанхоолойн хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 12. Улаанхоолойн хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

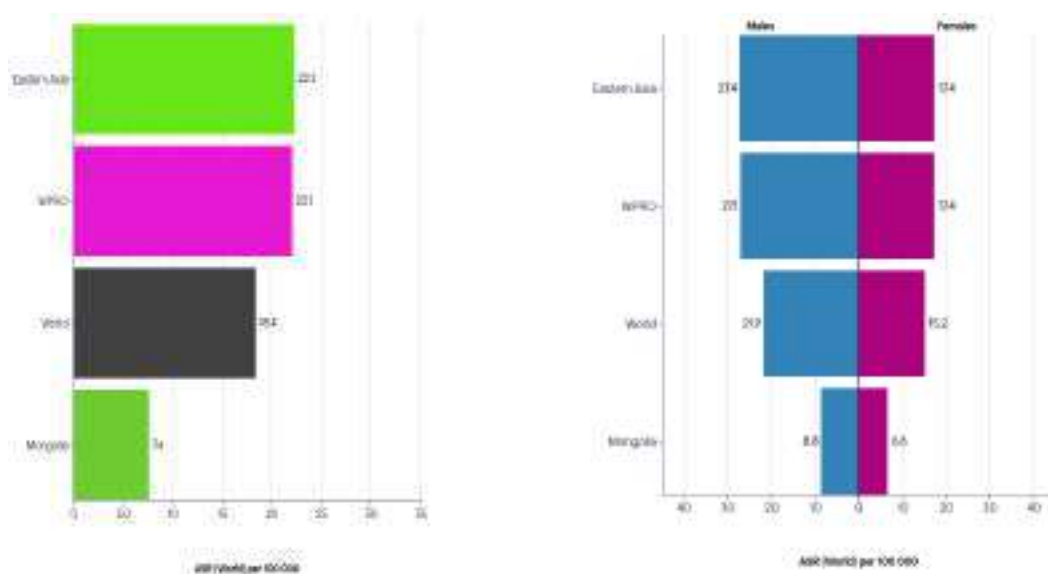

1.5 Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар:

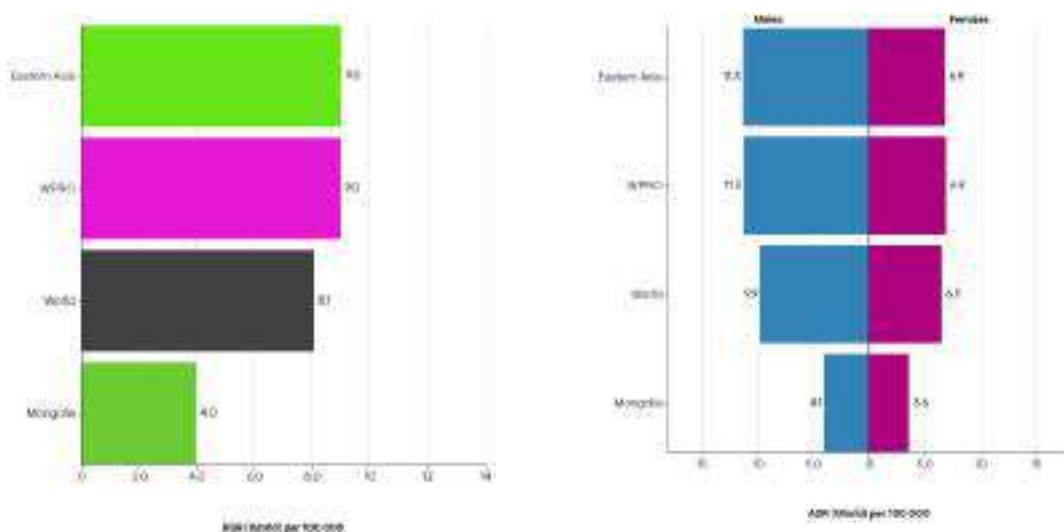
Монгол улс бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 130-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 3 дахин бага байна (Зураг 13).

Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 154-рт эрэмбэлэгдэж дэлхий, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин бага байна (Зураг 14).

Зураг 13. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 14. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

1.6 Умайн хүзүү, хөхний хавдар:

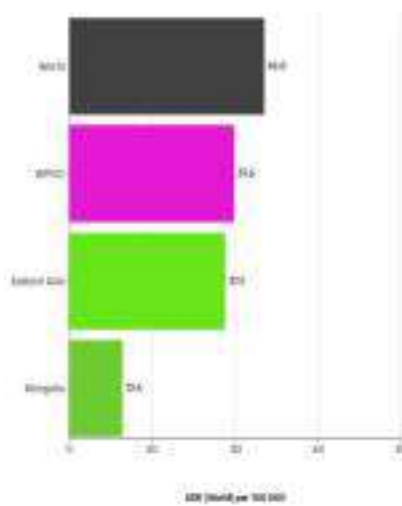
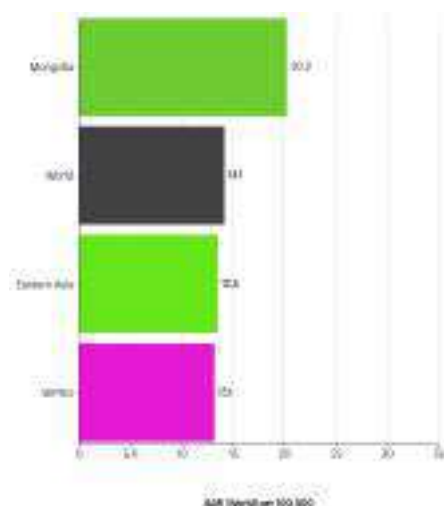
Умайн хүзүүний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 53-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 3 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын, зүүн азийн орнуудын дунджаас 1.5 дахин өндөр байна. Харин хөхний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 181-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 3.7 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудын дунджаас 1.3 дахин, зүүн азийн орнуудын дунджаас 1.5 дахин бага байна (Зураг 15)

Умайн хүзүүний хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 69-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 1.3 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин өндөр байна. Харин хөхний хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 184-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дунджаас 2.5 дахин, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудын дунджаас 2 дахин бага байна (Зураг 16).

Зураг 15. Умайн хүзүү, хөхний хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Умайн хүзүүний хорт хавдар

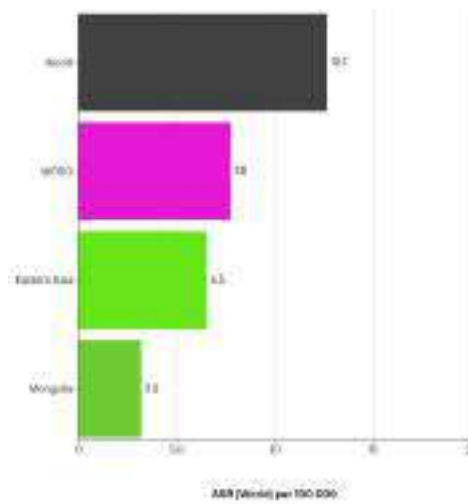
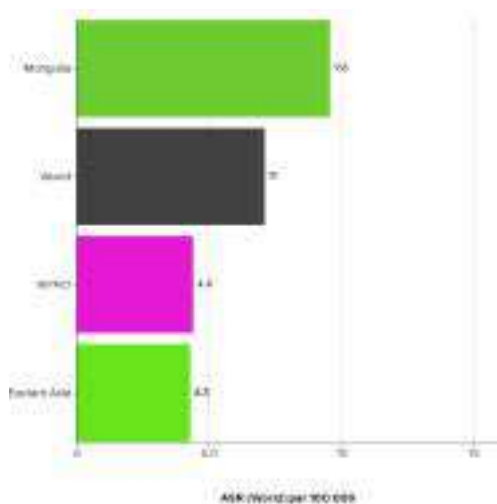
Хөхний хорт хавдар

Зураг 16. Умайн хүзүү, хөхний хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Умайн хүзүүний хорт хавдар

Хөхний хорт хавдар

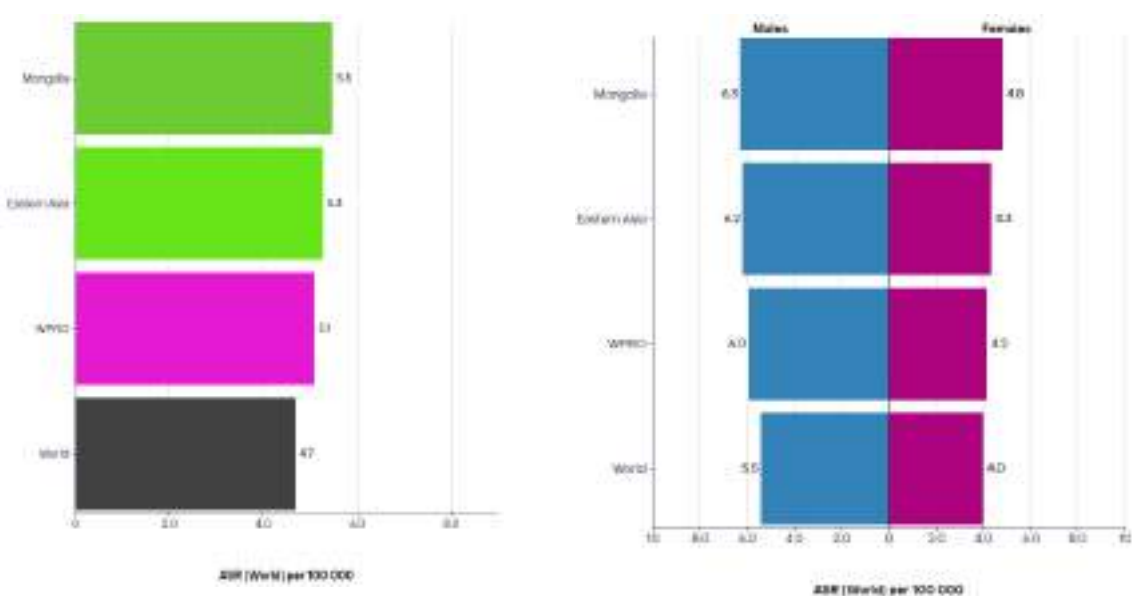

1.7 Нойр булчирхайн хорт хавдар:

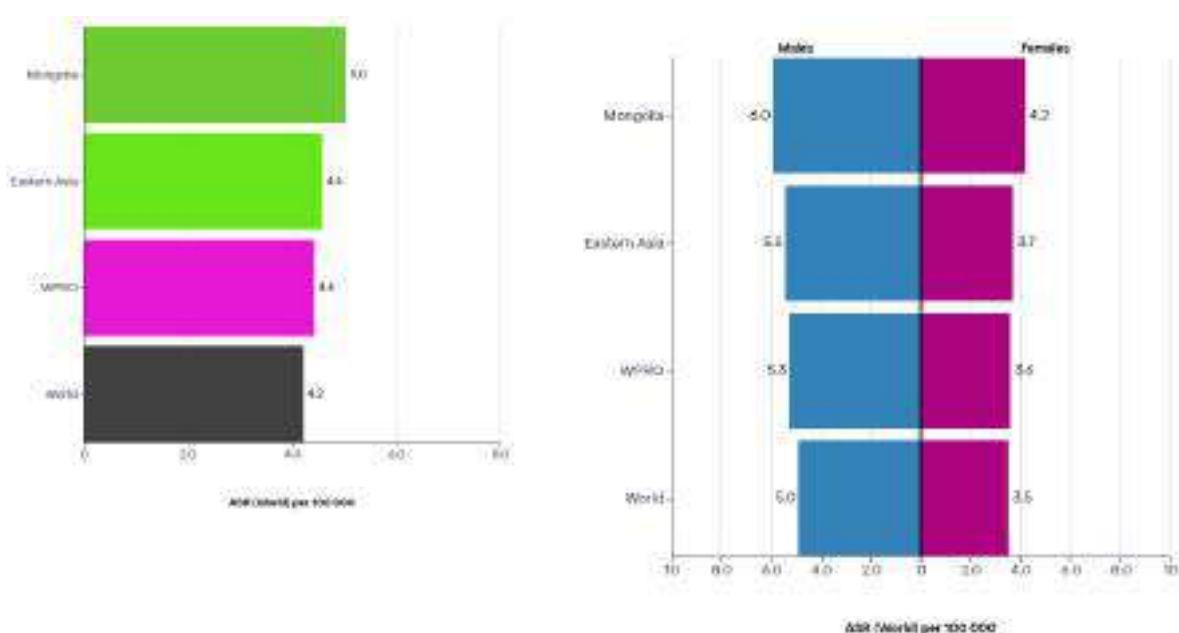
Нойр булчирхайн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр дэлхийн 185 орноос 60-рт эрэмбэлэгдэж дэлхийн дундаж, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудаас өндөр байна (Зураг 17).

Монгол улс нойр булчирхайн хорт хавдрын нас баралтын түвшингээр дэлхийн 185 орноос 62-рт эрэмбэлэгдэж Дэлхийн дундаж, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудын дунджаас өндөр байна (Зураг 18).

Зураг 17. Нойр булчирхайн хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

Зураг 18. Нойр булчирхайн хорт хавдрын нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

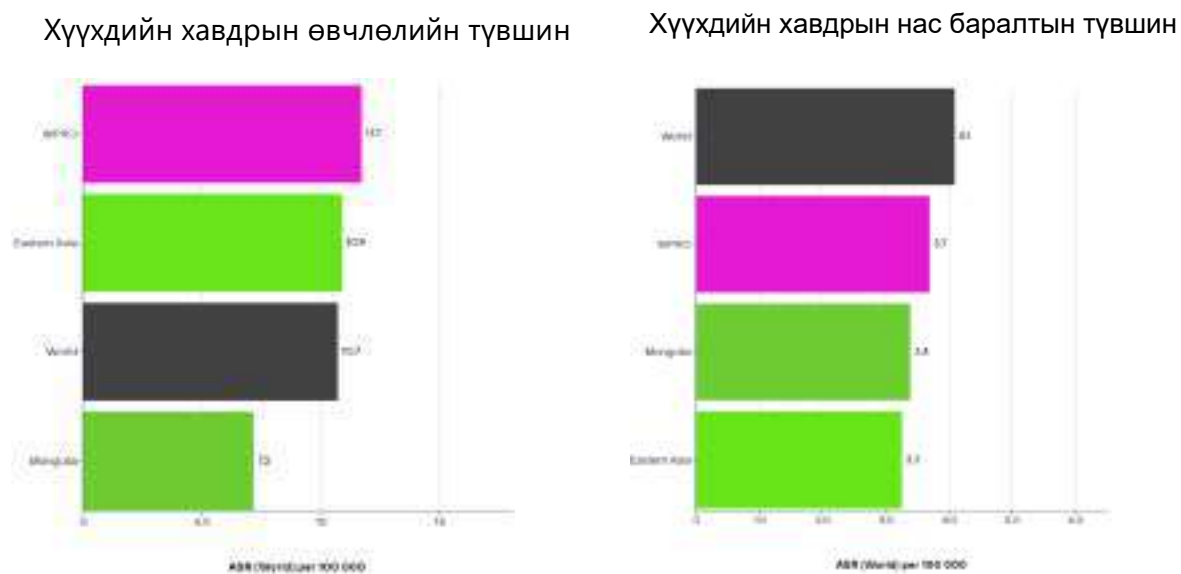

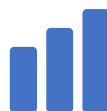
1.8 Хүүхдийн хорт хавдар:

Монгол улс дэлхийн 185 орноос хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшингээр 151-рт, нас баралтын түвшингээр 113-рт эрэмбэлэгдэж өвчлөлийн түвшингээрээ дэлхийн дундаж, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнууд, зүүн азийн орнуудын дунджаас бага, нас баралтын түвшингээр дундаж, Ази номхон далайн баруун бүсийн орнуудаас бага, зүүн азийн орнуудаас өндөр байна (Зураг 19).

Зураг 19. Хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтын стандартчилсан түвшин, харьцуулалт

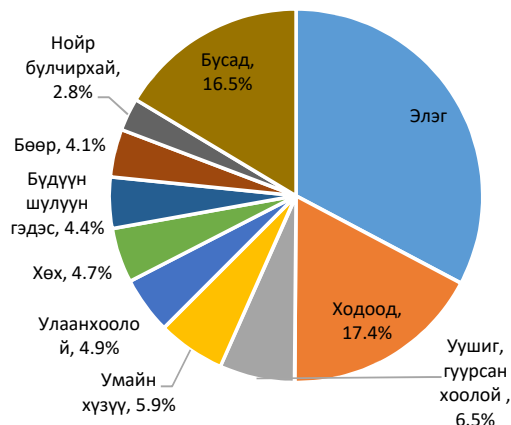
Бүлэг 2. ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 2023 ОН

Бүлэг 2. ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, 2023 ОН

2.1 Хорт хавдрын өвчлөл, бүтэц

2023 оны хорт хавдрын тайлангаар 7244 хорт хавдрын шинэ өвчлөл оношлогдсоны 3745 (52%) эрэгтэй, 3499 (48%) эмэгтэй байна. Үүний 59.3% нь орон нутагт, 40.7% нь нийслэл хотод оношлогджээ (Хүснэгт 3, Хавсралт 1, Зураг 20).

Зураг 20. Хорт хавдрын өвчлөлийн бүтэц, 2023 он

Хүснэгт 3. Хорт хавдрын нийт өвчлөл, зонхилох эхний 10 байрлал, хүйс, хувиар

№	Хорт хавдар, бүгд			Эрэгтэй			Эмэгтэй		
	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/ тоо*	%
1	Элэг	2373	32.8	Элэг	1338	35.7	Элэг	1035	29.6
2	Ходоод	1259	17.4	Ходоод	860	23.0	Умайн хүзүү	425	12.1
3	Уушиг, гуурсан хоолой	473	6.5	Уушиг, гуурсан хоолой	382	10.2	Ходоод	399	11.4
4	Умайн хүзүү	425	5.9	Улаанхоолой	216	5.8	Хөх	342	9.8
5	Улаанхоолой	357	4.9	Бөөр	150	4.0	Бүдүүн шулуун гэдэс	177	5.1
6	Хөх	344	4.7	Бүдүүн шулуун гэдэс	145	3.9	Бөөр	150	4.3
7	Бүдүүн шулуун гэдэс	322	4.4	Нойр булчирхай	111	3.0	Улаанхоолой	141	4.0
8	Бөөр	300	4.1	Лимфойд лейкеми	66	1.8	Бамбай булчирхай	114	3.3
9	Нойр булчирхай	206	2.8	Тархи мэдрэл	63	1.7	Өндгөвч	109	3.1
10	Бусад байрлал	1185	16.5	Бусад байрлал	414	10.9	Бусад байрлал	607	17.3
		7244			3745			3499	

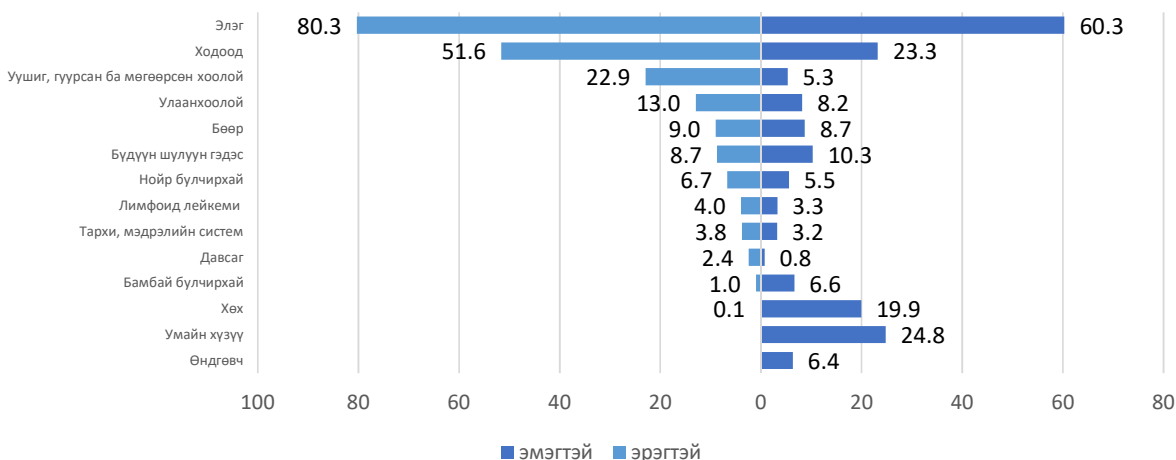
2023 оны хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцийг хүйсэнд нь харьцуулахад эрэгтэйчүүдийн 78.7 хувийг нь элэгний хорт хавдар нэгдүгээрт (35.7%) ходоодны хорт хавдар хоёрдугаарт (23%), уушиг, гуурсан хоолойн хорт хавдар гуравдугаарт (10.2%), улаанхоолойн хорт хавдар дөрөвдүгээрт (5.8%), бөөрний хорт хавдар тавдугаарт (4%), эмэгтэйчүүдийн 68 хувийг элэгний хорт хавдар нэгдүгээрт (29.6%), умайн хүзүүний хорт хавдар хоёрдугаарт (12.1%), ходоодны хорт хавдар гуравдугаарт (11.4%), хөхний хорт хавдар дөрөвдүгээрт (9.8%), бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар тавдугаарт (5.1%)-ийг тус тус эзэлж байна.

2.2 Хорт хавдрын өвчлөлийн үндсэн үзүүлэлт

2.2.1 Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин (Crude rate)-ӨТ

Нийт хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин (ӨТ) 100 000 хүн амд 214.1 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 224.7, эмэгтэйчүүдэд 203.9 байна. Элэгний хавдрын өвчлөлийн түвшин эрэгтэй, эмэгтэй хүйсэнд ялгаагүй эхний байранд орж байгаа ба хүйсээр харьцуулахад элэг, ходоод, уушиг гуурсан хоолой, улаан хоолой, давсагны хавдар эрэгтэй хүйсэнд өндөр, харин эмэгтэй хүйсэнд бүдүүн шулуун гэдэс, бамбай булчирхайн хавдрууд өндөр байна (Зураг 21).

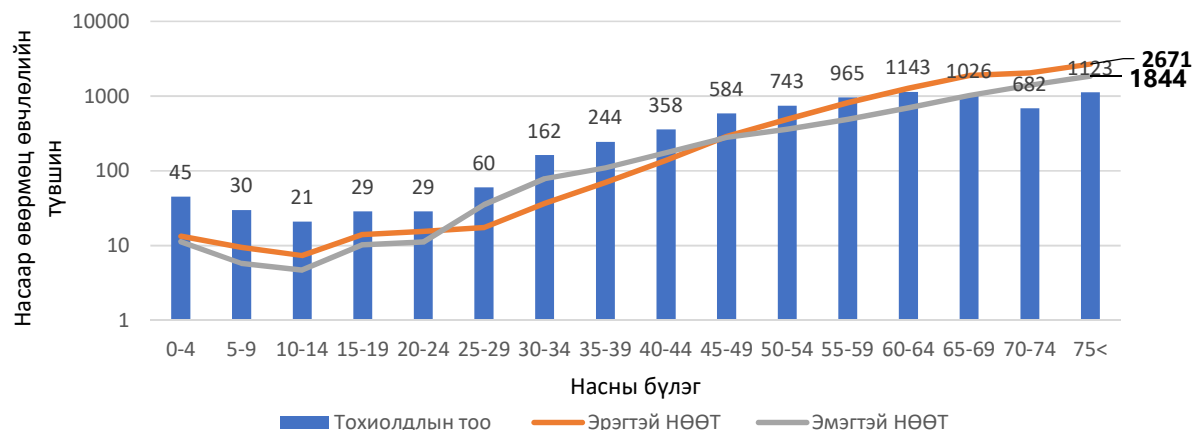
Зураг 21. Зонхилох эхний 10 байрлалын хорт хавдар, ӨТ хүйсээр, 100 000 хүн амд

2.2.2 Насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин (Age specific rate)-НӨӨТ

Хорт хавдрын өвчлөл нас ахих тусам нэмэгддэг бөгөөд Зураг 22-т 2023 онд оношлогдсон хавдрын тохиолдлыг насны бүлэг ба насаар харьцуулан харуулав. Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлгээр авч үзвэл нас ахих тусам хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин тасралтгүй нэмэгдэн 75-аас дээш насныханд хамгийн өндөр буюу 100 000 хүн амд 2143,4; 100 000 эрэгтэй хүн амд 2671, 100 000 эмэгтэй хүн амд 1844 тохиолдол байна. 2023 онд 10-14 насанд хамгийн цөөн (21), 60-64 насанд хамгийн өндөр (1143) хорт хавдрын тохиолдол бүртгэгджээ. Өвчлөлийн түвшинг хүйсээр ялган харвал 0-24 нас ба 45-аас дээш насны бүлэгт эрэгтэйчүүд хорт хавдарт илүүтэй өртөж байгаа бол 25-44 насанд эмэгтэйчүүд илүүтэй өртөж байна (Зураг 22).

Зураг 22. Насны бүлэг дэхь тохиолдлын тоо, насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин, хүйсээр, 100 000 хүн амд

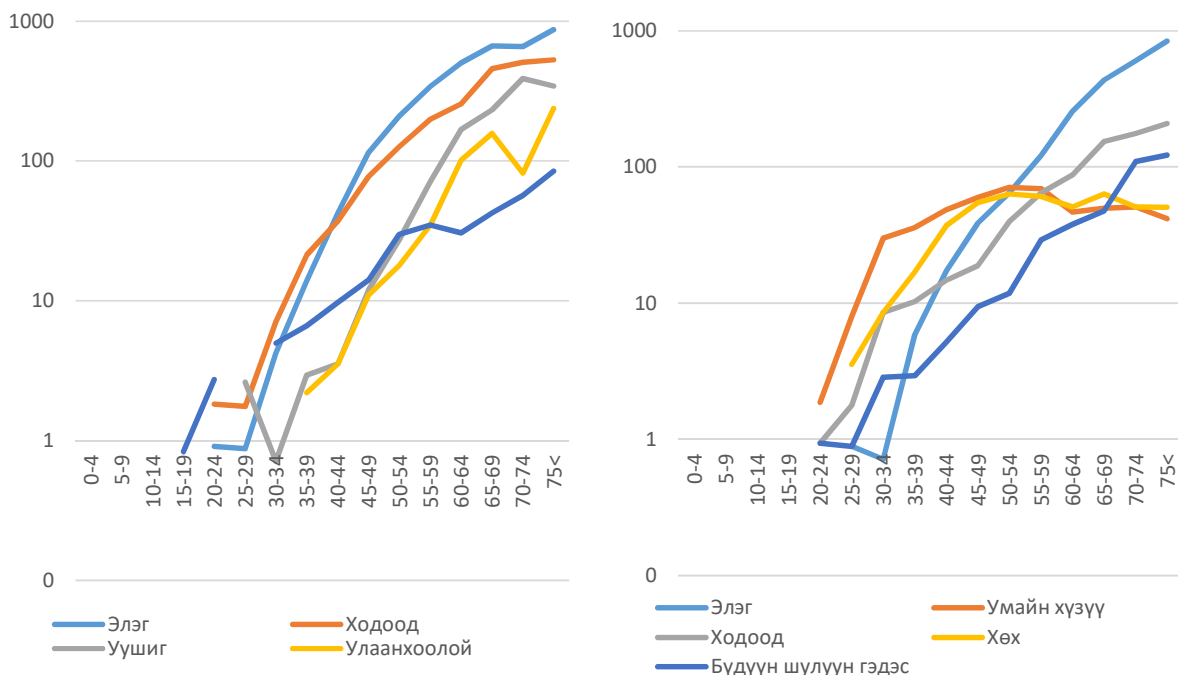
Эрэгтэй хүйсэнд зонхилон тохиолдох эхний 5 байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлэгт харьцуулахад (Зураг 23):

1. Элэгний хавдар 0-4, 10-19 насанд бүртгэгдээгүй, 5-9 насанд цөөн, 20 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр,
2. Ходоодны хавдар 0-19 насныханд бүртгэгдээгүй, 20 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр,
3. Уушигны хавдар 0-24 насанд бүртгэгдээгүй, 25-34 насанд цөөн, 35 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 70-74 насныханд хамгийн өндөр,
4. Улаанхоолойн хавдар 0-34 насныханд бүртгэгдээгүй, 35-69 нас хүртэл тасралтгүй нэмэгдэн, 70-74 насанд буурч, 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр,
5. Бөөрний хавдар 5-14 насанд бүртгэгдээгүй, 0-4,15-24 насныханд цөөн, 30-59 нас хүртэл нэмэгдээд 60-64 насанд буураад 65 аас хойш тасралтгүй нэмэгдэж байна.

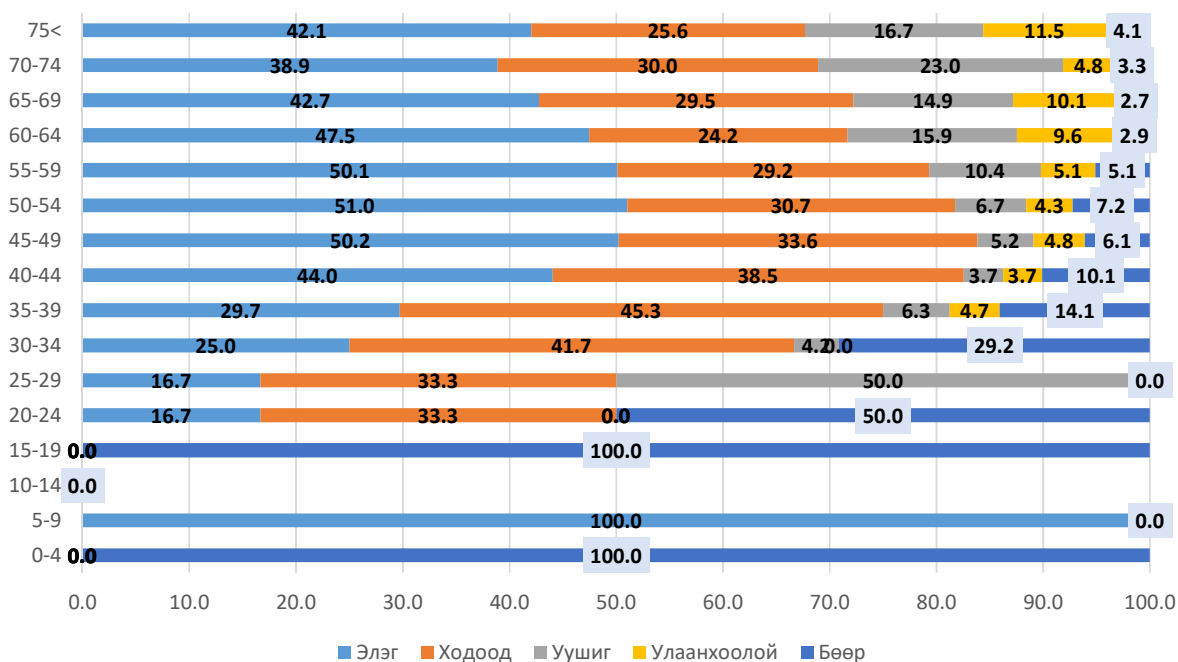
Эмэгтэй хүйсэнд зонхилон тохиолдсон эхний 5 байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлэгт харьцуулахад (Зураг 23):

1. Элэгний хавдар 0-14 насанд бүртгэгдээгүй,15-34 насанд цөөн, 35 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр,
2. Умайн хүзүүний хавдар 0-19 насныханд бүртгэгдээгүй, 20 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 59 нас хүртэл нэмэгдэж, 60 наснаас эхлэн буурсан, 50-54 насныханд хамгийн өндөр
3. Ходоодны хавдар 0-24 насанд бүртгэгдээгүй, 25 наснаас эхлэн нас ахих тусам тасралтгүй нэмэгдсээр 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр, ,
4. Хөхний хавдар 0-24 насанд бүртгэгдээгүй, 25-54 нас хүртэл тасралтгүй нэмэгдэн, 55 наснаас хойш -74 насанд буурч, 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр,
5. Бүдүүн шулуун гэдэсний хавдар 0-19 насныханд бүртгэгдээгүй, 20 наснаас эхлэн нас ахих тусам аажмаар нэмэгдсээр 75 ба түүнээс дээш насныханд хамгийн өндөр тохиолддог байна.

Зураг 23. Зонхилох 5 байрлалын хавдрын өвчлөлийн түвшин, насны бүлгээр, хүйсээр

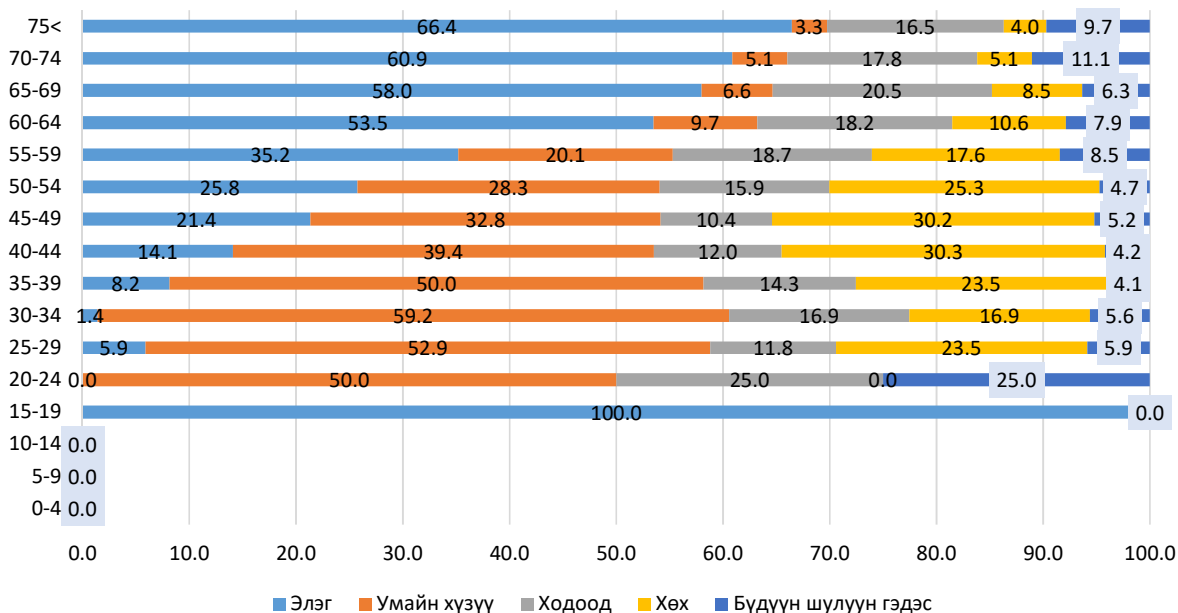

Зураг 24. Зонхилох 5 байрлалын хавдрын өвчлөлийн насны бүлэгт эзлэх хувь, эрэгтэй хүйс

Эрэгтэй хүйсэнд зонхилон тохиолдсон эхний 5 байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлэгт эзлэх хувийн жингээр харуулбал 0-4, 15-19, 20-24 насанд бөөрний хавдар, 5-9, 45 ба түүнээс дээш насныханд элэгний хавдар, 25-29 насанд уушигны хавдар, 30-39 насанд ходоодны хавдар зонхилон тохиолджээ (Зураг 24).

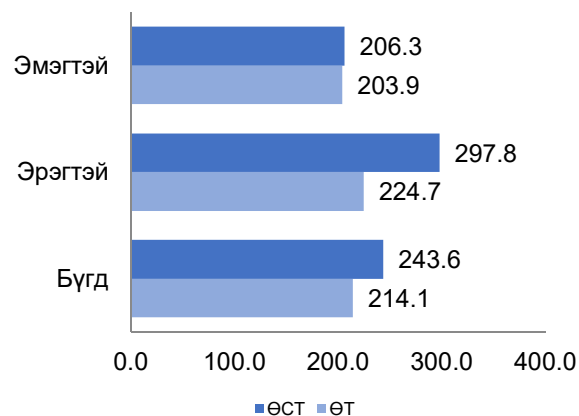
Зураг 25. Зонхилох 5 байрлалын хавдрын өвчлөлийн насны бүлэгт эзлэх хувь, эмэгтэй хүйс

Эмэгтэй хүйсэнд зонхилон тохиолдсон эхний 5 байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн түвшинг насны бүлэгт эзлэх хувийн жингээр харуулбал 20-54 насанд умайн хүзүү, 15-19, 55 ба түүнээс дээш насныханд элэгний хавдар зонхилон тохиолджээ (Зураг 25).

2.2.3 Хорт хавдрын өвчлөлийн стандартчилсан түвшин (Age standardized incidence rate)-ӨСТ

2023 оны байдлаар Монгол улсад бүртгэгдсэн нийт хорт хавдрын тохиолдлын тоог дэлхийн стандарт хүн амтай харьцуулан тооцоход 100 000 хүн амд 243.6 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 297.8, эмэгтэйчүүдэд 206.3 байна (Хавсралт 1, Зураг 26).

Зураг 26. Өвчлөлийн түвшин, өвчлөлийн стандартчилсан түвшин, 100000 хүн амд, хүйсээр

2.3 Хорт хавдрын өвчлөл, TNM үе шатаар

Олон улсад цусны, булчирхай, тархи, мэдрэлийн гаралтай хорт хавдраас бусад байрлалын хорт хавдрыг TNM ангилалыг баримтлан үе шатыг тогтоодог. TNM ангилалд хамаарах хорт хавдрын үе шатыг байрангаас 2 үе шатыг эрт үеийн хорт хавдар, 3 ба 4 үе шатыг хожуу үеийн хавдар хэмээж хувийг тооцсон.

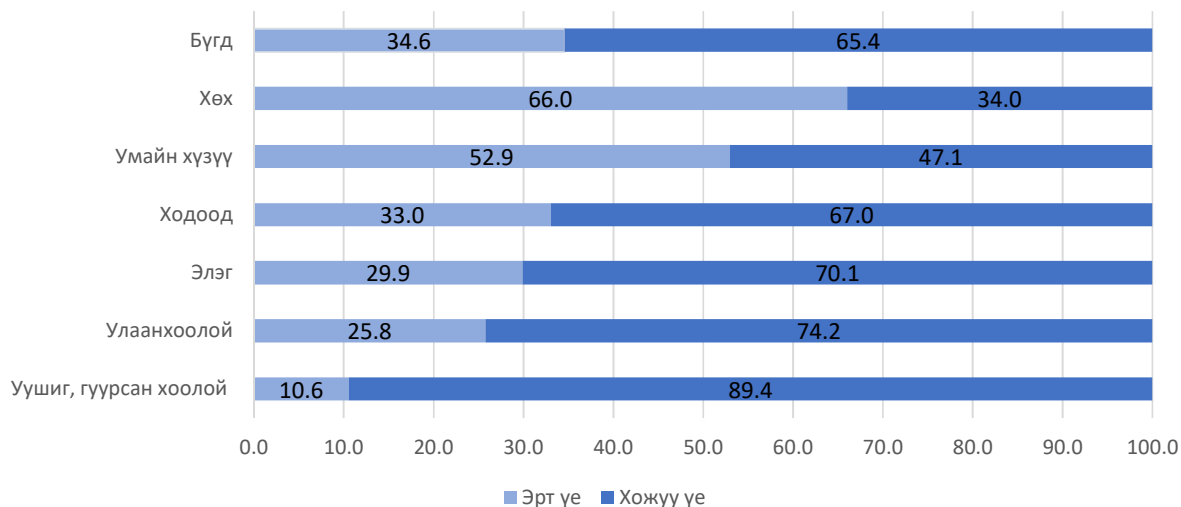
2023 онд бүртгэгдсэн зонхилох 10 байрлалын хавдрын 34.6% нь эрт үе шатандаа, 65.4% нь хожуу үе шатандаа оношлогджээ (Хүснэгт 4).

Зонхилох байрлалын хорт хавдруудаас уушиг гуурсан хоолойн (89.4%), улаан хоолойн (74.2%), элэг (70.1%), хорт хавдрууд ихэвчлэн хожуу үе шатандаа оношлогдож байгаа бол хөх (66%), умайн хүзүүний (52.9%) хорт хавдрууд харьцангуй эрт үе шатандаа оношлогджээ (Зураг 27, хүснэгт 4).

Хүснэгт 4. Хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (TNM ангилал), хувиар

Хавдрын байрлал	Байран	I үе	II үе	III үе	IV үе	эрт үе	хожуу үе
Элэг	0.0	5.0	24.9	38.1	32.0	29.9	70.1
Ходоод	0.8	12.0	20.3	40.2	26.8	33	67
Уушиг, гуурсан хоолой	0.0	1.9	8.7	40.2	49.3	10.6	89.4
Улаанхоолой	0.0	7.8	17.9	41.7	32.5	25.8	74.2
Умайн хүзүү	9.6	12.9	30.4	37.9	9.2	52.9	47.1
Хөх	2.6	17.4	45.9	24.4	9.6	66	34
Бүдүүн шулуун гэдэс	0.0	2.0	24.3	34.4	39.3	26.3	73.7
Бөөр	0.0	44.1	23.4	25.4	7.1	67.5	32.5
Нойр булчирхай	0.0	1.0	14.1	37.9	47.1	15	85
Бүгд	0.9	9.8	23.9	37.1	28.4	34.6	65.4

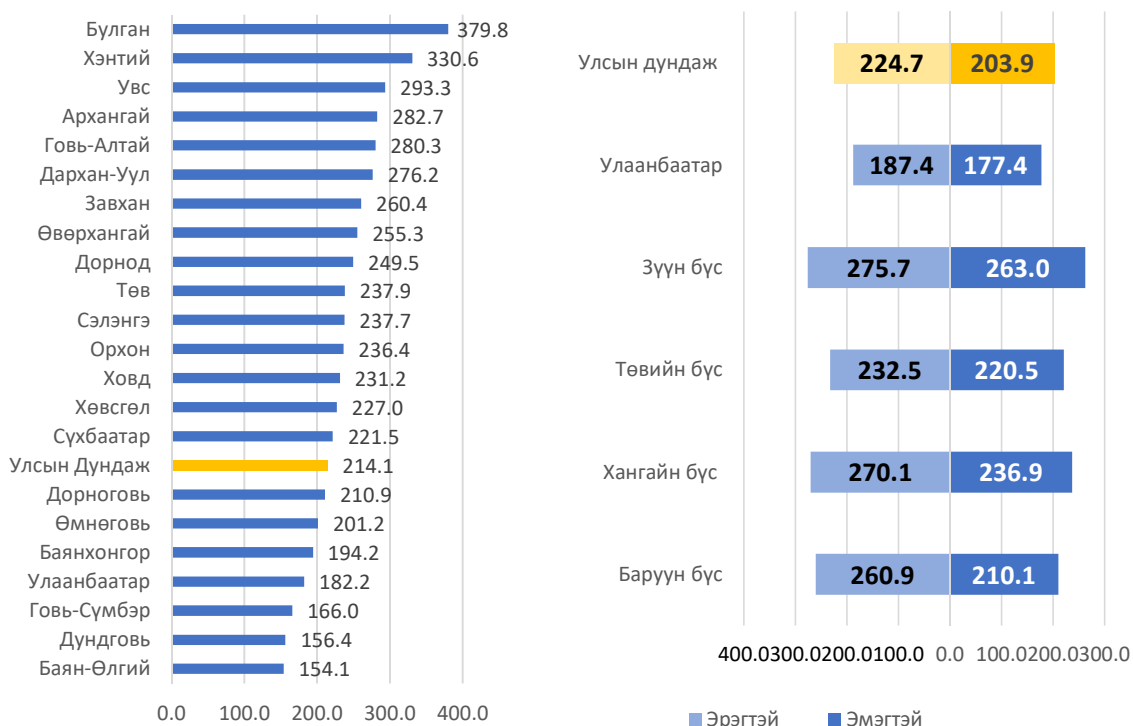
Зураг 27. Зонхилох хорт хавдрын оношлогдох үеийн үе шат (эрт ба хожуу), хувиар

2.4 Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, аймгуудаар

2023 онд хорт хавдрын өвчлөлийн улсын дундаж түвшин 214.1 тохиолдол ногдож Булган аймаг өвчлөлийн түвшингээр хамгийн өндөр (379.8), Баян-Өлгий аймаг бага (154.1) үзүүлэлттэй, 15 аймгийн өвчлөлийн түвшин улсын дунджаас өндөр байна (Зураг 28).

Зураг 28. Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар хорт хавдрын өвчлөлийг улсын дундажтай харьцуулахад баруун, зүүн, хангайн, төвийн бүсүүд улсын дунджаас өндөр, Улаанбаатар хотод бага үзүүлэлттэй байна. (Хавсралт 5, Зураг 28).

2.5 Зонхилох байрлалын хорт хавдар

Нийт хорт хавдрын шинэ өвчлөлийг 2022 онтой харьцуулахад 432 тохиолдол буюу элэг (3.8%), ходоод (6.6%), умайн хүзүү (33.6%), улаан хоолой (4.3%), хөх (21.5%), бүдүүн шулуун гэдэс (5.2%), бөөр (4.1%) тус тус нэмэгдсэн бол уушиг гуурсан хоолой (9.2%), нойр булчирхай (8%), бусад байрлалын хавдар (0.6%) буурсан үзүүлэлттэй байна (Хүснэгт 5).

Хүснэгт 5. Зонхилох байрлалын хорт хавдрын өвчлөлийн харьцуулсан үзүүлэлт

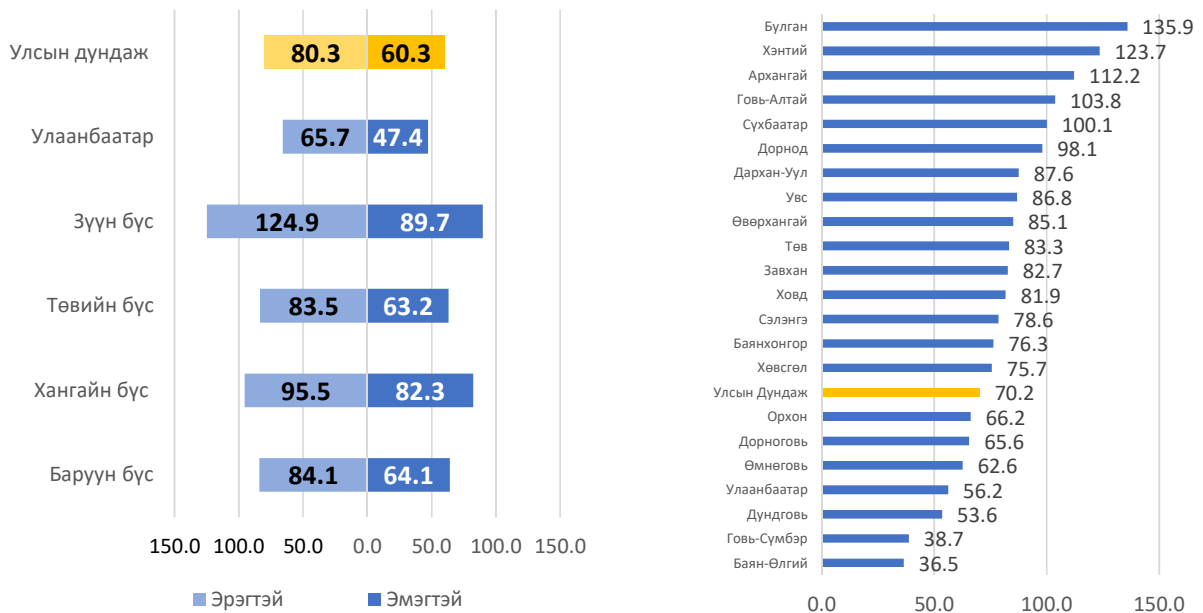
Хорт хавдар, төрөл	Бодит тоо (эзлэх хувь)		Өөрчлөлт зөрүү	
	2022	2023	Нэмэгдсэн тоо, %	Буурсан тоо, %
Элэг	2286(33.2)	2373 (32.8)	87(3.8)	
Ходоод	1181(17.2)	1259 (17.4)	78(6.6)	
Уушиг, гуурсан хоолой	521(7.6)	473 (6.5)		48(9.2)
Умайн хүзүү	318(4.6)	425 (5.9)	107(33.6)	
Улаан хоолой	342(5)	357(4.9)	15(4.3)	
Хөх	283(4.1)	344(4.7)	61(21.5)	
Бүдүүн шулуун гэдэс	306(4.4)	322 (4.4)	16(5.2)	
Бөөр	232(3.4)	300 (4.1)	68(9.3)	
Нойр булчирхай	224(3.3)	206 (2.8)		18(8)
Бусад хавдар	1192(17.3)	1185 (16.4)		7(0.6)
Бүгд	6885	7244	432	73

2.5.1 Элэгний хорт хавдар

Элэгний хорт хавдрын 2373 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэний 1338 (56%) эрэгтэй, 1035(44%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Элэгний хорт хавдрын өвчлөл 100 000 хүн амд 70.2 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 80.3 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 60.3 тохиолдол байна. Элэгний хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Зүүн бүсийн аймгууд улсын дунджаас өндөр өвчлөлтэй эрэгтэй 100 000 хүн амд 124.9 тохиолдол, эмэгтэй 100 000 хүн амд 89.7 тохиолдол оногдож байна (Хавсралт 6). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Булган 135.9 тохиолдол, Хэнтий 123.7 тохиолдол, Архангай 112.2 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Орхон, Дорноговь, Өмнөговь, Дундговь, Говьсүмбэр, Баян-Өлгий аймгууд, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 29).

Зураг 29. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

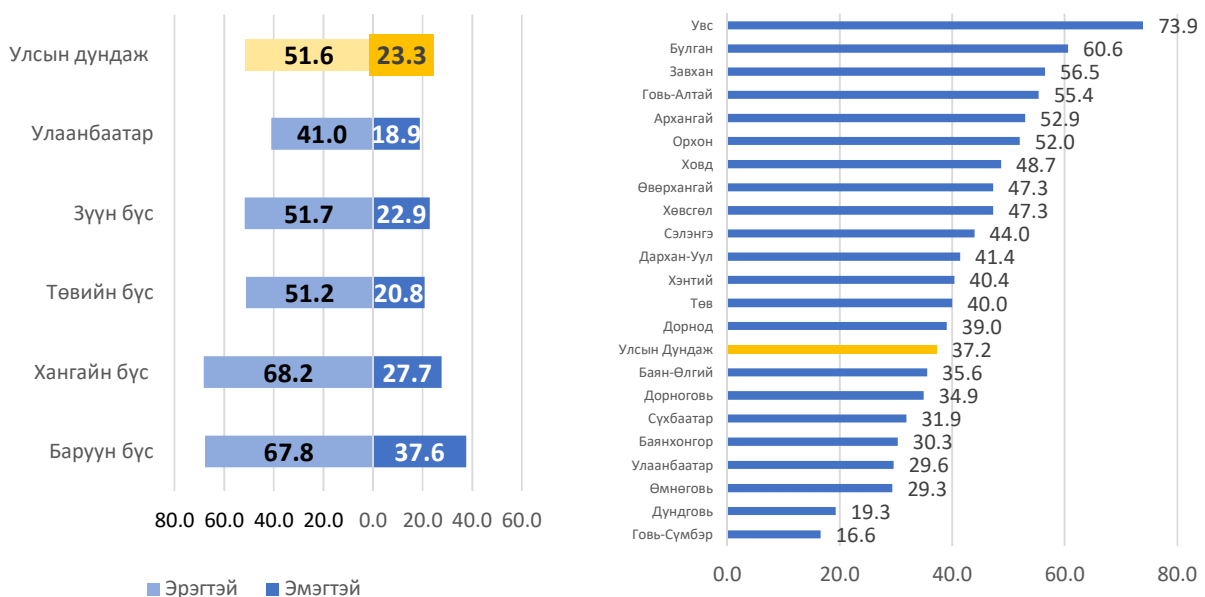

2.5.2 Ходоодны хорт хавдар

Ходоодны хорт хавдрын 1259 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэний 860 (68%) эрэгтэй, 399 (32%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Ходоодны хорт хавдрын өвчлөл 100 000 хүн амд 37.2 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 51.6 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 23.3 тохиолдол байна. Ходоодны хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Улаанбаатар хот, Төвийн бүсэд улсын дунджаас бага, Баруун, Зүүн, Хангайн бүсэд улсын дунджаас өндөр байв (Хавсралт 7). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Увс 73.9 тохиолдол, Булган 60.6 тохиолдол, Завхан 56.5 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Баян-Өлгий, Дорноговь, Сүхбаатар, Баянхонгор, Өмнөговь, Дундговь, Говьсүмбэр аймгууд, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 30).

Зураг 30. Ходоодны хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

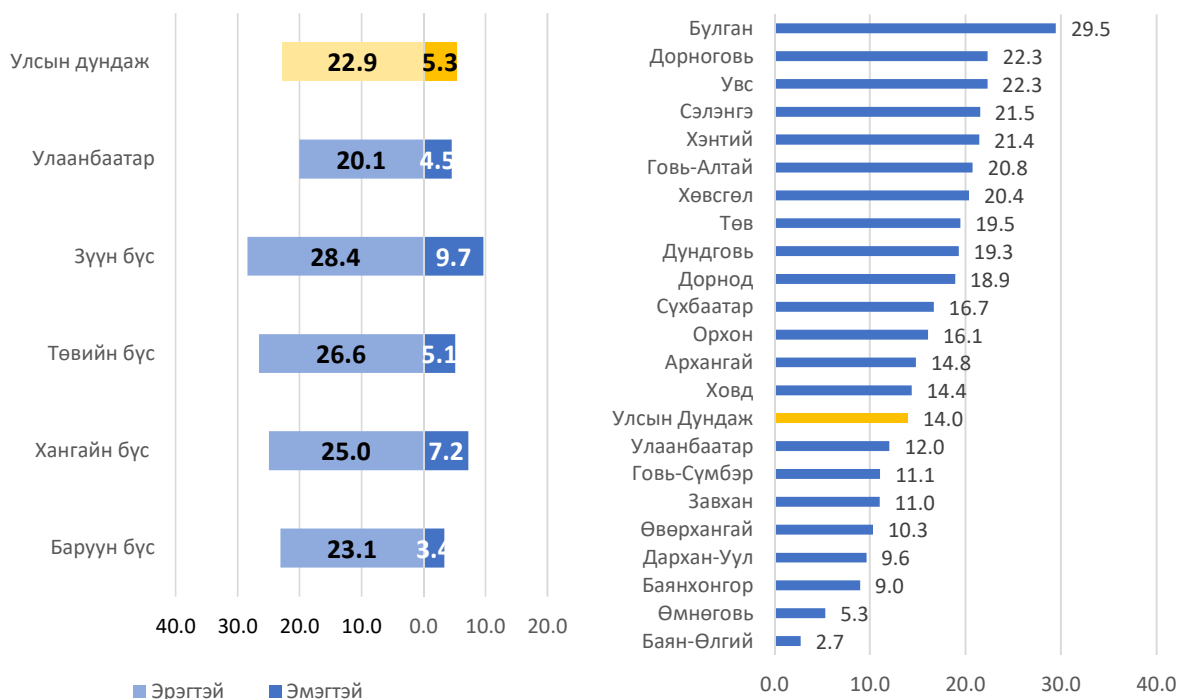

2.5.3 Уушгины хорт хавдар

Уушгины хорт хавдрын 473 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэний 382 (80%) эрэгтэй, 91(20%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Уушгины хорт хавдрын өвчлөл 100 000 хүн амд 14 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 22.9 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 5.3 тохиолдол байна. Уушгины хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд улсын дунджаас Баруун бүс, Улаанбаатар хотод бага, Зүүн, Төвийн Хангайн бүсүүдэд өндөр байжээ (Хавсралт 8). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Булган 29.5 тохиолдол, Дорноговь 22.3 тохиолдол, Увс 22.3 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Говьсүмбэр, Завхан, Өвөрхангай, Дархан-Уул, Баянхонгор, Өмнөговь, Баян-Өлгий аймгууд, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 31).

Зураг 31. Уушгины хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

2.5.4 Улаанхоолойн хорт хавдар

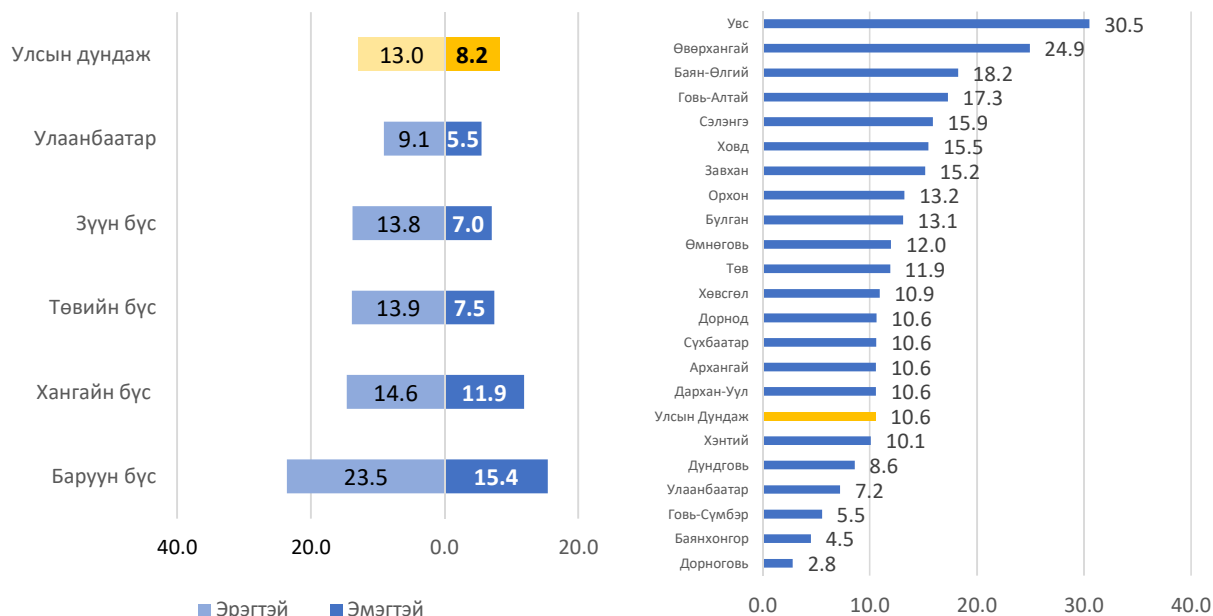

Улаанхоолойн хорт хавдрын 357 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэний 216(60%) эрэгтэй, 141(40%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Улаанхоолойн хорт хавдрын өвчлөл 100 000 хүн амд 10.6 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 13 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 8.2 тохиолдол байна.

Улаанхоолойн хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд улсын дунджаас зүүн бүс, Улаанбаатар хотод бага, баруун, Хангайн, Төвийн бүсүүдэд өндөр байжээ (Хавсралт 9).

Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Увс 30.5 тохиолдол, Өвөрхангай 24.9 тохиолдол, Баян-Өлгий 18.2 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Хэнтий, Дундговь, Говьсүмбэр, Баянхонгор, Дорноговь аймгууд, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 32).

Зураг 32. Улаанхоолойн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

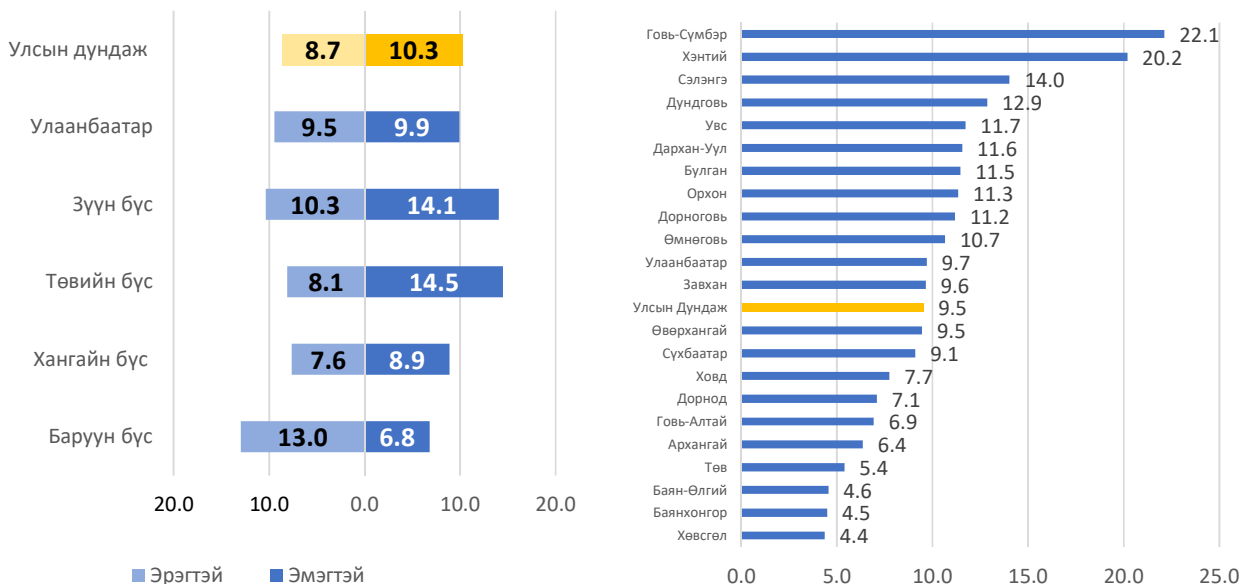

2.5.5 Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар

Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын 322 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэний 145(45%) эрэгтэй, 177(55%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын өвчлөл 100 000 хүн амд 9.5 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 8.7 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 10.3 тохиолдол байна. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Баруун, Хангайн, бүсийн аймгуудад улсын дунджаас бага, Зүүн, төвийн бүс ба Улаанбаатар хотод өвчлөл өндөр байжээ (Хавсралт 10). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Говьсүмбэр 22.1 тохиолдол, Хэнтий 20.2 тохиолдол, Сэлэнгэ 14.0 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба, Өвөрхангай, Сүхбаатар, Ховд, Дорнод, Говь-Алтай, Архангай, Төв, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Хөвсгөл аймгуудад улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 33).

Зураг 33. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

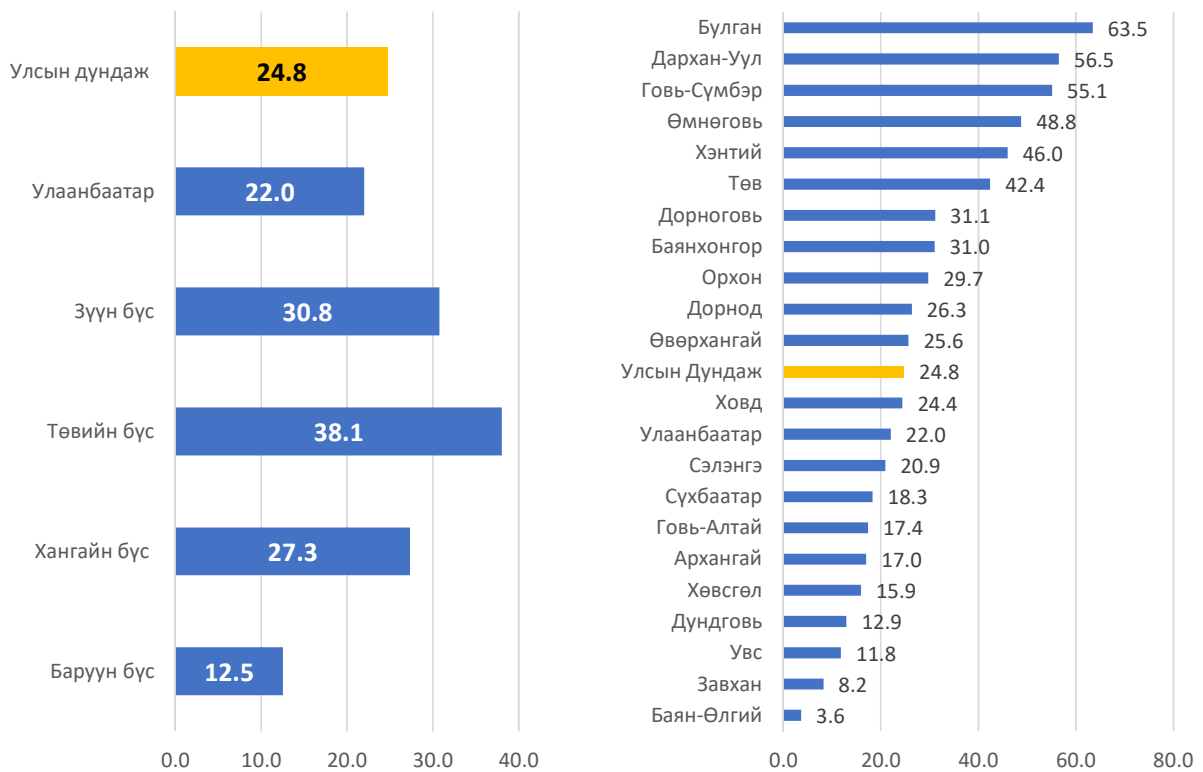

2.5.6 Умайн хүзүүний хорт хавдар

Умайн хүзүүний хорт хавдрын 425 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Умайн хүзүүний хорт хавдрын өвчлөл нийт 100 000 хүн амд 12.6 тохиолдол байгаа бол эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 24.8 тохиолдол байна. Умайн хүзүүний хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар эмэгтэй хүн амд харьцуулан үзэхэд Зүүн, Төв, Хангайн, бүсийн аймгуудад улсын дунджаас өндөр, Баруун бүс ба Улаанбаатар хотод өвчлөл бага байжээ (Хавсралт 11). Аймгуудаас 100 000 эмэгтэй хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Булган 63.5 тохиолдол, Дархан-уул 56.5 тохиолдол, Говьсүмбэр 55.1 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Ховд, Сэлэнгэ, Сүхбаатар, Говь-Алтай, Архангай, Хөвсгөл, Дундговь, Увс, Завхан, Баян-Өлгий аймгуудад улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 34).

Зураг 34. Умайн хүзүүний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

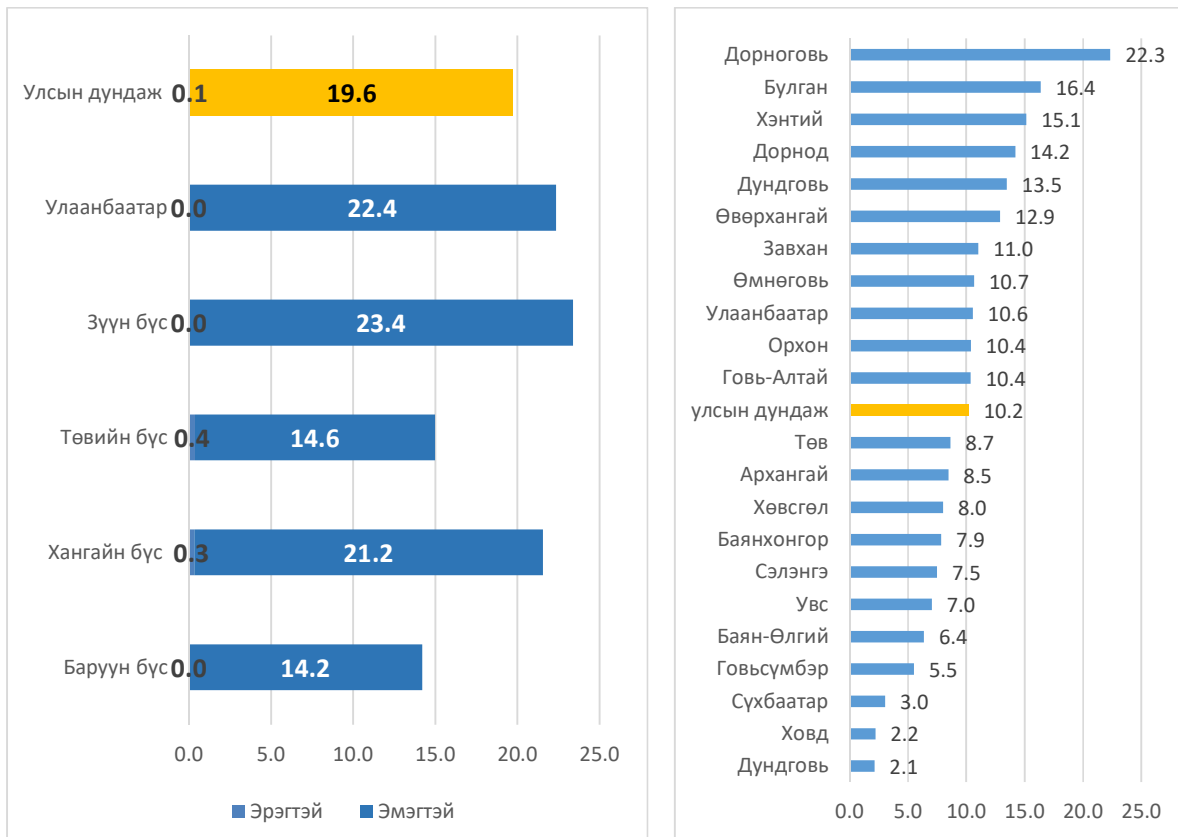

2.5.7 Хөхний хорт хавдар

Хөхний хорт хавдрын 344 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Хөхний хорт хавдрын өвчлөл нийт 100 000 хүн амд 10.2 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 0.1 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 19.6 тохиолдол байна. Хөхний хорт хавдрын тархалтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Зүүн, Хангайн бүс, Төвийн болон Улаанбаатар хот улсын дунджаас өндөр, Баруун бүсэд өвчлөл бага байжээ (Хавсралт 12) Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Дорноговь 22.3 тохиолдол, Булган 16.4 тохиолдол, Хэнтий 15.1 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Төв, Архангай, Хөвсгөл, Баянхонгор, Сэлэнгэ, Увс, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр, Сүхбаатар, Ховд, Дундговь аймгуудад улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 35).

Зураг 35. Хөхний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

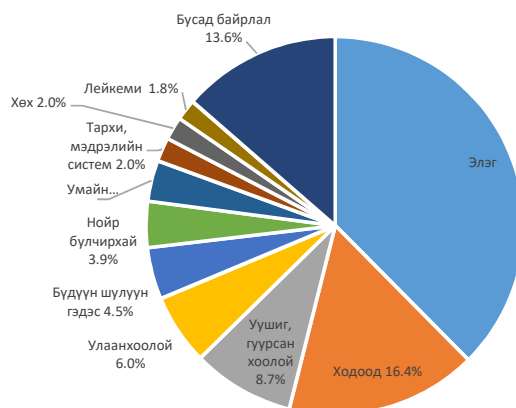
Бүлэг 3. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Бүлэг 3. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

3.1 Хорт хавдрын нас баралтын бүтэц

Монгол улсад 2023 онд 4556 хүн хорт хавдрын улмаас нас барсаны 2572 эрэгтэй, 1984 эмэгтэй байна. Элэгний хорт хавдраар 1711 хүн нас барсан нь нийт нас баралтын 37.6% дангаараа эзэлж байна. Нас баралтын зонхилох эхний 5 байрлалд элэг, ходоод, уушиг гуурсан хоолой, улаан хоолой, бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрууд байна. (Хүснэгт 5 зураг 36).

Зураг 36. Хорт хавдрын нас баралт, бүтцээр

Хүснэгт 6. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, Зонхилох байрлалаар

№	Нас баралт, нийт			Эрэгтэй			Эмэгтэй		
	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	%	Хорт хавдрын байрлал	Т/тоо*	%
1	Элэг	1711	37.6	Элэг	987	38.4	Элэг	724	36.5
2	Ходоод	746	16.4	Ходоод	505	19.6	Ходоод	241	12.1
3	Уушиг, гуурсан хоолой	398	8.7	Уушиг, гуурсан хоолой	312	12.1	Умайн хүзүү	160	8.1
4	Улаанхоолой	275	6.0	Улаанхоолой	154	6.0	Улаанхоолой	121	6.1
5	Бүдүүн шулуун гэдэс	203	4.5	Нойр булчирхай	104	4.0	Бүдүүн шулуун гэдэс	115	5.8
6	Нойр булчирхай	179	3.9	Бүдүүн шулуун гэдэс	88	3.4	Хөх	88	4.4
7	Умайн хүзүү	160	3.5	Тархи, мэдрэлийн	54	2.1	Уушиг, гуурсан хоолой	86	4.3
8	Тархи, мэдрэл	93	2.0	Лейкеми	40	1.6	Нойр булчирхай	75	3.8
9	Хөх	90	2.0	Бөөр	38	1.5	Өндгөвч	66	3.3
10	Лейкеми	82	1.8	Түрүү булчирхай	26	1.0	Лейкеми	42	2.1
11	Бусад байрлал	619	13.6	Бусад байрлал	264	10.3	Бусад байрлал	266	13.5
12	Бүгд	4556		Бүгд	2572		Бүгд	1984	

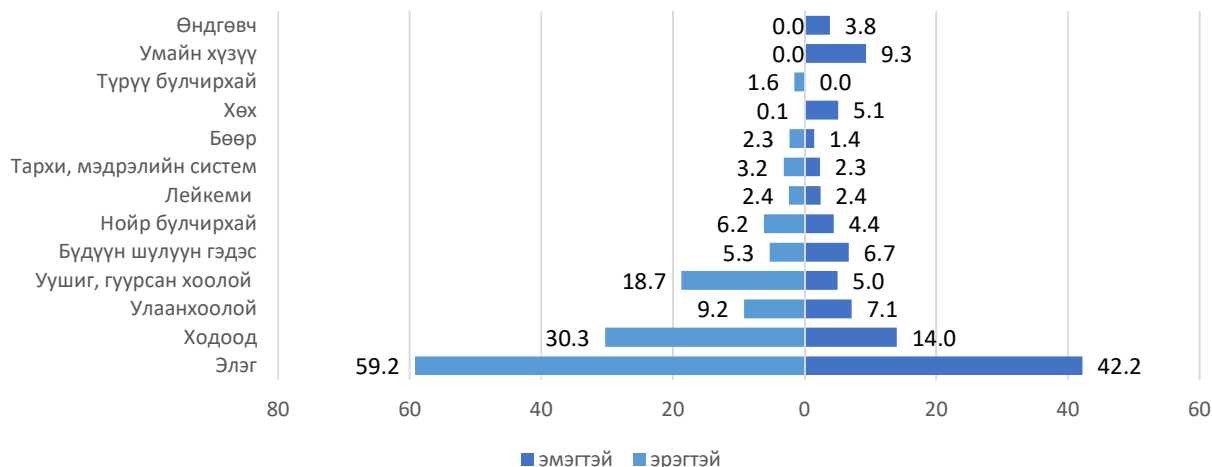
2023 оны хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын бүтцийг хүйсэнд нь харьцуулахад эрэгтэйчүүдийн 80.1 хувийг нь зонхилон тохиолдох хавдрууд эзэлж байгаа ба элэгний хорт хавдар нэгдүгээрт (38.4%) ходоодны хорт хавдар хоёрдугаарт (19.6%), уушиг, гуурсан хоолойн хорт хавдар гуравдугаарт (12.1%), улаанхоолойн хорт хавдар дөрөвдүгээрт (6.0%), нойр булчирхайн хорт хавдар тавдугаарт (4%), эмэгтэйчүүдийн 68.6 хувийг нь зонхилон тохиолдох хавдрууд эзэлж байгаа ба элэгний хорт хавдар нэгдүгээрт (36.5%), ходоодны хорт хавдар хоёрдугаарт (12.1%), умайн хүзүүний хорт хавдар гуравдугаарт(8.1%), улаан хоолойн хорт хавдар дөрөвдүгээрт (6.1%), бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар тавдугаарт (5.8%)-ийг тус тус эзэлж байна.

3.2 Хорт хавдрын нас баралтын үндсэн үзүүлэлтүүд

3.2.1 Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин (Mortality rate)-НБТ

Нийт хорт хавдрын нас баралтын түвшин (НБТ) 100 000 хүн амд 134.7 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 154.3, эмэгтэйчүүдэд 115.6 байна. Элэг, ходоодны хорт хавдрууд өвчлөлийн түвшингээр эрэгтэй эмэгтэй хүйсэнд ялгаагүй эхний байранд орж байгаа ба хүйсээр харьцуулахад эрэгтэй хүйсэнд элэгний хорт хавдрын нас баралт 1.4 дахин, ходоодны хорт хавдрын нас баралт 2 дахин, уушиг гуурсан хоолойн хавдрын нас баралт 3.7 дахин, улаан хоолойн хорт хавдар 1.3 дахин өндөр байна. Харин эмэгтэйчүүдэд бүдүүн шулуун гэдэсний хавдар эрэгтэйчүүдээс 1.2 дахин өндөр тохиолдож байна (Зураг 37, Хавсралт 15).

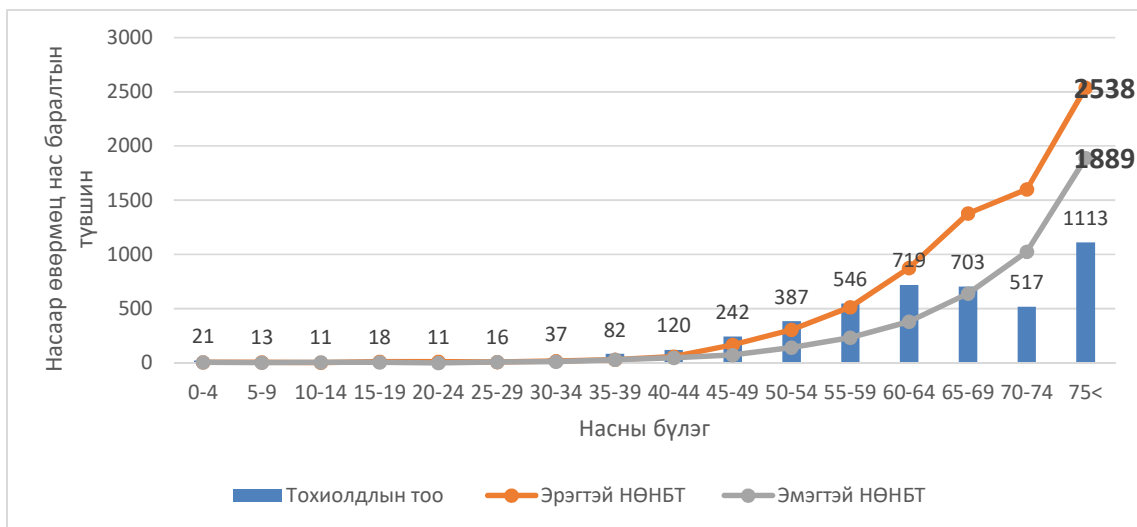
Зураг 37. Зонхилох эхний 10 байрлалын хорт хавдар, НБТ хүйсээр, 100 000 хүн амд

3.2.2 Насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин (Age specific mortality rate)-НӨНБТ

Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын тоогоор 10-14, 20-24 насанд хамгийн цөөн (11), 75-аас дээш насанд хамгийн их (1113) бүртгэгджээ. Хорт хавдрын нас баралтын хувьд нас ахих тусам нэмэгдсээр 65-74 насанд ялимгүй буураад цаашид огцом нэмэгджээ. Хорт хавдрын нас баралтын түвшинг насны бүлгээр, хүйсээр ялган харвал 40 наснаас эхлэн хүйсийн ялгаа гарч эрэгтэйчүүдийн нас баралт өндөрсөж байна. Нас баралтын түвшин эрэгтэй эмэгтэй хүйсэнд 75-аас дээш насныханд хамгийн өндөр буюу 100000 эрэгтэй хүн амд 2538 тохиолдол, 100000 эрэгтэй хүн амд 1889 тохиолдол ногдож байна (Зураг 38, Хавсралт 16).

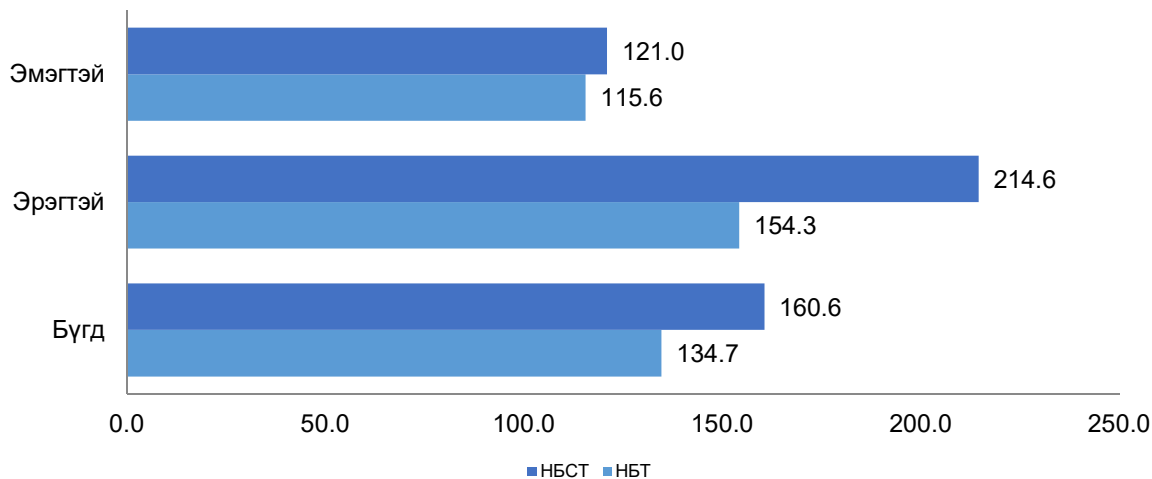
Зураг 38. Насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин, 100 000 хүн амд

3.2.3 Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын стандартчилсан түвшин (Age standardized mortality rate)

2023 оны байдлаар Монгол улсад бүртгэгдсэн нийт хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын тоог дэлхийн стандарт хүн амтай харьцуулан тооцоход 100 000 хүн амд 160.6 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт эрэгтэйчүүдэд 214.6, эмэгтэйчүүдэд 121.0 байна (Хавсралт 15, Зураг 39).

Зураг 39. Нас баралтын түвшин, нас баралтын стандартчилсан түвшин, 100000 хүн амд, хүйсээр

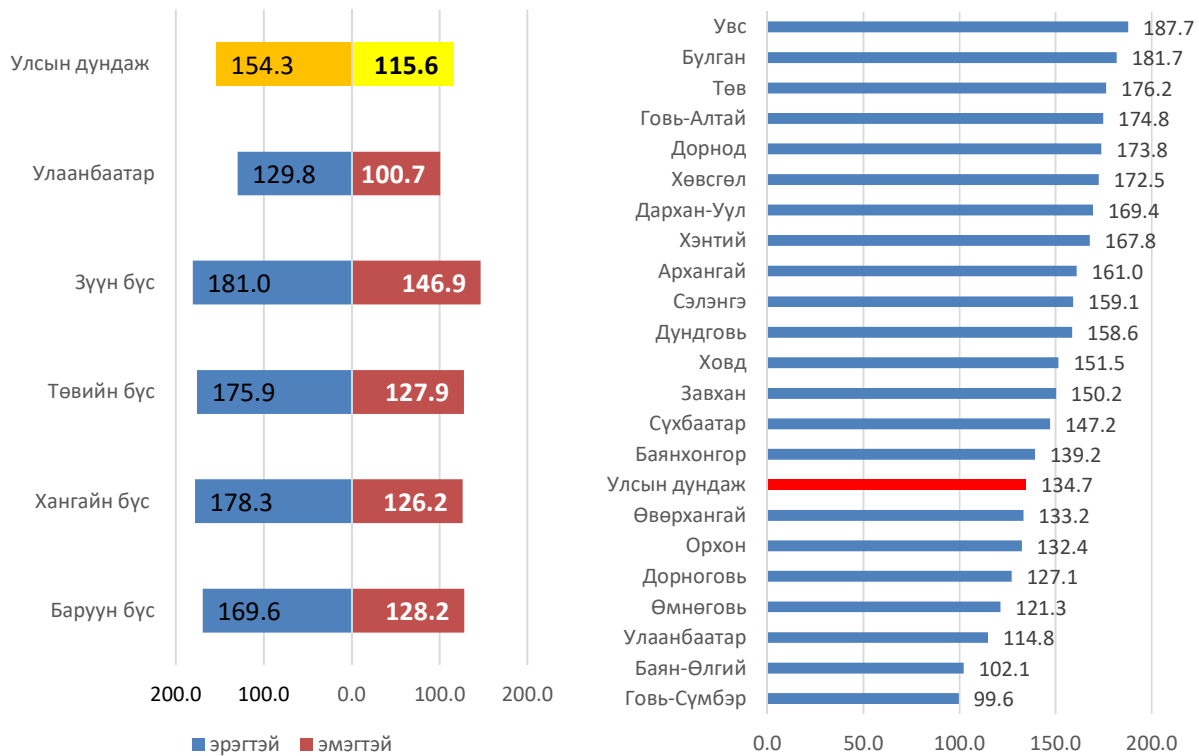

3.3 Хорт хавдрын нас баралтын түвшин, аймгуудаар

Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар хорт хавдрын нас баралтыг улсын дундажтай харьцуулахад баруун, зүүн, хангайн, төвийн бүсүүд улсын дунджаас өндөр, Улаанбаатар хотод бага үзүүлэлттэй гарсан байна. Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Увс 187.7 тохиолдол, Булган 181.7 тохиолдол, Төв 176.2 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Өвөрхангай, Орхон, Дорноговь, Өмнөговь, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр аймгууд, Улаанбаатар хотод улсын

дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 40). Нас баралтын түвшин 15 аймагт улсын дунджаас өндөр байжээ.

Зураг 40. Хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

3.4 Зонхилон тохиолдсон хавдрын шалтгаант нас баралт

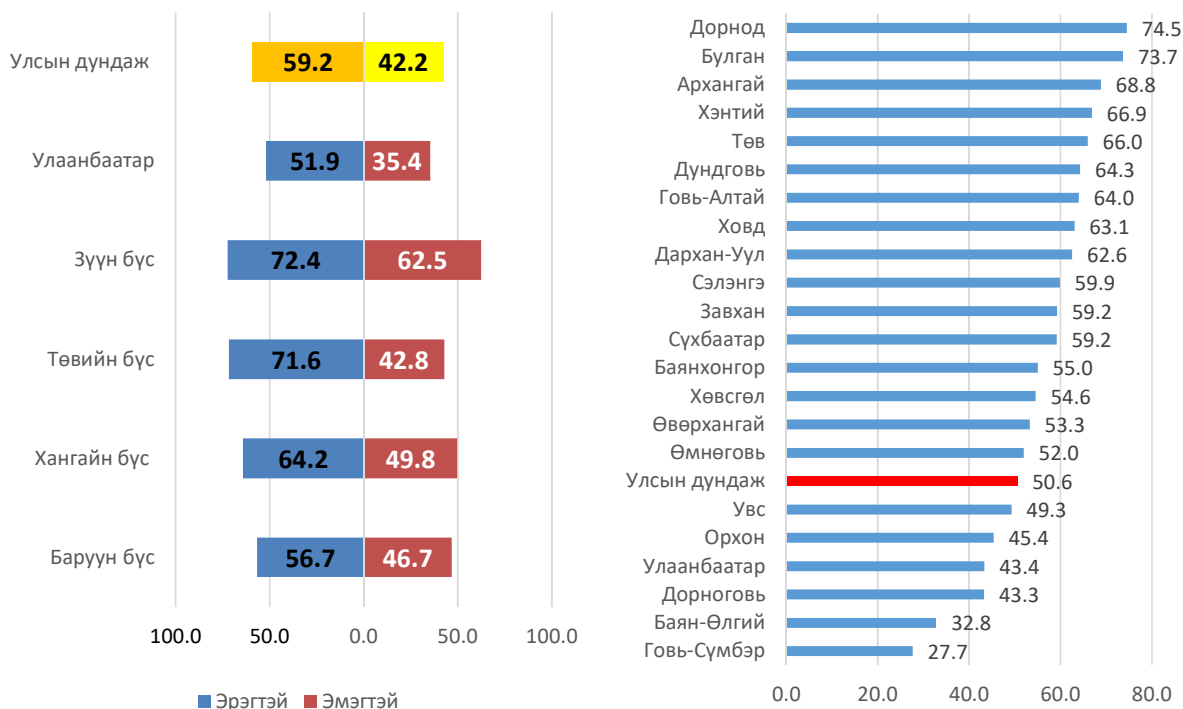
3.4.1 Элэгний хорт хавдар

Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 1711 тохиолдол бүртгэгдсэний 987(58%) эрэгтэй, 724 (42%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Элэгний хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 50.6 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 59.2 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 42.2 тохиолдол байна.

Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага, бусад бүсэд улсын дунджаас өндөр байна (Хавсралт 20).

Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Дорнод 74.5 тохиолдол, Булган 73.7 тохиолдол, Архангай 68.8 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Увс, Орхон, Дорноговь, Баян-Өлгий Говьсүмбэр аймгуудад, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 41).

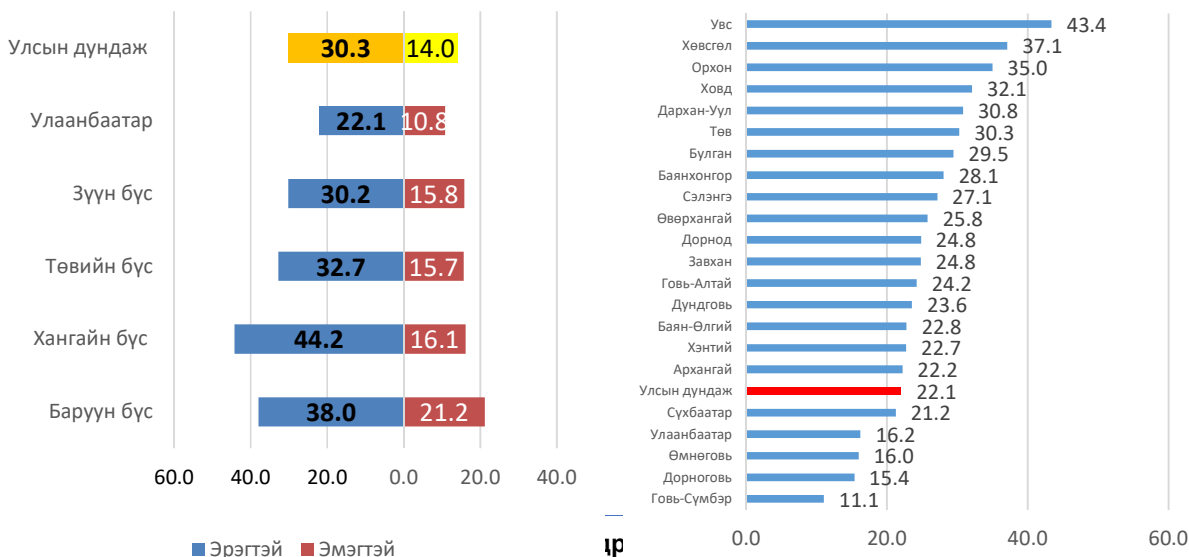
Зураг 41. Элэгний хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

3.4.2 Ходоодны хорт хавдар

Ходоодны хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 746 тохиолдол бүртгэгдсэний 505(68%) эрэгтэй, 241(32%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Ходоодны хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 22.1 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 30.3 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 14.0 тохиолдол байна. Ходоодны хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага, бусад бүсэд улсын дунджаас өндөр байна (Хавсралт 21). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Увс 43.4 тохиолдол, Хөвсгөл 37.1 тохиолдол, Орхон 35.0 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Сүхбаатар, Өмнөговь, Дорноговь, Говьсүмбэр аймгуудад, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 42).

Зураг 42. Ходоодны хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

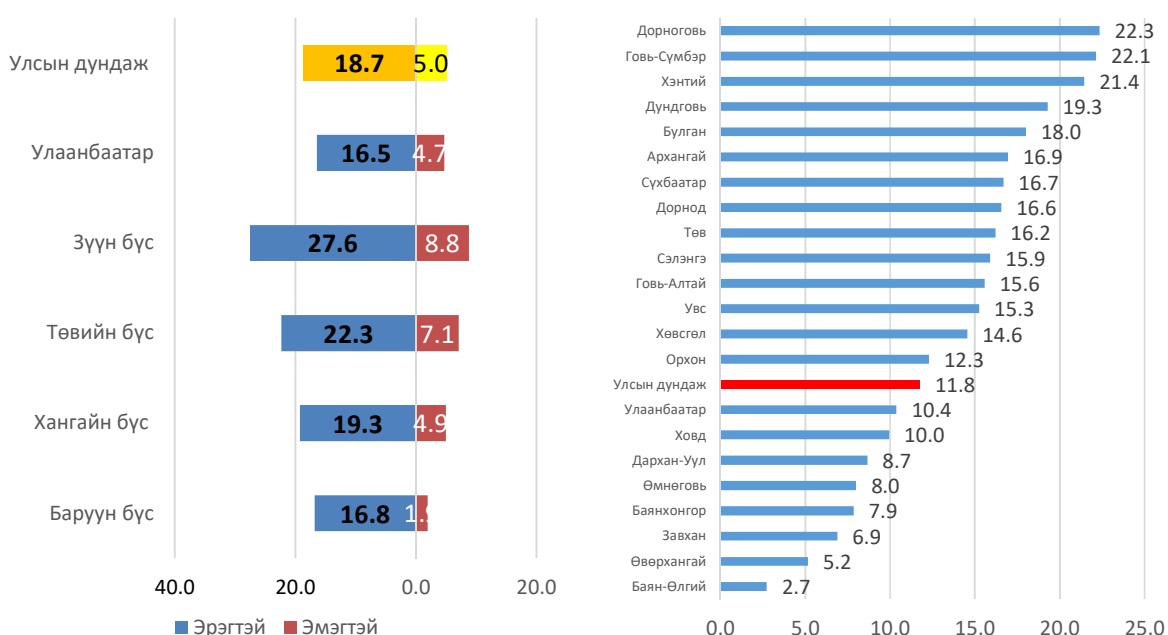

3.4.3 Уушгины хорт хавдар

Уушгины хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 398 тохиолдол бүртгэгдсэний 312(78%) эрэгтэй, 86(22%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Уушгины хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 11.8 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 18.7 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 5.0 тохиолдол байна. Уушгины хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Баруун бүс, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага, Төв, Хангайн, Зүүн бүсэд улсын дунджаас өндөр байна (Хавсралт 22). Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Дорноговь 22.3 тохиолдол, Говьсүмбэр 22.1 тохиолдол, Хэнтий 21.4 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Ховд, Дархан-уул, Өмнөговь, Баянхонгор, Завхан, Өвөрхангай, Баян-Өлгий аймгуудад, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 43).

Зураг 43. Уушгины хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

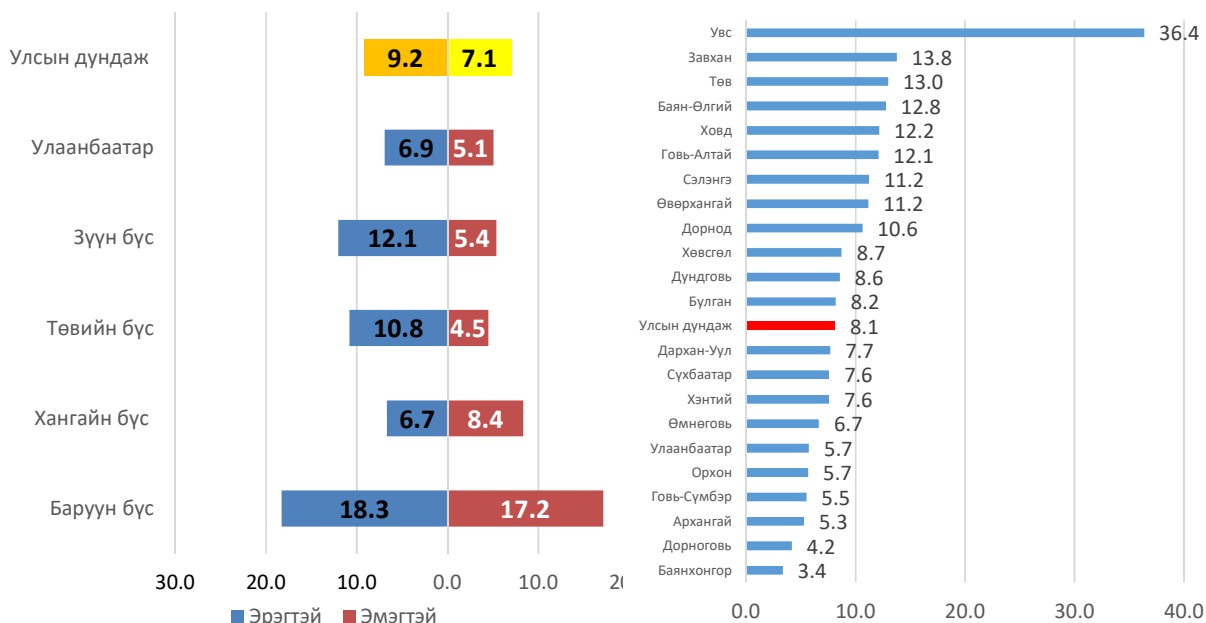
3.4.4 Улаанхоолойн хорт хавдар

Улаанхоолойн хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 275 тохиолдол бүртгэгдсэний 154(56%) эрэгтэй, 121(44%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ.

Улаанхоолойн хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 8.1 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 9.2 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 7.1 тохиолдол байна. Улаанхоолойн хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага, Төв, Баруун, Зүүн, Хангайн бүсүүдэд улсын дунджаас өндөр байна (Хавсралт 23).

Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Увс 36.4 тохиолдол, Завхан 13.8 тохиолдол, Төв 13.0 тохиолдлуудаар тэргүүлж байгаа ба Дархан-Уул, Сүхбаатар, Хэнтий, Өмнөговь, Орхон, Говьсүмбэр, Архангай, Дорноговь, Баянхонгор аймгуудад, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага тохиолдож байна (Зураг 44).

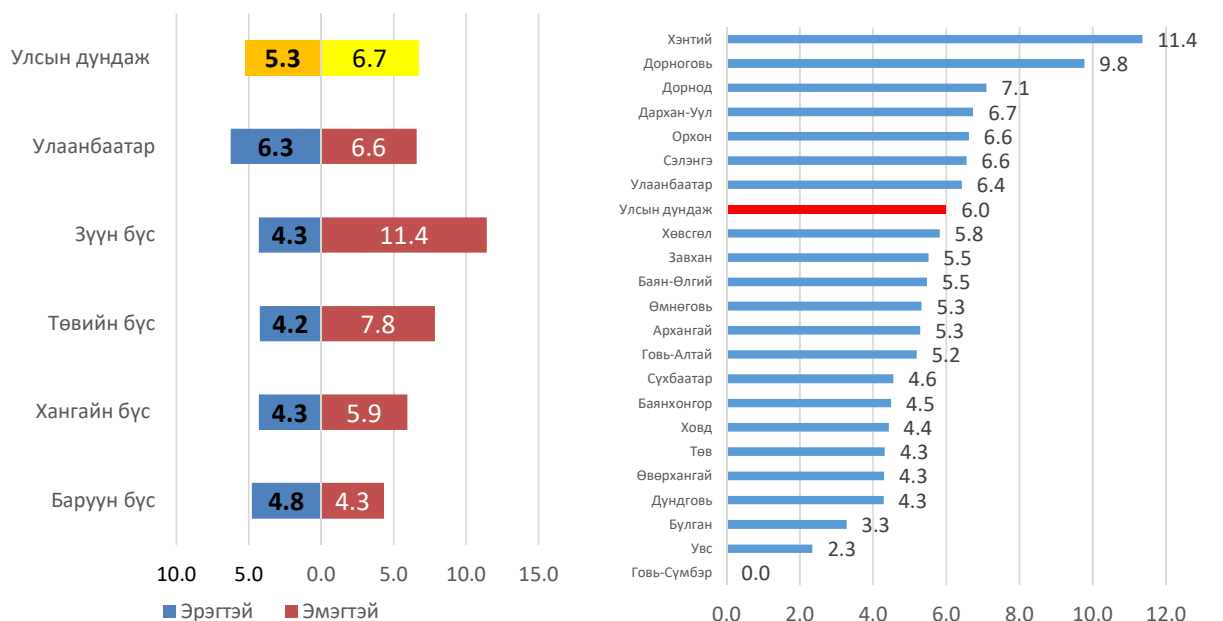
Зураг 44. Улаанхоолойн хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

3.4.5 Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдар

Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 203 тохиолдол бүртгэгдсэний 88(43%) эрэгтэй, 115(57%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 6.0 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 5.3 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 6.7 тохиолдол байна. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Баруун, Хангай, Төвийн бүсэд улсын дунджаас бага, Зүүн бүс, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас өндөр байна (Хавсралт 24) Аймагуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Хэнтий 11.4 тохиолдол, Дорноговь 9.8 тохиолдол, Дорнод 7.1 тохиолдлуудаар тэргүүлж байна (Зураг 45).

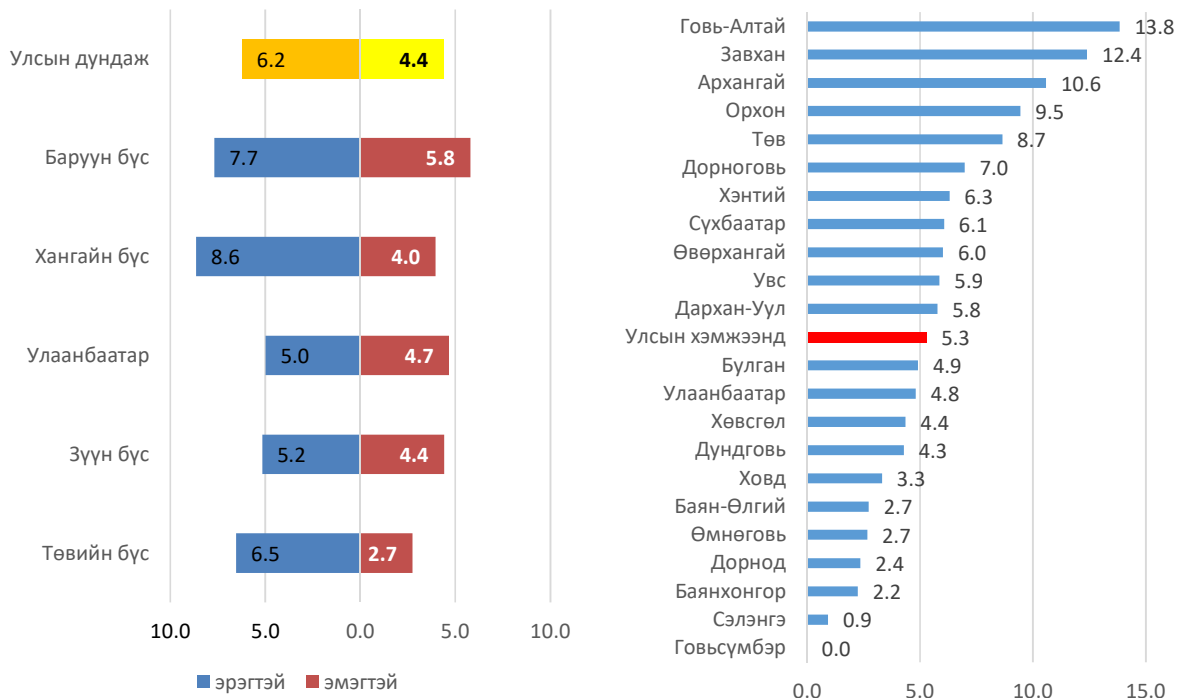
Зураг 45. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

3.4.6 Нойр булчирхайн хорт хавдар

Нойр булчирхайн хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 179 тохиолдол бүртгэгдсэний 104(58%) эрэгтэй, 75(42%) эмэгтэйчүүд өвчилжээ. Нойр булчирхайн хорт хавдрын нас баралт 100 000 хүн амд 5.3 тохиолдол, эрэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 6.2 тохиолдол, эмэгтэй хүйсийн 100 000 хүн амд 4.4 тохиолдол байна. Нойр булчирхайн хорт хавдрын шалтгаант нас баралтыг Монгол улсын газар зүйн бүс нутгаар харьцуулан үзэхэд Баруун, Хангайн бүсэд улсын дунджаас өндөр, Зүүн, Төвийн бүсүүд, Улаанбаатар хотод улсын дунджаас бага байна. Аймгуудаас 100 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлтээр Говь-Алтай 13.8 тохиолдол, Завхан 12.4 тохиолдол, Архангай 10.6 тохиолдлуудаар тэргүүлж байна (Зураг 46).

Зураг 46. Нойр булчирхайн хорт хавдрын нас баралтын түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

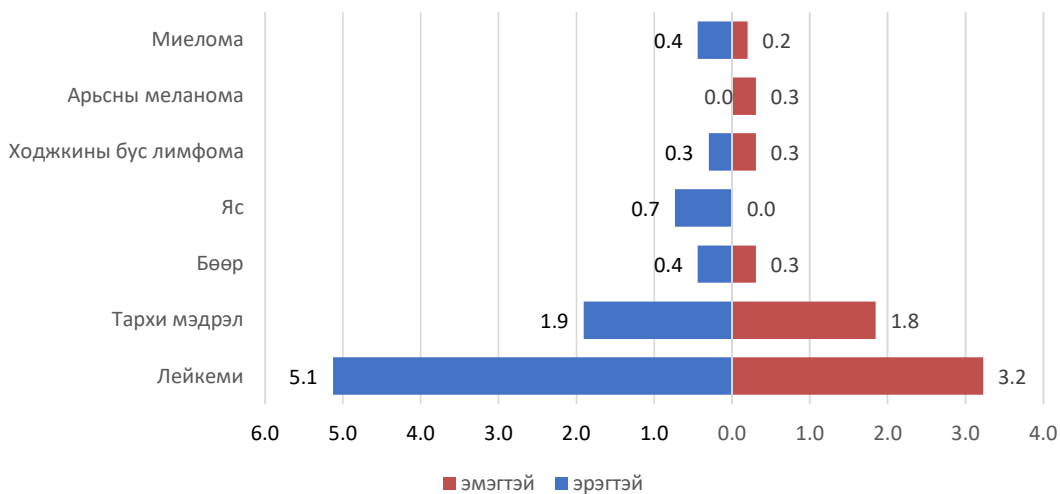

Бүлэг 4. ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

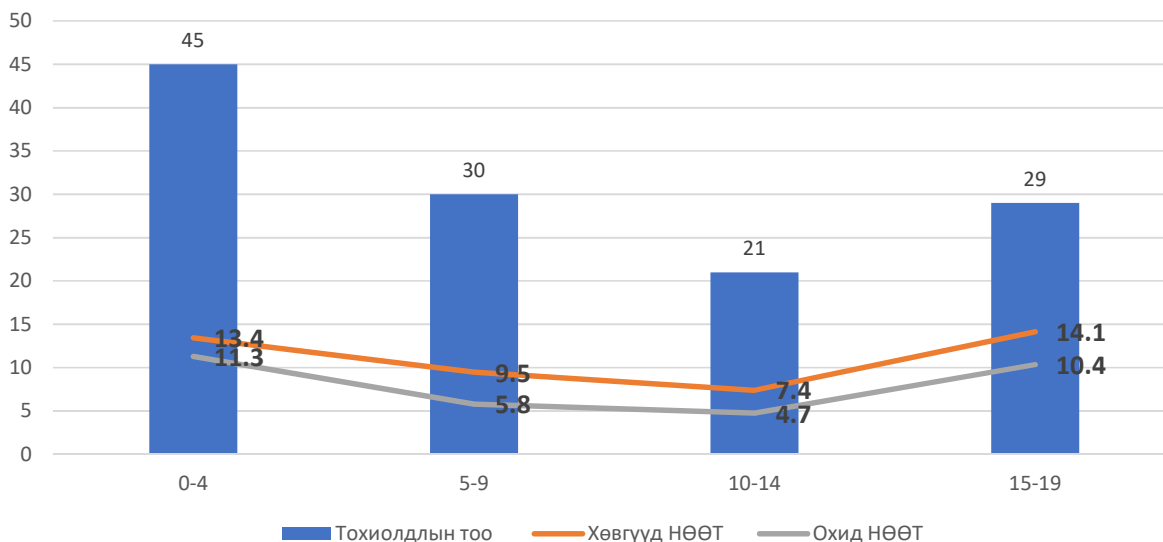
Зураг 48. Хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, хүйсээр

4.1.2 Насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин (Age specific rate)-НӨӨТ

Хүүхдийн хавдрын өвчлөлийн түвшинг нас хүйсээр харьцуулан харвал бүх насны бүлэгт хөвгүүдийн өвчлөл өндөр, хөвгүүдийн хувьд 15-19 насанд өндөр, охидын хувьд 0-4 насанд өндөр өвчлөл ногдож байна (Зураг 49)

Зураг 49. Хүүхдийн хорт хавдрын насаар өвөрмөц өвчлөлийн түвшин, хүйсээр

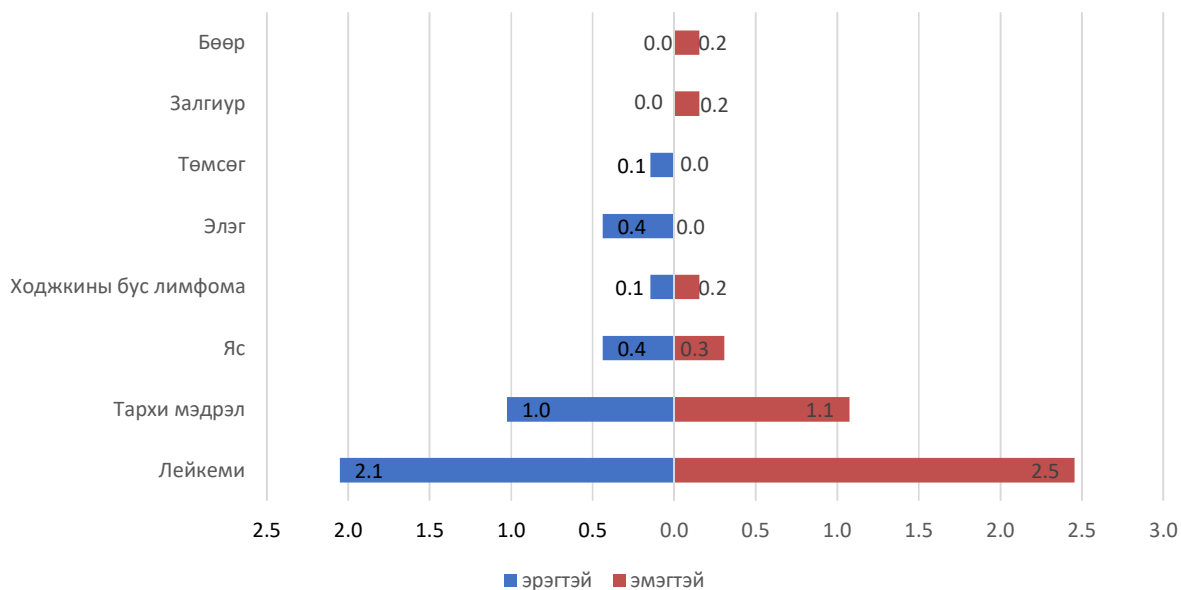

4.1.3 Хорт хавдрын нас баралтын түвшин (Mortality rate)-НБТ

Хүүхдийн хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшин (НБТ) 100 000 хүүхдэд 4.7 тохиолдол ногдож байгаа ба энэ үзүүлэлт хөвгүүдэд 5.0, охидод 4.5 байна. Нас баралтын түвшингээр охид хөвгүүдэд лейкеми ба тархи мэдрэлийн, ясны хавдрууд эхний байруудад орж байгаа ба хөвгүүдэд элэг, төмсөг, ходжины бус лимфома, охидод бөөр, ходжины бус лимфома, залгиурын хавдар удаалж байна (Зураг 50).

Бүлэг 4. ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

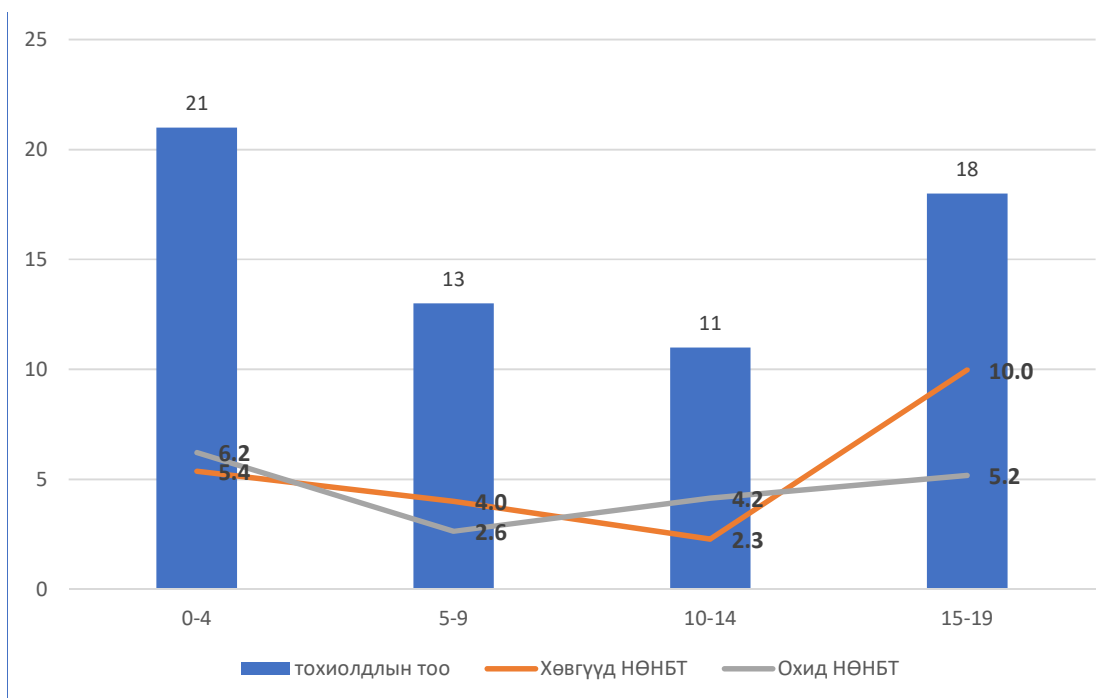
Зураг 50. Хүүхдийн хорт хавдрын нас баралтын түвшин, хүйсээр

4.1.4 Насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин (Age specific mortality rate)-НӨНБТ

Хүүхдийн хавдрын өвчлөлийн түвшинг нас хүйсээр харьцуулан харвал хөвгүүдийн хувьд 5-9 нас, 15-19 насанд өндөр, охидын хувьд 0-4 нас, 10-14 насанд өндөр өвчлөл ногдож байна (Зураг 51).

Зураг 51. Хүүхдийн хорт хавдрын насаар өвөрмөц нас баралтын түвшин, хүйсээр

Бүлэг 5. ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ

Бүлэг 5. ХОРТ ХАВДРЫН ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ

Хорт хавдрын улмаас аймаг дүүргийн хавдар судлаач эмчийн хяналтад 2023 оны тайлангийн эцэст 28855 хүн хянагдаж байгаагийн 10755 (37.3%) эрэгтэй, 18100(62.7%) эмэгтэйчүүд байна. 0-19 насны 547 хүүхэд хяналтанд байгаагийн 322 (58.8%) хөвгүүд, 225 (41.2%) охид байна. Харин хорт хавдар анх оношлогдон хяналтад орсон хугацаагаар амьдарч буй жилүүдийг тооцон үзвэл 1 хүртэл жил 14%, 1-3 жил 21%, 4-5 жил 16%, 5-аас дээш жил 49% байна.

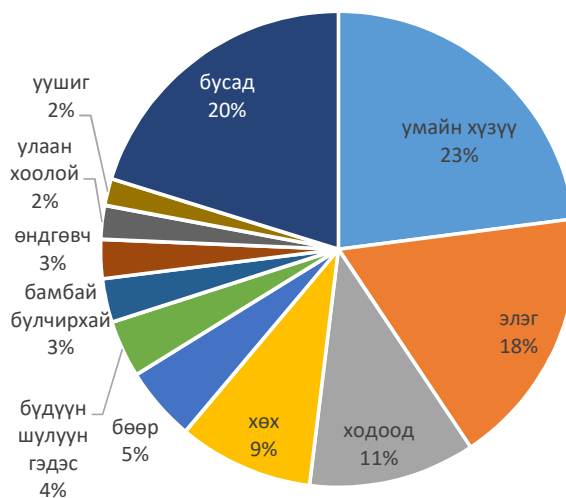
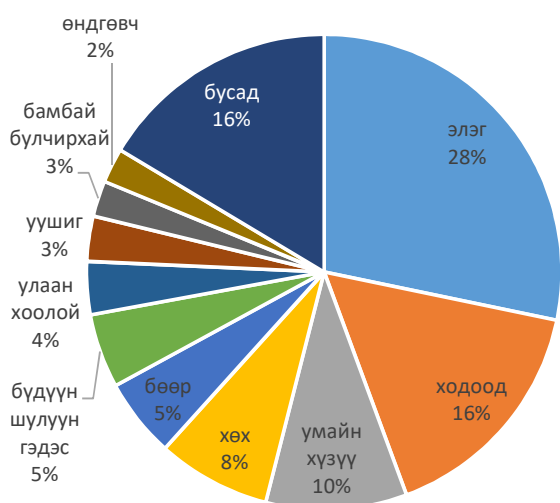
Сүүлийн 5 жилд (2024 оны 1 сарын 1-ий байдлаар амьд байгаа 2019 оны 1 сарын 1-ээс 2023 оны 12 сарын 31 хооронд оношлогдсон) нийт 14815 хүн хорт хавдраар оношлогдож хяналтад орсоноос элэгний хорт хавдар 28%, ходоодны хорт хавдар 16%, умайн хүзүүний хорт хавдар 10%, хөхний хорт хавдар 8%, бөөрний хорт хавдар 5%-ийг тус тус эзэлж байна.

Оношлогдсоноос хойш 5 болон түүнээс дээш жил амьдарч байгаа 14040 хүн хяналтад байгааг хорт хавдрын байрлалаар авч үзвэл умайн хүзүүний хорт хавдар 28%, элэгний хорт хавдар 18%, ходоодны хорт хавдар 11%, хөхний хорт хавдар 9%, бөөрний хорт хавдар 5%-ийг тус тус эзэлж байна (Зураг 52)

Зураг 52. Хорт хавдрын улмаас хяналтад байгаа хүмүүсийн мэдээлэл

Сүүлийн 5 жилд оношлогдож хяналтад байгаа

5 ба түүнээс дээш жилд хяналтад байгаа

Хавсралт 1. Хорт хавдрын шинэ тохиолдлын тоо, хүйсээр өт, өст, 2023 он (100 000 хүн амд, хүйсээр)

№	Хавдрын байрлал	Эрэгтэй						Эмэгтэй						Бүгд		
		ТТ	Эзлэх хувь	*ӨТ	ӨСТ (дэглхий)	ТТ	Эзлэх хувь	*ӨТ	ӨСТ (дэглхий)	ТТ	Эзлэх хувь	*ӨТ	ӨСТ (дэглхий)			
1	Уруул, амны хөндий	29	0.8	1.7	2.3	23	0.7	1.3	1.3	52	0.7	1.5	1.7			
2	Бусад залгиур	22	0.6	1.3	1.7	11	0.3	0.6	0.6	33	0.5	1.0	1.1			
3	Улаанхоолой	216	5.8	13.0	18.4	141	4.0	8.2	8.8	357	4.9	10.6	12.9			
4	Ходоод	860	23.0	51.6	67.8	399	11.4	23.3	23.7	1259	17.4	37.2	42.4			
5	Бүдүүн шулуун гэдэс	145	3.9	8.7	11.3	177	5.1	10.3	10.7	322	4.4	9.5	11.1			
6	Элэг	1338	35.7	80.3	105.5	1035	29.6	60.3	64.1	2373	32.8	70.2	82.7			
7	Цэсний хүүдий бусад	24	0.6	1.4	1.8	22	0.6	1.3	1.3	46	0.6	1.4	1.5			
8	Нойр булчирхай	111	3.0	6.7	9.0	95	2.7	5.5	5.8	206	2.8	6.1	7.1			
9	Төвөнх	21	0.6	1.3	1.8	5	0.1	0.3	0.3	26	0.4	0.8	0.9			
10	Уушиг, гуурсан хоолой	382	10.2	22.9	33.9	91	2.6	5.3	5.5	473	6.5	14.0	17.1			
11	Яс	25	0.7	1.5	1.9	18	0.5	1.0	1.0	43	0.6	1.3	1.4			
12	Арьсны меланома	16	0.4	1.0	1.4	30	0.9	1.7	1.9	46	0.6	1.4	1.7			
13	Хөх	2	0.1	0.1	0.2	342	9.8	19.9	18.9	344	4.7	10.2	10.3			
14	Умайн хүзүү	0	0.0	0	0	425	12.1	24.8	22.8	425	5.9	12.6	12.2			
15	Умайн их бие	0	0.0	0	0	36	1.0	2.1	2.0	36	0.5	1.1	1.1			
16	Өндгөвч	0	0.0	0	0	109	3.1	6.4	6.2	109	1.5	3.2	3.4			
17	Түрүү булчирхай	29	0.8	1.7	2.9	0	0.0	0	0	29	0.4	0.9	1.1			
18	Төмсөг	13	0.3	0.8	0.7	0	0.0	0	0	13	0.2	0.4	0.4			
19	Бөөр	150	4.0	9.0	10.7	150	4.3	8.7	8.7	300	4.1	8.9	9.6			
20	Давсаг	40	1.1	2.4	3.0	13	0.4	0.8	0.8	53	0.7	1.6	1.7			
21	Тархи, мэдрэлийн систем	63	1.7	3.8	4.3	55	1.6	3.2	3.2	118	1.6	3.5	3.7			
22	Бамбай булчирхай	16	0.4	1.0	1.2	114	3.3	6.6	6.2	130	1.8	3.8	3.9			
23	Ходжканы өвчин	8	0.2	0.5	0.6	6	0.2	0.3	0.3	14	0.2	0.4	0.4			
24	Ходжканы бус лимфома	20	0.5	1.2	1.6	18	0.5	1.0	1.2	38	0.5	1.1	1.4			
25	Милома	11	0.3	0.7	0.9	5	0.1	0.3	0.3	16	0.2	0.5	0.5			
26	Лимфоид лейкоми	66	1.8	4.0	4.1	56	1.6	3.3	3.5	122	1.7	3.6	3.8			
27	Бусад байрлал	138	3.7	8.3	10.6	123	3.5	7.2	6.5	261	3.6	7.7	8.5			
28	Бүгд	3745	100.0	224.7	297.8	3499	100.0	203.9	206.3	7244	100.0	214.1	243.6			

Хавсралт 2. Хорт хавдрын шинэ тохиолдлын тоо, НӨӨТ, ӨТ, ӨСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

№	Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	32-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Тоо	%	ӨТ	ӨСТ	ХТ
1	Уруул, амны хөндий	C00-C08	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	3	4	7	7	14	17	52	0.7	1.5	1.7	0.2
2	Хамар залгиур	C11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
3	Бусад залгиур	C09-10, C12-14	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	5	2	7	5	10	33	0.5	1.0	1.1	0.1
4	Улаанхоолой	C15	0	0	0	0	0	0	0	1	2	7	12	24	58	88	87	197	357	4.9	10.6	12.9	1.4
5	Ходоод	C16	0	0	0	1	2	8	16	16	26	47	81	126	160	278	304	324	1259	17.4	37.2	42.4	5.2
6	Бүдүүн шулуун гэдэс	C18-21	0	0	0	1	3	1	4	4	9	10	14	30	37	60	87	120	322	4.4	9.5	11.1	1.3
7	Элэг	C22	0	1	0	0	1	2	10	10	30	76	134	222	362	529	624	849	2373	32.8	70.2	82.7	10.0
8	Цэсний хүүдий бусад	C23-C24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	5	9	5	10	11	46	0.6	1.4	1.5	0.2
9	Нойр булчирхай	C25	0	0	0	0	0	1	1	1	4	6	9	24	29	42	63	63	206	2.8	6.1	7.1	0.9
10	Төвөнх	C32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	9	5	13	26	0.4	0.8	0.9	0.1
11	Уушиг, гуурсан хоолой ба мөгөөрсөн хоолой	C33-C34	0	0	0	0	1	1	2	4	7	16	37	87	103	178	185	473	6.5	14.0	17.1	2.2	
12	Яс	C40-C41	0	0	1	2	2	1	1	1	1	0	3	2	3	1	5	11	43	0.6	1.3	1.4	0.1
13	Арьсны хавдар	C44	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	3	8	10	36	46	0.6	1.4	1.7	0.1
14	Хөх	C50	0	0	0	0	2	4	8	19	28	33	33	33	29	37	34	32	344	4.7	10.2	10.3	1.1
15	Умайн хүзүү	C53	0	0	0	1	4	15	18	24	31	37	38	38	26	29	31	27	425	5.9	12.6	12.2	1.3
16	Умайн их бие	C54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	3	4	2	5	2	2	36	0.5	1.1	1.1	0.1
17	Өндгөвч	C56	0	0	0	1	2	2	2	2	3	6	6	11	15	13	12	19	109	1.5	3.2	3.4	0.4
18	Түрүү булчирхай	C61	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	2	7	14	23	29	0.4	0.9	1.1	0.1
19	Төмсөг	C62	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	13	0.2	0.4	0.4	0.0
20	Бөөр	C64-C66	1	1	0	3	1	5	5	8	13	13	26	30	31	42	51	61	300	4.1	8.9	9.6	1.1
21	Давсаг	C67	0	0	0	0	0	2	1	3	3	2	2	3	5	8	7	21	53	0.7	1.6	1.7	0.2
22	Тархи, мэдрэлийн систем	C70-C72	2	2	2	0	3	2	3	3	1	5	5	5	14	9	7	32	118	1.6	3.5	3.7	0.3
23	Бамбай булчирхай	C73	0	0	0	0	3	4	6	7	11	11	6	8	11	15	17	6	130	1.8	3.8	3.9	0.4
24	Ходжикны өвчин	C81	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	0	5	2	14	0.2	0.4	0.4	0.1
25	Ходжикны бус лимфома	C82-C85; C96	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	3	9	17	10	38	0.5	1.1	1.4	0.2
26	Милома	C88, C90	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	5	0	2	16	0.2	0.5	0.5	0.1

№	Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	32-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75 >	Тоо	%	ӨТ	ӨСТ	ХТ
27	Лейкеми	C91-C95	7	4	3	4	1	0	2	1	2	5	6	2	7	8	10	15	122	1.7	3.6	3.8	0.3
28	Бусад		2	0	0	1	2	1	4	6	9	12	13	18	32	47	46	53	261	3.6	7.7	8.5	1.0
29	Бүгд		12	8	6	12	13	26	58	90	157	284	421	639	944	1374	1644	2143	7244	100.0	214.1	243.6	28.4

Хавсралт 3. Эрэгтэйчүүдийн дундах хорт хавдрын шинэ тохиолдлын тоо, НӨӨТ, ӨТ, ӨСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)
ӨТ, ӨСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

№	Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Тоо	%	ӨТ	ӨСТ	ХТ
1	Уруул, амны хөндий	C00-C08	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	4	6	10	7	31	21	29	0.8	1.7	2.3	0.3
2	Хамар залгиур	C11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
3	Бусад залгиур	C09-10, C12-14	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	4	6	6	10	6	21	22	0.6	1.3	1.7	0.2
4	Улаанхоолой	C15	0	0	0	0	0	0	0	2	4	11	18	35	101	157	82	238	216	5.8	13.0	18.4	2.0
5	Ходоод	C16	0	0	0	2	2	2	7	21	37	77	127	199	256	458	508	529	860	23.0	51.6	67.8	8.5
6	Бүдүүн шулуун гэдэс	C18-21	0	0	0	1	2	4	0	4	12	10	16	30	36	79	50	116	145	3.9	8.7	11.3	1.2
7	Элэг	C22	0	1	0	1	1	1	4	14	42	115	210	341	502	664	659	867	1338	35.7	80.3	105.5	12.8
8	Цэсний хүүдий бусад	C23-C24	0	0	0	0	0	0	1	0	0	6	2	6	10	7	13	11	24	0.6	1.4	1.8	0.2
9	Нойр булчирхай	C25	0	0	0	0	0	0	1	1	6	5	10	35	36	52	69	95	111	3.0	6.7	9.0	1.1
10	Төвөнх	C32	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	4	6	20	0	32	21	0.6	1.3	1.8	0.2
11	Уушиг, гуурсан хоолой ба мөгөөрсөн хоолой	C33-C34	0	0	0	0	0	3	1	3	4	12	27	71	168	232	389	344	382	10.2	22.9	33.9	4.5
12	Яс	C40-C41	0	0	1	2	4	3	0	1	2	0	1	1	2	3	6	21	25	0.7	1.5	1.9	0.1
13	Арьсны хавдар	C44	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	1	2	10	13	26	16	0.4	1.0	1.4	0.1
14	Хөх	C50	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	6	0	2	0.1	0.1	0.2	0.0
15	Түрүү булчирхай	C61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	6	16	38	63	29	0.8	1.7	2.9	0.3
16	Төмсөг	C62	1	0	0	0	1	1	2	1	1	0	4	3	0	0	0	0	13	0.3	0.8	0.7	0.1
17	Бөөр	C64-C66	1	0	0	1	3	0	5	7	10	14	30	35	31	43	56	85	150	4.0	9.0	10.7	1.2
18	Давсаг	C67	1	0	0	0	0	0	3	1	5	4	2	6	6	13	13	48	40	1.1	2.4	3.0	0.3
19	Тархи, мэдрэлийн систем	C70-C72	2	2	1	3	0	3	2	4	1	6	7	7	21	10	0	37	63	1.7	3.8	4.3	0.3
20	Бамбай булчирхай	C73	0	0	0	1	0	0	0	1	4	3	0	0	4	7	19	0	16	0.4	1.0	1.2	0.2
21	Ходжкины өвчин	C81	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	4	0	13	0	8	0.2	0.5	0.6	0.1
22	Ходжкины бус лимфома	C82-C85;C96	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	2	3	4	13	13	16	20	0.5	1.2	1.6	0.2
23	Миелома	C88, C90	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	4	10	0	5	11	0.3	0.7	0.9	0.1
24	Лимфоид лейкоми	C91-C95	5	5	5	5	2	0	3	2	1	3	6	3	10	7	0	21	66	1.8	4.0	4.1	0.3

25	Бусад	3	0	0	1	3	1	4	4	4	5	13	16	22	48	69	63	74	138	3.7	8.3	10.6	1.2
26	С43 бусад бүх байрлал	13	9	7	14	15	18	37	70	138	288	489	816	1269	1885	2046	2671	3745	100.0	224.7	297.8	35.6	

Хавсралт 4. Эмэгтэйчүүдийн дундах хорт хавдрын шинэ тохиолдлын тоо, НӨӨТ, ӨТ, ӨСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

№	Байрлал	ӨУА-10	75+										Тоо	%	ӨТ	ӨСТ	ХТ				
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49						50-54	55-59	60-64	65-69
1	Lip, oral cavity	C00-C08	0	0	0	0	0	0	1	2	2	2	4	7	4	15	23	0.7	1.3	1.3	0.1
2	Nasopharynx	C11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
3	Other pharynx	C09-10, C12-14	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4	5	4	3	11	0.3	0.6	0.6	0.1
4	Oesophagus	C15	0	0	0	0	0	0	0	1	4	8	16	41	90	173	141	4.0	8.2	8.8	0.9
5	Stomach	C16	0	0	0	1	2	9	10	15	19	40	65	87	176	209	399	11.4	23.3	23.7	2.9
6	Colon and Rectum	C18-21	0	0	0	0	1	1	3	5	9	12	29	38	110	122	177	5.1	10.3	10.7	1.3
7	Liver	C22	0	0	0	1	0	1	1	6	17	39	122	256	603	839	1035	29.6	60.3	64.1	7.7
8	Gallbladder etc.	C23-C24	0	0	0	0	0	0	1	0	2	4	4	9	8	12	22	0.6	1.3	1.3	0.1
9	Pancreas	C25	0	0	0	1	1	1	0	1	3	8	15	23	34	45	95	2.7	5.5	5.8	0.8
10	Larynx	C32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	5	0.1	0.3	0.3	0.1
11	Trachea, bronchus and lung	C33-C34	0	1	0	0	1	1	1	4	4	2	9	25	47	96	91	2.6	5.3	5.5	0.5
12	Bone	C40-C41	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	2	4	4	6	18	0.5	1.0	1.0	0.1
13	Melanoma of Skin	C44	0	0	0	2	0	0	1	1	0	2	0	4	8	42	30	0.9	1.7	1.9	0.1
14	Breast	C50	0	0	0	0	0	4	9	17	37	55	61	51	51	51	342	9.8	19.9	18.9	2.1
15	Cervix Uteri	C53	0	0	0	0	2	8	30	36	48	59	69	47	50	42	425	12.1	24.8	22.8	2.4
16	Corpus Uteri	C54	0	0	0	0	0	0	0	1	1	13	7	3	9	3	36	1.0	2.1	2.0	0.2
17	Ovary	C56	0	0	0	1	2	4	4	4	6	12	21	26	23	30	109	3.1	6.4	6.2	0.7
18	Kidney	C64-C66	0	1	0	0	3	3	5	4	6	11	27	32	41	48	150	4.3	8.7	8.7	1.0
19	Bladder	C67	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	4	6	13	0.4	0.8	0.8	0.1	
20	Brain, Nervous system	C70-C72	2	2	3	1	0	3	1	3	1	4	4	9	30	55	1.6	3.2	3.2	0.3	
21	Thyroid	C73	0	0	1	0	0	5	7	11	10	19	15	16	16	9	114	3.3	6.6	6.2	0.7
22	Hodgkin disease	C81	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	3	3	6	0.2	0.3	0.3	0.0	

№	Байрлал	ӨСҮА-10	Байрлал													Тоо	%	ӨТ	ӨСТ	ХТ							
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64						65-69	70-74	75+				
23	Non-Hodgkin lymphoma	C82-C85,C96	0	1	0	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0.5	1.0	1.2	0.2
24	Multiple Myeloma	C88,C90	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0.1	0.3	0.3	0.0
25	Leukaemia	C91-C95	8	2	1	3	0	0	1	3	8	5	1	4	9	16	12	56	1.6	3.3	3.3	3.5	56	1.6	3.3	3.5	0.3
26	Бусад		1	0	1	2	1	1	2	10	11	15	20	32	35	42	123	3.5	7.2	7.2	6.5	123	3.5	7.2	6.5	0.7	
27	Нийт		11	6	5	10	11	36	78	109	175	279	359	491	695	1019	1393	1844	3499	100.0	203.9	206.3	3499	100.0	203.9	206.3	234

Хавсралт 5. Хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймгууд	Нийт		Эрэгтэй		Эмэгтэй	
	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ
Баруун бүс	979	235.5	543	260.9	436	210.1
Баян-Өлгий	169	154.1	87	158.9	82	149.2
Говь-Алтай	162	280.3	93	320.7	69	239.7
Завхан	189	260.4	105	290.4	84	230.7
Увс	250	293.3	138	321.8	112	264.5
Ховд	209	231.2	120	264.8	89	197.4
Хангайн бүс	1531	253.4	812	270.1	719	236.9
Архангай	267	282.7	158	333.1	109	231.9
Баянхонгор	173	194.2	87	198.0	86	190.5
Булган	232	379.8	121	388.7	111	370.7
Өвөрхангай	297	255.3	143	247.2	154	263.3
Орхон	250	236.4	132	254.1	118	219.3
Хөвсгөл	312	227.0	171	250.4	141	204.0
Төвийн бүс	1166	226.6	604	232.5	562	220.5
Говьсүмбэр	30	166.0	14	155.5	16	176.4
Дархан-Уул	287	276.2	147	289.1	140	263.9
Дорноговь	151	210.9	72	198.4	79	223.7
Дундговь	73	156.4	43	183.1	30	129.4
Өмнөговь	151	201.2	72	188.7	79	214.2
Сэлэнгэ	254	237.7	144	265.4	110	209.1
Төв	220	237.9	112	234.8	108	241.1
Зүүн бүс	619	269.4	320	275.7	299	263.0
Дорнод	211	249.5	107	250.2	104	248.8
Сүхбаатар	146	221.5	80	241.4	66	201.4
Хэнтий	262	330.6	133	331.3	129	329.8
Улаанбаатар	2949	182.2	1466	187.4	1483	177.4
Улсын дундаж	7244	214.1	3745	224.7	3499	203.9

Хавсралт 6. Элэгний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	15	35	95	142	256	436	596	789	954	308	74.1	96.2	11.8
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	71	103	104	274	217	625	661	40	36.5	56.8	7.0
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	25	130	118	260	398	719	1491	1835	60	103.8	129.6	15.7
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	21	60	122	112	255	473	437	582	771	60	82.7	87.0	10.3
Увс	0	0	0	0	0	0	0	19	40	63	178	424	551	801	1119	716	74	86.8	115.9	16.0
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	34	56	97	197	243	484	885	417	1043	74	81.9	105.9	12.1
Хангайн бүс	0	2	0	2	2	0	0	5	35	87	164	263	460	617	795	998	530	87.7	99.6	12.2
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	16	81	148	224	402	740	374	653	1280	106	112.2	121.4	13.2
Баянхонгор	0	10	0	0	0	0	0	0	0	94	129	289	379	648	854	1089	68	76.3	98.1	12.0
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	73	94	179	342	468	841	951	1787	83	135.9	131.3	14.7
Өвөрхангай	0	0	0	11	11	0	0	0	39	55	251	167	374	439	1076	1108	99	85.1	98.6	12.1
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	12	15	63	82	195	327	719	549	551	70	66.2	73.9	9.8
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	23	81	128	246	503	707	711	536	104	75.7	88.7	12.0
Төвийн бүс	0	2	0	0	0	3	2	3	46	81	123	271	314	502	595	778	378	73.4	80.3	9.7
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99	323	0	0	286	528	407	7	38.7	49.4	6.2
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	15	12	0	14	152	122	381	411	312	753	841	91	87.6	91.0	10.9
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	79	22	165	258	206	592	870	787	47	65.6	83.8	11.0
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	137	77	134	217	486	294	402	25	53.6	54.6	6.7
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	15	78	47	0	259	402	673	435	972	47	62.6	83.2	9.5
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	69	71	109	192	406	658	685	634	84	78.6	83.9	11.0
Төв	0	10	0	0	0	0	0	0	31	50	183	366	218	421	418	983	77	83.3	79.1	8.5
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	6	23	50	111	207	333	568	751	935	1240	247	107.5	123.8	14.9
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	15	34	135	183	336	532	678	648	1279	83	98.1	113.8	12.8
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	20	0	71	86	279	696	928	1157	1351	66	100.1	126.8	16.2
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	18	36	110	120	329	372	511	693	1069	1125	98	123.7	133.5	16.3
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	1	3	10	20	58	111	160	291	438	513	754	910	56.2	67.6	8.0
Бүгд	0	1	0	0	0	1	2	10	30	75	134	222	362	521	634	857	2373	70.2	82.7	10.0

Хавсралт 7. Ходоодны хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	3	3	7	15	27	78	101	228	271	444	526	493	219	52.7	66.8	8.5
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	12	0	0	32	71	62	208	171	326	625	294	39	35.6	53.6	7.5
Говь-Алтай	0	0	0	0	21	0	26	0	25	52	30	260	348	319	663	432	32	55.4	65.2	8.7
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	21	60	81	67	198	255	437	349	420	41	56.5	59.7	7.3
Увс	0	0	0	0	0	0	0	56	0	148	290	159	441	668	870	447	63	73.9	97.1	13.2
Ховд	0	0	0	0	0	0	15	0	19	39	44	323	173	472	209	883	44	48.7	62.4	6.5
Хангайн бүс	0	0	0	0	5	0	13	23	38	58	97	164	184	357	364	367	289	47.8	52.3	6.5
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	47	0	82	112	156	266	374	408	448	50	52.9	58.6	7.2
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	14	15	34	56	64	26	241	294	213	145	27	30.3	37.1	4.8
Булган	0	0	0	0	0	0	0	25	121	71	77	199	108	280	423	536	37	60.6	56.7	6.5
Өвөрхангай	0	0	0	0	11	0	24	48	26	83	63	149	25	479	403	434	55	47.3	52.9	6.6
Орхон	0	0	0	0	0	0	22	12	59	63	165	124	262	423	235	122	55	52.0	52.8	6.8
Хөвсгөл	0	0	0	0	10	0	10	0	23	12	90	277	193	269	452	487	65	47.3	53.6	6.7
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	3	7	13	26	59	102	72	152	202	327	299	186	36.1	39.2	4.8
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	373	0	0	0	0	3	16.6	14.9	1.9
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	13	14	76	105	95	169	195	342	449	43	41.4	43.7	5.0
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	17	0	20	134	82	0	206	263	248	337	25	34.9	42.2	4.9
Дундговь	0	0	0	0	0	0	31	0	31	0	77	45	109	0	147	100	9	19.3	18.7	2.2
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	39	24	165	32	45	224	435	442	22	29.3	39.4	4.8
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	39	14	86	124	87	158	256	480	190	47	44.0	45.4	6.2
Төв	0	0	0	0	0	18	15	15	47	17	73	61	194	230	279	289	37	40.0	39.2	4.7
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	6	23	25	56	83	105	139	340	346	217	86	37.4	41.9	5.6
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	15	51	77	69	155	156	339	370	0	33	39.0	42.1	6.2
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	20	0	47	86	104	87	331	386	225	21	31.9	38.2	5.3
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	18	36	18	40	94	53	160	346	292	402	32	40.4	44.2	5.3
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	2	7	14	19	30	64	104	136	215	247	289	479	29.6	34.2	4.2
Бүгд	0	0	0	0	1	2	8	16	24	47	82	124	163	272	316	324	1259	37.2	42.4	5.3

Хавсралт 8. Уушгины хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	LT	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	4	8	18	46	120	76	191	164	55	13.2	17.7	2.3
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	54	0	73	3	2.7	4.5	0.4
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	30	37	248	80	166	216	12	20.8	24.4	2.9
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	22	0	73	0	233	140	8	11.0	12.7	1.7
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	45	106	220	67	373	179	19	22.3	29.6	4.2
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	81	69	177	209	241	13	14.4	20.3	2.7
Хангайн бүс	0	2	0	0	0	2	2	2	5	3	23	61	83	126	148	173	97	16.1	18.2	2.3
Архангай	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	37	22	89	94	163	192	14	14.8	17.4	2.1
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	105	69	0	0	145	8	9.0	9.9	0.9
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	24	24	51	57	144	168	211	268	18	29.5	28.1	3.4
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	16	74	25	80	134	48	12	10.3	11.5	1.7
Орхон	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	71	65	169	78	245	17	16.1	17.7	2.0
Хөвсгөл	0	7	0	0	0	0	0	0	11	0	38	46	116	202	258	195	28	20.4	24.9	3.4
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	3	0	5	6	12	11	28	126	97	208	144	82	15.9	18.3	2.5
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	286	0	407	2	11.1	16.7	1.4
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	15	0	13	0	0	17	0	48	0	205	112	10	9.6	11.1	1.5
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	17	20	45	0	65	165	132	373	112	16	22.3	27.7	4.1
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	31	0	0	45	109	81	147	301	9	19.3	19.4	2.1
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	134	0	0	0	4	5.3	6.7	0.8
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29	31	35	248	37	137	190	23	21.5	22.2	2.6
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	73	268	348	116	18	19.5	21.0	3.5
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	12	7	17	10	93	143	381	341	44	19.2	24.8	3.3
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	94	145	463	457	16	18.9	26.5	3.5
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	0	35	131	199	386	0	11	16.7	21.5	3.9
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	18	20	47	0	64	99	292	482	17	21.4	25.7	2.7
Улаанбаатар	0	0	0	0	1	1	1	1	2	6	15	32	64	99	143	192	195	12.0	15.0	1.8
Бүгд	0	0	0	0	0	1	1	2	4	7	16	37	86	104	176	187	473	14.0	17.1	2.2

Хавсралт 9. Улаанхоолойн хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	LT	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	7	4	12	32	68	90	114	287	378	81	19.5	26.1	3.1
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	28	0	0	21	130	68	163	104	441	20	18.2	26.4	2.6
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	37	149	160	166	216	10	17.3	21.4	2.7
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20	22	57	0	62	116	280	11	15.2	15.6	1.5
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	89	79	110	200	622	626	26	30.5	44.3	5.6
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	27	138	0	417	321	14	15.5	22.5	3.0
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	0	0	2	0	13	6	24	96	104	148	183	80	13.2	15.8	2.0
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	0	0	89	140	163	0	10	10.6	13.0	2.1
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	0	107	145	4	4.5	6.4	0.7
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	108	112	0	179	8	13.1	12.4	1.2
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	0	74	224	80	269	385	29	24.9	29.1	3.4
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	35	65	127	78	184	14	13.2	14.7	1.7
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	10	0	12	0	0	58	135	194	146	15	10.9	14.5	2.0
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	6	3	4	20	30	138	45	239	55	10.7	12.5	1.2
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	528	0	1	5.5	10.6	2.6
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	38	48	78	0	224	11	10.6	11.1	0.9
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	0	0	0	112	2	2.8	3.5	0.2
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	31	0	39	0	0	162	0	0	4	8.6	8.7	1.2
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	32	45	0	145	442	9	12.0	16.2	1.2
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	23	365	0	317	17	15.9	18.9	2.0
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	115	70	289	11	11.9	12.6	1.2
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	33	19	58	71	69	155	24	10.4	12.2	1.3
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	26	63	97	93	183	9	10.6	13.1	1.5
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	131	66	129	113	7	10.6	13.4	1.8
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	94	0	0	49	0	161	8	10.1	10.6	0.8
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	9	17	44	62	39	148	117	7.2	8.9	0.9
Бүгд	0	0	0	0	0	0	0	1	2	8	12	25	58	88	87	197	357	10.6	12.9	1.4

Хавсралт 10. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	3	0	3	0	0	8	12	9	34	23	38	143	99	33	7.9	10.4	1.4
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	68	54	208	0	5	4.6	8.5	1.7
Говь-Алтай	0	0	0	21	0	0	0	0	0	0	30	74	0	0	0	0	4	6.9	6.4	0.6
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	0	125	233	70	7	9.6	12.1	2.1
Увс	0	0	0	0	0	15	0	0	40	21	22	53	0	0	0	268	10	11.7	13.5	0.8
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	0	0	35	0	209	161	7	7.7	11.1	1.4
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	7	0	2	5	5	9	31	48	37	81	41	46	7.6	8.5	1.1
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	19	22	59	47	0	0	6	6.4	6.6	0.8
Баянхонгор	0	0	0	0	0	15	0	15	0	19	0	0	0	0	107	0	4	4.5	5.4	0.8
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	108	0	211	0	7	11.5	10.8	1.9
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	12	0	0	26	0	0	0	100	80	0	96	11	9.5	10.8	1.1
Орхон	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	33	53	44	85	78	61	12	11.3	12.0	1.5
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46	0	0	129	49	6	4.4	5.4	0.9
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	5	8	11	15	14	44	35	65	104	84	58	11.3	11.9	1.5
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	73	0	197	0	0	0	0	528	0	4	22.1	26.8	4.0
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	13	29	15	0	76	0	39	68	112	12	11.6	11.2	1.2
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	17	0	0	22	0	0	83	66	373	0	8	11.2	15.1	2.8
Дундговь	0	0	0	0	0	0	31	0	0	0	39	45	54	0	0	201	6	12.9	11.8	0.8
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	15	19	0	28	32	89	149	0	0	8	10.7	12.8	1.7
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	14	14	31	35	45	146	137	63	15	14.0	14.8	2.1
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61	0	0	0	116	5	5.4	4.8	0.3
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	6	6	7	8	29	81	125	35	186	28	12.2	14.1	1.5
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	52	0	48	93	91	6	7.1	8.2	1.0
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	20	0	24	0	0	44	66	0	225	6	9.1	10.9	0.8
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	27	192	247	0	241	16	20.2	22.1	2.4
Улаанбаатар	0	0	0	0	2	2	2	3	8	11	17	23	30	62	79	160	157	9.7	11.5	1.2
Бүгд	0	0	0	0	1	3	2	4	8	11	14	30	37	60	87	120	322	9.5	11.1	1.3

Хавсралт 11. Умайн хүзүүний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 эмэгтэй хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	7	7	0	16	49	62	11	83	22	0	26	26	12.5	12.8	1.3
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	63	0	0	0	2	3.6	4.5	0.6
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	51	102	116	0	0	0	0	0	5	17.4	15.0	1.3
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0	0	66	0	0	107	3	8.2	7.2	0.5
Увс	0	0	0	0	0	32	35	0	40	0	43	0	0	115	0	0	5	11.8	12.7	1.3
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	112	170	0	256	0	0	0	11	24.4	25.5	2.7
Хангайн бүс	0	0	0	0	5	10	45	37	40	42	73	135	16	51	88	32	83	27.3	24.6	2.7
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	32	33	65	36	86	0	0	0	101	8	17.0	15.1	1.3
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	93	65	36	204	149	0	0	0	0	14	31.0	27.8	2.7
Булган	0	0	0	0	0	56	160	52	49	0	154	280	66	305	190	0	19	63.5	54.7	6.6
Өвөрхангай	0	0	0	0	24	0	0	0	79	53	60	139	45	0	111	76	15	25.6	23.9	2.6
Орхон	0	0	0	0	0	29	112	69	0	30	30	96	0	76	128	0	16	29.7	25.3	2.9
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	169	0	0	514	0	205	0	0	0	0	0	11	15.9	54.6	4.4
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	174	154	138	88	66	104	0	65	111	180	97	38.1	48.4	4.5
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	43	0	0	43	135	54	61	75	0	416	166	5	55.1	33.9	4.1
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	65	63	0	0	77	0	0	0	0	0	30	56.5	11.5	1.0
Дорноговь	0	0	0	0	0	39	32	64	242	49	222	124	82	0	0	0	11	31.1	45.6	4.3
Дундговь	0	0	0	0	0	0	28	83	87	30	89	0	0	0	0	0	3	12.9	18.1	1.6
Өмнөговь	0	0	0	0	0	40	67	101	34	35	37	79	136	139	127	188	18	48.8	38.4	4.0
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	39	0	23	46	25	116	0	0	102	0	11	20.9	14.4	1.8
Төв	0	0	0	0	0	25	64	80	112	56	89	60	46	42	101	94	19	42.4	34.6	3.4
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	48	36	90	85	114	56	42	62	57	0	35	30.8	28.2	3.0
Дорнод	0	0	0	0	0	0	32	0	72	40	136	99	55	0	148	0	11	26.3	24.5	2.9
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	83	85	49	58	0	0	0	0	0	6	18.3	15.9	1.4
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	112	38	114	162	136	52	61	177	0	0	18	46.0	42.2	4.3
Улаанбаатар	0	0	0	0	2	4	20	31	34	66	60	59	51	51	47	38	184	22.0	20.2	2.1
Бүгд	0	0	0	0	2	8	30	36	48	59	71	68	47	48	59	42	425	24.8	22.8	2.4

Хавсралт 12. Хөхний хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, 100000 хүн амд, аймаг бүсээр

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	LT	ӨТ	ӨСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	6	7	4	16	17	23	17	23	38	24	16	29	7.0	7.7	0.9
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	12	0	0	16	18	21	0	68	54	0	0	7	6.4	8.4	0.9
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	26	0	25	26	59	0	0	0	0	108	6	10.4	9.8	0.7
Завхан	0	0	0	0	0	20	22	0	20	20	0	0	36	125	116	0	8	11.0	12.8	1.8
Увс	0	0	0	0	0	0	0	19	0	21	22	79	0	0	0	0	6	7.0	6.7	0.7
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	22	0	0	0	0	0	2	2.2	2.2	0.2
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	2	7	11	30	18	41	27	26	22	13	20	62	10.3	9.7	1.0
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	16	16	0	56	45	30	0	0	0	8	8.5	7.7	0.8
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	34	19	21	26	0	59	0	73	7	7.9	8.5	0.8
Булган	0	0	0	0	0	25	0	25	24	24	77	28	36	56	0	0	10	16.4	14.5	1.5
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	12	12	39	14	47	56	50	0	67	0	15	12.9	12.6	1.5
Орхон	0	0	0	0	0	0	11	12	44	16	33	0	44	0	0	61	11	10.4	9.6	0.8
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	10	10	23	35	26	15	0	34	0	0	11	8.0	7.5	0.8
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	2	13	20	25	25	40	20	32	60	72	56	10.9	10.8	1.2
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	407	1	5.5	8.1	0.0
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	39	0	30	17	38	48	78	0	112	14	13.5	13.1	1.3
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	17	99	22	137	65	0	66	124	0	16	22.3	22.2	2.6
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	1	2.1	2.0	0.0
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	15	0	19	47	28	65	45	0	0	0	8	10.7	10.7	1.1
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	35	23	0	206	63	8	7.5	8.5	1.4
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	16	50	0	41	0	38	0	58	8	8.7	7.9	0.7
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	11	0	12	63	41	19	23	36	35	31	26	11.3	11.3	1.2
Дорнод	0	0	0	0	0	0	29	0	17	77	69	0	31	48	0	0	12	14.2	13.6	1.4
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24	29	0	0	0	0	0	2	3.0	2.9	0.3
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	18	80	23	53	32	49	97	80	12	15.1	15.5	1.8
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	1	3	8	16	30	37	38	37	45	35	28	171	10.6	11.0	1.3
Бүгд	0	0	0	0	0	2	4	8	19	28	35	32	30	37	34	32	344	10.2	10.3	1.1

Хавсралт 13. Аймгуудын зонхилон тохиолдох хорт хавдар, бодит тоо, аймгуудын 100 000 хүн амд

Аймгууд	Элэг		Ходоод		Уушиг		Улаан хоолой		Бүдүүн шулуун гэдэс		Умайн хүзүү		Хөх	
	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ	ТТ	ӨТ
Архангай	106	112	50	52.9	14	14.8	10	10.6	6	6.4	8	17	8	8.5
Баян-Өлгий	40	36.5	39	35.6	3	2.7	20	18.2	5	4.6	2	3.6	7	6.4
Баянхонгор	68	76.3	27	30.3	8	9	4	4.5	4	4.5	14	31	7	7.9
Булган	83	135.9	37	60.6	18	29.5	8	13.1	7	11.5	19	63.5	10	16.4
Говь-Алтай	60	103.8	32	55.4	12	20.8	10	17.3	4	6.9	5	17.4	6	10.4
Говь-Сүмбэр	7	38.7	3	16.6	2	11.1	1	5.5	4	22.1	5	55.1	1	5.5
Дархан-Уул	91	87.6	43	41.4	10	9.6	11	10.6	12	11.6	30	56.5	14	13.5
Дорноговь	47	65.6	25	34.9	16	22.3	2	2.8	8	11.2	11	31.1	16	22.3
Дорнод	83	98.1	33	39	16	18.9	9	10.6	6	7.1	11	26.3	12	14.2
Дундговь	25	53.6	9	19.3	9	19.3	4	8.6	6	12.9	3	12.9	1	2.1
Завхан	60	82.7	41	56.5	8	11	11	15.2	7	9.6	3	8.2	8	11.0
Орхон	70	66.2	55	52	17	16.1	14	13.2	12	11.3	16	29.7	11	10.4
Өвөрхангай	99	85.1	55	47.3	12	10.3	29	24.9	11	9.5	15	25.6	15	12.9
Өмнөговь	47	62.6	22	29.3	4	5.3	9	12	8	10.7	18	48.8	8	10.7
Сүхбаатар	66	100.1	21	31.9	11	16.7	7	10.6	6	9.1	6	18.3	2	3.0
Сэлэнгэ	84	78.6	47	44	23	21.5	17	15.9	15	14	11	20.9	8	7.5
Төв	77	83.3	37	40	18	19.5	11	11.9	5	5.4	19	42.4	8	8.7
Увс	74	86.8	63	73.9	19	22.3	26	30.5	10	11.7	5	11.8	6	7.0
Ховд	74	81.9	44	48.7	13	14.4	14	15.5	7	7.7	11	24.4	2	2.2
Хөвсгөл	104	75.7	65	47.3	28	20.4	15	10.9	6	4.4	11	15.9	11	8.0
Хэнтий	98	123.7	32	40.4	17	21.4	8	10.1	16	20.2	18	46	12	15.1
Улаанбаатар	910	56.2	479	29.6	195	12	117	7.2	157	9.7	184	22	171	10.6
Улсын дундаж	2373	70.2	1259	37.2	473	14	357	10.6	322	9.5	425	24.8	344	10.2

**Хавсралт 14. Аймгуудын зонхилон тохиолдох хорт хавдрын өвчлөлийн түвшин, хүйсээр
100 000 хүн амд**

Аймгууд	Элэг		Ходоод		Уушиг		Улаан хоолой		Бүдүүн шулуун гэдэс		Умайн хүзүү		Хөх	
	Эр	Эм	Эр	Эм	Эр	Эм	Эр	Эм	Эр	Эм	Эм	Эр	Эм	
Архангай	132.8	91.5	69.6	36.2	27.4	2.1	14.8	6.4	4.2	8.5	17.0	0.0	16.9	
Баян-Өлгий	36.5	36.4	47.5	23.7	3.7	1.8	20.1	16.4	1.8	7.3	3.6	0.0	13.3	
Баянхонгор	79.7	73.1	52.4	8.9	13.7	4.4	2.3	6.6	0.0	8.9	31.0	0.0	15.5	
Булган	134.9	136.9	86.7	33.4	45.0	13.4	22.5	3.3	6.4	16.7	63.5	0.0	33.1	
Говь-Алтай	117.2	90.3	82.8	27.8	37.9	3.5	20.7	13.9	10.3	3.5	17.4	0.0	20.8	
Говь-Сүмбэр	55.5	22.0	22.2	11.0	11.1	11.0	0.0	11.0	22.2	22.0	55.1	0.0	11.4	
Дархан-Уул	100.3	75.4	66.9	17.0	19.7	0.0	15.7	5.7	9.8	13.2	56.5	0.0	9.1	
Дорноговь	79.9	51.0	46.8	22.6	27.6	17.0	2.8	2.8	8.3	14.2	31.1	0.0	23.5	
Дорнод	114.6	81.3	56.1	21.5	25.7	12.0	14.0	7.2	4.7	9.6	26.3	0.0	29.2	
Дундговь	68.1	38.8	25.6	12.9	34.1	4.3	17.0	0.0	4.3	21.6	12.9	0.0	1.9	
Завхан	107.8	57.7	74.7	38.4	19.4	2.7	16.6	13.7	16.6	2.7	8.2	0.0	21.9	
Орхон	75.1	57.6	73.2	31.6	25.0	7.4	15.4	11.2	11.6	11.2	29.7	0.0	20.7	
Өвөрхангай	86.4	83.8	62.2	32.5	13.8	6.8	25.9	23.9	10.4	8.5	25.6	1.7	24.0	
Өмнөговь	52.4	73.2	49.8	8.1	10.5	0.0	18.3	5.4	5.2	16.3	48.8	0.0	22.8	
Сүхбаатар	102.6	97.6	48.3	15.3	27.2	6.1	12.1	9.2	6.0	12.2	18.3	0.0	6.3	
Сэлэнгэ	94.0	62.7	62.7	24.7	36.9	5.7	18.4	13.3	11.1	17.1	20.9	1.8	30.0	
Төв	94.3	71.5	44.0	35.7	33.5	4.5	12.6	11.2	4.2	6.7	42.4	0.0	23.0	
Увс	86.3	87.4	88.6	59.1	39.6	4.7	39.6	21.3	11.7	11.8	11.8	0.0	14.4	
Ховд	99.3	64.3	57.4	39.9	24.3	4.4	19.9	11.1	8.8	6.7	24.4	0.0	4.5	
Хөвсгөл	84.9	66.5	70.3	24.6	30.7	10.1	8.8	13.0	4.4	4.3	15.9	0.0	20.7	
Хэнтий	154.4	92.0	49.8	30.7	32.4	10.2	14.9	5.1	19.9	20.5	46.0	0.0	31.2	
Улаанбаатар	65.7	47.4	41.0	18.9	20.1	4.5	9.1	5.5	9.5	9.9	22.0	0.0	22.4	
Улсын дундаж	80.3	60.3	51.6	23.3	22.9	5.3	13.0	8.2	8.7	10.3	24.8	0.1	19.6	

Хавсралт 15. Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын тоо, хүйсээр, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд, хүйсээр, эзлэх хувь)

Хавдрын байрлал	Эмэгтэй										Бүгд									
	Эрэгтэй					Эмэгтэй					Эрэгтэй					Бүгд				
	ТТ	Эзлэх хувь	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ТТ	Эзлэх хувь	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ТТ	Эзлэх хувь	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ТТ	Эзлэх хувь	НБТ	НБСТ (дэлхий)				
ӨУА-10																				
Уруул, амны хөндий	22	0.9	1.3	1.8	12	0.6	0.7	0.8	34	0.7	1.0	1.2								
Бусад залгиур	23	0.9	1.4	1.7	6	0.3	0.3	0.4	29	0.6	0.9	0.9								
Улаанхоолой	154	6.0	9.2	14.1	121	6.1	7.1	7.4	275	6.0	8.1	10.2								
Ходоод	505	19.6	30.3	41.4	241	12.1	14.0	14.6	746	16.4	22.1	25.8								
Бүүдүүн шулуун гэдэс	88	3.4	5.3	7.1	115	5.8	6.7	7.0	203	4.5	6.0	7.1								
Элэг	987	38.4	59.2	81.1	724	36.5	42.2	45.3	1711	37.6	50.6	61.1								
Цэсний хүүдий бусад	18	0.7	1.1	1.5	16	0.8	0.9	0.9	34	0.7	1.0	1.2								
Нойр булчирхай	104	4.0	6.2	9.0	75	3.8	4.4	4.7	179	3.9	5.3	6.5								
Төвөнх	20	0.8	1.2	1.9	3	0.2	0.2	0.2	23	0.5	0.7	0.9								
Уушиг, гуурсан хоолой	312	12.1	18.7	27.8	86	4.3	5.0	5.3	398	8.7	11.8	14.5								
Яс	15	0.6	0.9	1.2	12	0.6	0.7	0.7	27	0.6	0.8	0.9								
Арьсны меланома	12	0.5	0.7	1.2	19	1.0	1.1	1.1	31	0.7	0.9	1.2								
Хөх	2	0.1	0.1	0.1	88	4.4	5.1	5.0	90	2.0	2.7	2.9								
Умайн хүзүү		0.0			160	8.1	9.3	9.3	160	3.5	4.7	5.3								
Умайн их бие		0.0			16	0.8	0.9	1.0	16	0.4	0.5	0.5								
Өндгөвч		0.0			66	3.3	3.8	3.8	66	1.4	2.0	2.2								
Түрүү булчирхай	26	1.0	1.6	2.6		0.0			26	0.6	0.8	1.0								
Төмсөг	3	0.1	0.2	0.3		0.0			3	0.1	0.1	0.1								
Бөөр	38	1.5	2.3	3.0	24	1.2	1.4	1.5	62	1.4	1.8	2.1								
Давсаг	21	0.8	1.3	1.8	7	0.4	0.4	0.4	28	0.6	0.8	1.0								
Тархи, мэдрэлийн систем	54	2.1	3.2	3.9	39	2.0	2.3	2.3	93	2.0	2.7	3.0								
Бамбай булчирхай	4	0.2	0.2	0.3	13	0.7	0.8	0.8	17	0.4	0.5	0.6								
Ходжкны өвчин	6	0.2	0.4	0.5	4	0.2	0.2	0.2	10	0.2	0.3	0.3								
Ходжкны бус лимфома	17	0.7	1.0	1.5	17	0.9	1.0	1.1	34	0.7	1.0	1.2								
С85;С96																				
С88; С90	4	0.2	0.2	0.4	3	0.2	0.2	0.2	7	0.2	0.2	0.3								
С91-С95	40	1.6	2.4	2.7	42	2.1	2.4	2.6	82	1.8	2.4	2.6								
Бусад байрлал	97	3.8	5.8	7.8	75	3.8	4.4	4.3	172	3.8	5.1	5.9								
Бүгд	2572	100.0	154.3	214.6	1984	100.0	115.6	121.0	4556	100.0	134.7	160.6								

Хавсралт 16. Нийт хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Байрлал	ӨУУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	32-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	%	НБТ	НБСТ (дээлий)	ХТ
Уруул, амны хөндий	C00-C08	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	3	5	12	13	34	0.7	1.0	1.2	0.1
Хамар залгиур	C09-10, C12-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бусад залгиур	C15	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3	5	4	2	8	29	0.6	0.9	0.9	0.1
Улаанхоолой	C16	0	0	0	0	0	0	4	7	13	23	41	65	76	158	183	343	746	16.4	22.1	25.8	2.9
Ходоод	C18-21	0	0	0	0	1	1	0	4	3	8	5	17	21	35	55	99	203	4.5	6.0	7.1	0.8
Бүдүүн шулуун гэдэс	C22	0	1	0	0	0	0	1	4	13	43	92	140	232	374	509	822	1711	37.6	50.6	61.1	7.0
Цэсний хүүдий бусад	C23-C24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	7	4	10	13	34	0.7	1.0	1.2	0.1
Нойр булчирхай	C25	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	7	16	22	58	60	63	179	3.9	5.3	6.5	0.8
Төвөгх	C32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	5	5	19	23	0.5	0.7	0.9	0.1
Уушиг, гуурсан хоолой ба мөгөөрсөн хоолой	C33-C34	0	0	0	0	0	1	0	0	3	8	11	30	73	90	147	172	398	8.7	11.8	14.5	1.8
Яс	C40-C41	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	4	2	11	27	0.6	0.8	0.9	0.1
Арьсны хавдар	C44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	7	40	31	0.7	0.9	1.2	0.1
Хөх	C50	0	0	0	0	0	0	1	2	3	6	5	9	10	9	19	27	90	2.0	2.7	2.9	0.3
Умайн хүзүү	C53	0	0	0	0	0	0	0	3	4	5	14	14	20	25	29	61	160	3.5	4.7	5.3	0.6
Умайн их бие	C54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	4	5	2	16	0.4	0.5	0.5	0.1
Өндгөвч	C56	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	5	7	15	11	7	19	66	1.4	2.0	2.2	0.2
Түүрүү булчирхай	C61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	7	12	19	26	0.6	0.8	1.0	0.1
Төмсөг	C62	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	0.1	0.1	0.1	0.0
Бөөр	C64-C66	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	5	7	6	9	19	25	62	1.4	1.8	2.1	0.2

Байрлал	ӨСҮА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	32-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	%	НБТ	НБСТ (Дэлхий)	ХТ
Давсаг	С67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	7	4	7	15	28	0.6	0.8	1.0	0.1
Тархи, мэдрэлийн систем	С70-С72	1	1	2	0	0	0	1	3	1	3	6	4	12	11	10	31	93	2.0	2.7	3.0	0.3
Бамбай булчирхай	С73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	3	2	11	17	0.4	0.5	0.6	0.1
Ходжины өвчин	С81	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	5	4	10	0.2	0.3	0.3	0.0
Ходжины бус лимфома	С82-С85;С96	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	3	5	12	21	34	0.7	1.0	1.2	0.1
Миелома	С88, С90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	0	2	7	0.2	0.2	0.3	0.0
Лейкеми	С91-С95	3	2	1	3	0	0	2	1	1	3	3	2	4	9	10	15	82	1.8	2.4	2.6	0.2
Бусад		1	0	0	1	2	1	2	2	3	5	6	14	18	42	36	57	172	3.8	5.1	5.9	0.7
Бүгд		6	3	3	8	5	7	13	30	52	118	219	361	594	941	1246	2123	4556	100.0	134.7	160.6	18.0

Хавсралт 17. Эрэгтэйчүүдийн хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	%	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ХТ
Уруул, амны хөндий	C00-C08	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	6	6	7	13	26	22	0.9	1.3	1.8	0.2
Хамар залгиур	C11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бусад залгиур	C09-10, C12-14	0	0	0	0	0	0	1	1	3	1	1	6	8	7	6	21	23	0.9	1.4	1.7	0.2
Улаанхоолой	C15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	14	15	74	111	113	206	154	6.0	9.2	14.1	1.6
Ходоод	C16	0	0	0	0	0	0	4	9	20	38	62	112	137	278	264	524	505	19.6	30.3	41.4	4.6
Бүдүүн шулуун гэдэс	C18-21	0	0	0	0	2	2	1	4	2	9	7	16	23	43	31	106	88	3.4	5.3	7.1	0.7
Элэг	C22	1	1	0	0	0	0	1	7	20	77	154	221	342	494	603	873	987	38.4	59.2	81.1	9.6
Цэсний хүүдий бусад	C23-C24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	6	10	7	19	11	18	0.7	1.1	1.5	0.2
Нойр булчирхай	C25	0	0	0	0	0	1	1	0	4	3	7	25	31	88	75	90	104	4.0	6.2	9.0	1.2
Төвөнх	C32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	8	13	6	48	20	0.8	1.2	1.9	0.1
Уушиг, гуурсан хоолой ба мөгөөрсөн хоолой	C33-C34	0	0	0	0	0	2	1	1	3	13	17	60	139	190	308	301	312	12.1	18.7	27.8	3.7
Яс	C40-C41	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	2	1	2	7	6	16	15	0.6	0.9	1.2	0.1
Арьсны хавдар	C44	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	0	13	37	12	0.5	0.7	1.2	0.1
Хөх	C50	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	2	0.1	0.1	0.1	0.0
Түрүү булчирхай	C61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	6	16	31	53	26	1.0	1.6	2.6	0.3
Төмсөг	C62	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	3	0.1	0.2	0.3	0.0
Бөөр	C64-C66	0	0	0	0	2	0	0	1	0	2	8	9	10	13	25	32	38	1.5	2.3	3.0	0.4
Давсаг	C67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	13	10	13	21	21	0.8	1.3	1.8	0.2

Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	%	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ХТ
Тархи, мэдрэлийн систем	C70-C72	2	0	0	2	1	1	1	3	1	6	8	6	17	16	6	32	54	2.1	3.2	3.9	0.4
Бамбай булчирхай	C73	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	3	0	0	4	0.2	0.2	0.3	0.0
Ходжкийн өвчин	C81	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	13	0	6	0.2	0.4	0.5	0.1
Ходжкийн бус лимфома	C82-C85;C96	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	4	3	6	37	17	0.7	1.0	1.5	0.1
Милома	C88, C90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	7	0	5	4	0.2	0.2	0.4	0.0
Лимфойд лейкоми	C91-C95	2	2	2	3	1	1	2	2	0	4	4	1	6	10	0	21	40	1.6	2.4	2.7	0.2
Бусад		1	0	1	2	4	0	1	1	3	6	10	17	32	56	50	69	97	3.8	5.8	7.8	0.9
С43 бусад бүх байрлал		5	4	2	10	10	7	16	31	58	166	305	514	874	1378	1601	2538	2572	100.0	154.3	214.6	24.9

Хавсралт 18. Эмэгтэйчүүдийн хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Байрлал	ӨУА-10	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	%	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ХТ
Уруул, амны хөндий	C00-C08	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	5	12	6	12	0.6	0.7	0.8	0.1
Хамар залгиур	C11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0
Бусад залгиур	C09-10, C12-14	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	3	2	0	0	6	0.3	0.3	0.4	0.0
Улаанхоолой	C15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	10	16	23	59	206	121	6.1	7.1	7.4	0.6
Ходоод	C16	0	0	0	0	0	1	5	6	5	8	23	26	29	75	133	242	241	12.1	14.0	14.6	1.6
Бүдүүн шулуун гэдэс	C18-21	0	0	0	0	0	1	0	4	5	8	3	18	19	29	70	96	115	5.8	6.7	7.0	0.8
Элэг	C22	0	0	0	0	0	1	0	1	5	11	35	72	148	290	450	794	36.5	42.2	45.3	5.1	
Цэсний хүүдий бусад	C23-C24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	6	2	4	15	16	0.8	0.9	0.9	0.1
Нойр булчирхай	C25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	6	9	16	36	51	48	3.8	4.4	4.7	0.6	
Төвөнх	C32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	3	0.2	0.2	0.2	0.0	
Уушиг, гуурсан хоолой ба мөгөөрсөн хоолой	C33-C34	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	5	6	23	20	47	98	4.3	5.0	5.3	0.5	
Яс	C40-C41	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2	4	0	2	0	9	12	0.6	0.7	0.7	0.1
Арьсны хавдар	C44	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	4	42	19	1.0	1.1	1.1	0.0
Хөх	C50	0	0	0	0	0	0	2	4	5	11	9	17	16	16	31	42	88	4.4	5.1	5.0	0.6
Умайн хүүзүү	C53	0	0	0	0	0	0	0	6	9	9	26	26	35	43	47	96	160	8.1	9.3	9.3	1.0
Умайн их бие	C54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	4	7	8	3	16	0.8	0.9	1.0	0.1
Өндгөвч	C56	0	0	0	0	0	0	0	1	3	4	10	12	26	18	12	30	66	3.3	3.8	3.8	0.4
Бөөр	C64-C66	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	5	3	7	16	21	24	1.2	1.4	1.5	0.2

Байрлал	ӨОУА-10	75+										ТТ	%	НБТ	НБСТ (дэлхий)	ХТ					
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49						50-54	55-59	60-64	65-69	70-74
Давсаг	С67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	12	7	0.4	0.4	0.0
Тархи, мэдрэлийн систем	С70-С72	1	1	2	1	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	12	30	39	2.0	2.3	0.2
Бамбай булчирхай	С73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	18	13	0.7	0.8	0.1
Ходжины өвчин	С81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	0.2	0.2	0.0
Ходжины бус лимфома	С82-С85;С96	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	16	12	17	0.9	1.0	0.1
Миелома	С88, С90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0.2	0.2	0.0
Лейкеми	С91-С95	5	1	1	3	0	0	1	2	2	3	2	2	3	9	16	12	42	2.1	2.4	0.2
Бусад		1	0	0	0	0	2	3	1	5	3	11	7	32	27	51	75	75	3.8	4.4	0.5
С43 бусад бүх байрлал		6	3	4	5	0	7	11	29	47	72	142	234	380	639	1025	1889	1984	100.0	115.6	13.0

Annex 21. Stomach cancer mortality rates, by age group, both sexes, by regions and provinces, per 100000

Provinces	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Cases	MIR	ASMR	Cum rate
Western region	0	0	0	0	0	0	7	4	16	37	50	120	135	203	287	477	123	29.6	37.9	4.3
Bayan-Olgii	0	0	0	0	0	0	0	0	32	36	41	130	103	109	313	441	25	22.8	33.8	3.8
Gobi-Altai	0	0	0	0	0	0	26	0	0	0	30	74	99	319	331	216	14	24.2	30.5	4.4
Zavkhan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	67	85	146	187	116	210	18	24.8	25.9	3.1
Uvs	0	0	0	0	0	0	0	0	20	106	67	159	220	334	497	626	37	43.4	58.5	7.0
Khovd	0	0	0	0	0	0	15	17	19	19	44	135	104	118	209	883	29	32.1	41.3	3.4
Khangai region	0	0	0	0	0	0	2	9	18	40	50	95	105	201	296	377	182	30.1	34.1	4.1
Arkhangai	0	0	0	0	0	0	0	31	0	0	37	89	0	234	82	448	21	22.2	24.9	2.4
Bayankhongor	0	0	0	0	0	0	0	15	17	56	64	26	172	177	427	290	25	28.1	36.1	4.8
Bulgan	0	0	0	0	0	0	0	0	48	47	0	142	108	0	106	447	18	29.5	26.8	2.3
Uvurkhangai	0	0	0	0	0	0	0	0	13	28	31	74	0	279	336	434	30	25.8	30.8	3.8
Orkhon	0	0	0	0	0	0	0	0	15	79	49	106	196	254	157	306	37	35.0	37.0	4.3
Khuvsgul	0	0	0	0	0	0	10	10	23	35	90	123	135	202	581	341	51	37.1	44.0	6.0
Central region	0	0	0	0	0	3	7	13	17	28	70	44	71	105	179	371	125	24.3	26.4	2.7
Gobisumber	0	0	0	0	0	0	69	0	0	296	108	124	522	0	0	815	11	60.9	69.4	5.6
Darkhan-Uul	0	0	0	0	0	0	0	0	14	30	122	95	24	156	274	449	32	30.8	32.7	3.6
Dornogobi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	32	0	0	0	0	2	2.8	2.7	0.3
Dundgobi	0	0	0	0	0	30	31	30	0	0	116	45	54	0	0	301	11	23.6	21.9	1.5
Omnogobi	0	0	0	0	0	0	15	0	39	24	28	0	45	149	0	353	12	16.0	19.4	1.5
Selenge	0	0	0	0	0	0	0	39	14	14	62	17	113	146	343	317	29	27.1	29.9	3.7
Tuv	0	0	0	0	0	0	0	15	31	33	55	41	73	115	209	520	28	30.3	30.1	2.9
Eastern region	0	0	0	0	0	0	6	12	25	21	33	57	58	268	208	217	53	23.1	26.6	3.4
Dornod	0	0	0	0	0	0	0	15	68	39	46	52	0	242	185	274	21	24.8	28.1	3.2
Sukhbaatar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29	104	131	331	257	0	14	21.2	25.9	4.3
Khentii	0	0	0	0	0	0	18	18	0	20	23	27	64	247	194	322	18	22.7	25.9	3.1
Ulaanbaatar	0	0	0	0	0	0	3	6	6	10	26	47	55	130	133	305	263	16.2	19.6	2.1
National average	0	0	0	0	0	0	4	7	12	22	41	65	76	157	190	343	746	22.1	25.8	2.9

Хавсралт 20. Элэгний хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	4	20	37	41	171	293	482	860	790	215	51.7	71.7	9.5
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	49	54	82	78	239	109	625	587	36	32.8	50.4	6.2
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	25	26	30	112	199	399	1657	1295	37	64.0	88.0	12.2
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	21	0	61	0	142	255	687	466	841	43	59.2	67.5	8.2
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	45	185	367	601	746	626	42	49.3	71.0	9.8
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	44	323	380	649	1043	722	57	63.1	87.5	12.4
Хангайн бүс	0	2	0	0	0	0	0	5	13	50	126	143	237	371	620	835	344	56.9	65.9	7.8
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	16	32	49	131	201	296	234	816	1152	65	68.8	78.6	8.9
Баянхонгор	0	10	0	0	0	0	0	0	0	19	64	210	207	589	854	871	49	55.0	74.2	9.8
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	204	199	360	392	634	626	45	73.7	69.5	9.0
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	12	0	55	126	130	150	239	471	1108	62	53.3	60.3	5.9
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	29	63	82	89	196	296	392	673	48	45.4	51.2	5.7
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	11	81	154	92	251	505	646	536	75	54.6	65.8	8.7
Төвийн бүс	0	2	0	0	0	0	0	0	9	46	113	171	243	397	536	814	295	57.3	64.6	7.6
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99	0	124	0	286	528	407	5	27.7	38.2	5.2
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91	105	172	121	351	890	953	65	62.6	69.8	8.6
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	192	161	83	329	373	899	31	43.3	55.9	5.8
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	102	116	134	435	324	441	603	30	64.3	65.3	7.8
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	19	24	83	162	358	598	145	1060	39	52.0	69.5	6.9
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29	93	192	316	438	617	634	64	59.9	64.9	8.4
Төв	0	10	0	0	0	0	0	0	16	33	128	183	267	383	418	809	61	66.0	64.4	7.2
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	12	12	35	107	171	255	697	450	1271	155	67.5	81.3	8.7
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	15	17	39	137	181	281	871	555	1188	63	74.5	90.6	10.5
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	58	139	218	729	257	1464	39	59.2	76.3	7.2
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	18	18	20	117	186	256	495	486	1206	53	66.9	75.6	8.0
Улаанбаатар	1	0	0	0	0	1	1	5	12	41	81	112	203	291	414	774	702	43.4	52.9	5.8
Бүгд	0	1	0	0	0	0	1	4	13	43	92	139	230	374	518	824	1711	50.6	61.1	7.1

Хавсралт 21. Ходоодны хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	7	4	16	37	50	120	135	203	287	477	123	29.6	37.9	4.3
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	32	36	41	130	103	109	313	441	25	22.8	33.8	3.8
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	26	0	0	0	30	74	99	319	331	216	14	24.2	30.5	4.4
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	67	85	146	187	116	210	18	24.8	25.9	3.1
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	20	106	67	159	220	334	497	626	37	43.4	58.5	7.0
Ховд	0	0	0	0	0	0	15	17	19	19	44	135	104	118	209	883	29	32.1	41.3	3.4
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	0	2	9	18	40	50	95	105	201	296	377	182	30.1	34.1	4.1
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	31	0	0	37	89	0	234	82	448	21	22.2	24.9	2.4
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	15	17	56	64	26	172	177	427	290	25	28.1	36.1	4.8
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	48	47	0	142	108	0	106	447	18	29.5	26.8	2.3
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	0	13	28	31	74	0	279	336	434	30	25.8	30.8	3.8
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	15	79	49	106	196	254	157	306	37	35.0	37.0	4.3
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	10	10	23	35	90	123	135	202	581	341	51	37.1	44.0	6.0
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	3	7	13	17	28	70	44	71	105	179	371	125	24.3	26.4	2.7
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	69	0	0	296	108	124	522	0	0	815	11	60.9	69.4	5.6
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	14	30	122	95	24	156	274	449	32	30.8	32.7	3.6
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	32	0	0	0	0	2	2.8	2.7	0.3
Дундговь	0	0	0	0	0	30	31	30	0	0	116	45	54	0	0	301	11	23.6	21.9	1.5
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	15	0	39	24	28	0	45	149	0	353	12	16.0	19.4	1.5
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	39	14	14	62	17	113	146	343	317	29	27.1	29.9	3.7
Төв	0	0	0	0	0	0	0	15	31	33	55	41	73	115	209	520	28	30.3	30.1	2.9
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	6	12	25	21	33	57	58	268	208	217	53	23.1	26.6	3.4
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	15	68	39	46	52	0	242	185	274	21	24.8	28.1	3.2
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29	104	131	331	257	0	14	21.2	25.9	4.3
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	18	18	0	20	23	27	64	247	194	322	18	22.7	25.9	3.1
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	0	3	6	6	10	26	47	55	130	133	305	263	16.2	19.6	2.1
Бүгд	0	0	0	0	0	0	4	7	12	22	41	65	76	157	190	343	746	22.1	25.8	2.9

Хавсралт 22. Уушгины хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	18	34	83	76	143	66	39	9.4	12.6	1.8
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	109	0	0	3	2.7	4.6	0.7
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	37	199	80	331	0	9	15.6	20.0	3.4
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	0	116	210	5	6.9	8.0	0.8
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	45	106	73	67	249	89	13	15.3	19.4	2.8
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	27	104	118	104	0	9	10.0	13.0	2.0
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	2	0	0	0	3	9	48	66	104	162	132	73	12.1	14.3	2.0
Архангай	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	19	45	118	187	163	128	16	16.9	20.1	2.7
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	53	34	59	107	73	7	7.9	9.9	1.4
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	144	0	211	268	11	18.0	17.6	2.1
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	0	80	134	48	6	5.2	6.8	1.2
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	65	169	0	184	13	12.3	13.5	1.4
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	13	61	58	101	323	146	20	14.6	18.5	2.8
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	0	3	6	19	14	20	106	105	134	180	76	14.8	16.8	2.0
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	348	286	0	407	4	22.1	30.6	3.2
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	19	73	0	137	56	9	8.7	9.3	1.3
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	17	20	45	27	32	206	197	248	0	16	22.3	26.7	4.0
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	31	0	0	45	109	81	0	402	9	19.3	18.5	1.3
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	45	149	0	177	6	8.0	11.1	1.1
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	16	17	90	73	137	190	17	15.9	17.2	2.0
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97	153	209	231	15	16.2	17.3	2.3
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	6	7	8	29	81	125	346	372	42	18.3	23.7	3.0
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	0	94	48	463	365	14	16.6	22.9	3.1
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	174	199	129	225	11	16.7	21.4	2.7
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	18	20	0	53	0	148	389	482	17	21.4	26.3	3.1
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	1	1	0	3	5	10	25	62	79	118	184	168	10.4	13.0	1.5
Бүгд	0	0	0	0	0	1	0	0	3	7	11	30	73	91	147	172	398	11.8	14.5	1.8

Хавсралт 23. Улаанхоолойн хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	34	128	127	215	411	73	17.6	24.2	2.7
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62	52	103	54	208	220	14	12.8	19.5	2.4
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	99	160	0	324	7	12.1	15.2	1.3
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	125	116	420	10	13.8	15.6	1.3
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	79	257	267	622	894	31	36.4	54.0	6.3
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	173	59	104	241	11	12.2	16.7	1.8
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	44	45	121	163	44	7.3	9.2	1.1
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	0	0	94	163	0	5	5.3	7.1	1.4
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	0	0	145	3	3.4	4.3	0.2
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	36	56	0	179	5	8.2	7.8	0.6
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	125	40	202	193	13	11.2	14.1	1.8
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	22	0	78	184	6	5.7	6.9	0.6
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	67	194	244	12	8.7	12.3	1.5
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	11	8	30	65	104	216	45	8.7	10.6	1.1
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	407	1	5.5	8.1	0.0
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	0	78	0	224	8	7.7	8.4	0.6
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55	0	41	0	0	0	3	4.2	4.4	0.5
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	0	54	162	0	0	4	8.6	9.0	1.3
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	145	353	5	6.7	10.0	0.7
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	146	206	254	12	11.2	14.5	1.9
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	73	0	209	289	12	13.0	13.9	1.5
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	33	10	35	54	0	248	20	8.7	10.4	0.7
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	46	26	0	48	0	365	9	10.6	13.2	0.7
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	131	66	0	113	5	7.6	9.5	1.0
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	0	0	49	0	241	6	7.6	8.7	0.5
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	12	26	45	44	164	93	5.7	7.3	0.7
Бүгд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	10	12	42	58	82	206	275	8.1	10.2	1.0

Хавсралт 24. Бүдүүн шулуун гэдэсний хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	3	0	0	0	8	5	11	23	38	48	82	19	4.6	6.1	0.7
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	68	54	104	73	6	5.5	9.0	1.3
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	37	0	80	0	0	3	5.2	5.4	0.7
Завхан	0	0	0	0	0	20	0	0	0	20	22	0	0	62	0	0	4	5.5	5.8	0.6
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	179	2	2.3	3.6	0.0
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	0	104	161	4	4.4	6.7	0.7
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	5	0	2	0	8	3	20	26	22	54	51	31	5.1	5.8	0.7
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22	30	47	82	64	5	5.3	6.4	0.9
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	0	0	0	0	213	0	4	4.5	6.5	1.3
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	89	2	3.3	3.5	0.3
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	37	50	0	0	0	5	4.3	4.2	0.5
Орхон	0	0	0	0	0	29	0	0	0	0	0	18	44	42	0	61	7	6.6	7.3	0.7
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	13	31	19	0	65	97	8	5.8	6.6	0.7
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	0	3	3	9	7	16	15	32	74	96	31	6.0	6.9	0.8
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	17	38	0	0	137	56	7	6.7	7.2	1.0
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	20	22	0	32	41	66	248	0	7	9.8	12.4	2.1
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	201	2	4.3	4.0	0.0
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	28	32	45	0	0	0	4	5.3	5.4	0.6
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110	69	190	7	6.6	8.5	0.9
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	24	0	0	116	4	4.3	4.3	0.2
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	38	12	71	69	155	18	7.8	9.3	1.0
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	52	0	48	93	91	6	7.1	8.2	1.0
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	0	66	129	0	3	4.6	6.0	1.1
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	18	0	0	0	27	32	99	0	322	9	11.4	12.8	0.9
Улаанбаатар	0	0	0	0	2	0	1	4	7	7	9	15	21	34	44	120	104	6.4	7.5	0.7
Бүгд	0	0	0	0	1	1	0	3	4	7	6	17	21	35	53	101	203	6.0	7.1	0.7

Хавсралт 25. Нойр булчирхайн хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НӨНБТ, НБТ, НБСТ, 2023 он (100 000 хүн амд)

Аймаг	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	ТТ	НБТ	НБСТ	ХТ
Баруун бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	14	23	38	76	72	82	28	6.7	9.0	1.2
Баян-Өлгий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0	0	0	54	0	73	3	2.7	4.2	0.4
Говь-Алтай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	74	99	240	166	0	8	13.8	17.5	2.9
Завхан	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	22	28	73	62	0	210	9	12.4	12.5	1.0
Увс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	26	37	0	0	89	5	5.9	6.5	0.5
Ховд	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	209	0	3	3.3	5.9	1.3
Хангайн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	12	24	26	59	54	71	38	6.3	7.2	0.9
Архангай	0	0	0	0	0	0	0	0	16	0	19	67	30	94	82	64	10	10.6	11.5	1.5
Баянхонгор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	34	0	0	0	2	2.2	2.4	0.3
Булган	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56	0	179	3	4.9	5.3	0.3
Өвөрхангай	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	19	25	40	67	96	7	6.0	7.0	0.8
Орхон	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	16	35	44	85	78	61	10	9.5	10.3	1.4
Хөвсгөл	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	19	67	65	49	6	4.4	5.7	0.8
Төвийн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	7	4	20	49	45	84	24	4.7	5.5	0.6
Говьсүмбэр	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0
Дархан-Уул	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	48	0	68	112	6	5.8	6.5	0.7
Дорноговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	41	132	0	112	5	7.0	9.1	1.0
Дундговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	147	100	2	4.3	4.9	0.7
Өмнөговь	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	75	0	88	2	2.7	4.0	0.4
Сэлэнгэ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	1	0.9	1.3	0.0
Төв	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37	0	24	115	70	58	8	8.7	8.8	1.2
Зүүн бүс	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	38	0	89	0	31	11	4.8	5.2	0.7
Дорнод	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	48	0	0	2	2.4	2.5	0.4
Сүхбаатар	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	0	199	0	0	4	6.1	7.4	1.2
Хэнтий	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	53	0	49	0	80	5	6.3	6.4	0.6
Улаанбаатар	0	0	0	0	0	1	1	0	4	3	4	10	18	51	84	56	78	4.8	6.1	0.9
Бүгд	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	7	15	21	58	65	65	179	5.3	6.5	0.9

Хавсралт 26. Хорт хавдрын өвчлөлийн тохиолдлын тоо, ӨТ, ӨСТ, 2018-2023 он (100 000 хүн амд)

Хавдрын байрлал	2023			2022			2021			2020			2019			2018		
	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ТТ	ӨТ	ӨСТ	ТТ	ӨТ	ӨСТ
Бүгд	7244	214.1	243.6	6885	206	250	5981	185.4	230	6702	210	263	6382	199	259	6073	189.3	248.3
Уруул, амны хөндий	52	1.5	1.7	44	1.3	1.5	57	1.8	2.1	60	1.9	2.2	46	1.4	1.9	45	1.4	1.8
Бусад залгиур	33	1.0	1.1	32	1	1.1	52	1.6	1.8	45	1.4	1.6	37	1.2	1.4	38	1.2	1.4
Улаанхоолой	357	10.6	12.9	342	10.2	13.4	338	10.5	14.2	312	9.8	13.6	359	11.2	16.3	390	12.2	17.4
Ходоод	1259	37.2	42.4	1181	35.4	43.3	963	29.9	37.8	1118	35	44	1046	32.6	43.5	901	28.1	36.7
Бүдүүн шулуун гэдэс	322	9.5	11.1	306	9.2	10.9	278	8.6	10.3	262	8.2	10.4	251	7.8	10.2	219	6.8	8.9
Элэг	2373	70.2	82.7	2286	68.4	86.1	1956	60.6	78.4	2183	68.4	90.2	2184	68.1	91.3	2195	68.4	93.7
Цесний хүүдий бусад	46	1.4	1.5	37	1.1	1.3	30	0.9	1.1	41	1.3	1.7	31	1	1.3	25	0.8	1
Нойр булчирхай	206	6.1	7.1	224	6.7	8.3	162	5	6.1	223	7	9	190	5.9	7.9	150	4.7	6.4
Төвөнх	26	0.8	0.9	33	1	1.3	22	0.7	0.9	26	0.8	1.1	25	0.8	1.1	15	0.5	0.6
Уушиг, пурсан хоолой	473	14.0	17.1	521	15.6	20.1	446	13.8	18.6	507	15.9	21.8	492	15.3	22	517	16.1	22.7
Яс	43	1.3	1.4	49	1.5	1.7	49	1.5	1.8	51	1.6	1.8	32	1	1.2	47	1.5	1.7
Арьсны меланома	46	1.4	1.7	45	1.3	1.6	37	1.1	1.3	39	1.2	1.7	38	1.2	1.5	32	1	1.3
Хөх	344	10.2	10.3	283	8.5	8.9	278	8.6	9.4	244	7.6	8	265	8.3	9.2	245	7.6	8.5
Умайн хүзүү	425	12.6	12.2	318	9.5	9.8	312	9.7	9.9	480	15	15.5	333	10.4	10.9	372	11.6	12.6
Умайн их бие	36	1.1	1.1	49	1.5	1.6	45	1.4	1.6	58	1.8	2	37	1.2	1.3	26	0.8	1
Өндгөвч	109	3.2	3.4	118	3.5	4	144	4.5	5.1	131	4.1	4.7	107	3.3	4	92	2.9	3.3
Түрүү булчирхай	29	0.9	1.1	51	1.5	2.2	37	1.1	1.5	35	1.1	1.5	25	0.8	1.2	31	1	1.6
Төмсөг	13	0.4	0.4	13	0.4	0.4	15	0.5	0.5	17	0.5	0.5	17	0.5	0.5	10	0.3	0.3
Бөөр	300	8.9	9.6	232	6.9	7.8	152	4.7	5.4	190	6	6.8	191	6	7	159	5	6.3
Давсаг	53	1.6	1.7	48	1.4	1.8	44	1.4	1.7	41	1.3	1.6	34	1.1	1.3	44	1.4	1.7
Тархи, мэдрэлийн систем	118	3.5	3.7	115	3.4	3.9	108	3.3	3.9	107	3.4	4	113	3.5	4.1	87	2.7	3.3
Бамбай булчирхай	130	3.8	3.9	82	2.5	2.6	54	1.7	1.9	79	2.5	2.6	80	2.5	2.9	74	2.3	2.5
Ходжкны өвчин	14	0.4	0.4	4	0.1	0.1	10	0.3	0.4	13	0.4	0.4	12	0.4	0.5	16	0.5	0.6
Ходжкны бус лимфома	38	1.1	1.4	49	1.5	1.7	44	1.4	1.7	44	1.4	1.7	69	2.2	2.7	45	1.4	1.6
Миелома	16	0.5	0.5	27	0.8	0.9	14	0.4	0.5	8	0.3	0.3	20	0.6	0.8	9	0.3	0.4
Лимфоид лейкоми	122	3.6	3.8	115	3.4	3.6	94	2.9	3.2	92	2.9	3	123	3.8	4.1	103	3.2	3.6
Бусад байрлал	261	7.7	8.5	281	8.4	9.9	240	7.4	8.6	296	9.3	11.2	225	7	8.5	186	5.8	7.2

Хавсралт 27. Хорт хавдрын нас баралтын тохиолдлын тоо, НБТ, НБСТ, 2018-2023 он (100 000 хүн амд)

Хавдрын байрлал	2023			2022			2021			2020			2019			2018		
	ТТ	НБТ	НБСТ	ТТ	НБТ	НБСТ	ТТ	НБТ	НБСТ	ТТ	НБТ	НБСТ	ТТ	НБТ	НБСТ	ТТ	НБТ	НБСТ
Бүгд	4556	134.7	160.6	4548	136.1	168.3	4559	141.4	184	176.3	4260	149.6	4801	149.6	205.1	4412	137.5	187.8
Уруул, амны хөндий	34	0.0	0.0	32	0.0	0.0	0	0	0	0	0	0	28	0.9	1.1	27	0.8	1.2
Хамар залгиур	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0	0	0	0	0	24	0.7	1	25	0.8	0.9
Бусад залгиур	29	0.9	0.9	27	0.8	0.9	31	1	1.1	1.3	33	0.1	3	0.1	0.1	2	0.1	0.1
Улаанхоолой	275	8.1	10.2	255	7.6	9.9	309	9.6	13.2	11.4	256	8	320	10	14.8	307	9.6	13.7
Ходоод	746	22.1	25.8	793	23.7	29.7	729	22.6	29.5	28.6	703	22	736	22.9	31.2	705	22	29.5
Бүдүүн шулуун гэдэс	203	6.0	7.1	172	5.1	6.2	157	4.9	6.2	5.7	141	4.4	173	5.4	7.3	139	4.3	5.8
Элэг	1711	50.6	61.1	1636	49.0	60.7	1714	53.1	69.8	67.6	1596	50	1926	60	83.3	1837	57.3	79.7
Цесний хүүдэй бусад	34	1.0	1.2	25	0.7	0.9	16	0.5	0.7	1.2	24	0.7	24	0.7	1.1	22	0.7	0.9
Нойр булчирхай	179	5.3	6.5	170	5.1	6.1	152	4.7	6	6.8	162	5	118	5	6.8	118	3.7	5.2
Төвөнх	23	0.7	0.9	21	0.6	0.9	11	0.3	0.5	0.7	18	0.6	15	0.6	0.7	15	0.5	0.7
Уушиг, гуурсан хоолой	398	11.8	14.5	480	14.4	18.3	444	13.8	18.7	18.3	426	13.4	451	14.1	20.4	436	13.6	19.4
Яс	27	0.8	0.9	40	1.2	1.3	37	1.1	1.4	1.1	27	0.8	35	1.1	1.4	26	0.8	1
Арьсны меланома	31	0.9	1.2	34	1.0	1.4	19	0.6	0.8	1	24	0.8	24	0.7	1.1	14	0.4	0.6
Хөх	90	2.7	2.9	97	2.9	3.3	114	3.5	4.3	3.2	87	2.7	100	3.1	3.9	88	2.7	3.1
Умайн хүзүү	160	4.7	5.3	146	4.4	5.3	157	4.9	5.9	5.5	145	4.5	191	6	7.6	146	4.6	5.8
Умайн их бие	16	0.5	0.5	22	0.7	0.8	19	0.6	0.8	0.3	9	0.3	13	0.4	0.5	9	0.3	0.4
Өндгөвч	66	2.0	2.2	88	2.6	3.1	67	2.1	2.6	2.2	59	1.8	69	2.2	2.7	64	2	2.5
Түрүү булчирхай	26	0.8	1.0	31	0.9	1.2	37	1.1	1.6	1.1	26	0.8	31	1	1.5	10	0.3	0.5
Төмсөг	3	0.1	0.1	6	0.2	0.2	10	0.3	0.4	0.4	10	0.3	7	0.2	0.2	6	0.2	0.2
Бөөр	62	1.8	2.1	79	2.4	3.0	77	2.4	3.1	2.7	69	2.2	81	2.5	3.3	64	2	2.8
Давсаг	28	0.8	1.0	13	0.4	0.5	29	0.9	1.2	1.2	29	0.9	16	0.5	0.7	19	0.6	0.8
Тархи, мэдрэлийн систем	93	2.7	3.0	96	2.9	3.4	80	2.5	3	2.8	78	2.4	78	2.4	3	71	2.2	2.7
Бамбай булчирхай	17	0.5	0.6	15	0.4	0.6	15	0.5	0.6	0.7	15	0.5	25	0.8	1.1	10	0.3	0.4
Ходжкийн өвчин	10	0.3	0.3	3	0.1	0.1	8	0.2	0.3	0.4	9	0.3	5	0.2	0.2	16	0.5	0.5
Ходжкийн бус лимфома	34	1.0	1.2	27	0.8	1.0	35	1.1	1.4	1.4	33	1	42	1.3	1.7	24	0.7	0.9
Миелома	7	0.2	0.3	11	0.3	0.4	11	0.3	0.5	0.2	6	0.2	6	0.2	0.3	6	0.2	0.3
Лимфоид лейкоми	82	2.4	2.6	66	2.0	2.0	79	2.4	2.7	2.6	75	2.4	86	2.7	3	69	2.2	2.4
Бусад байрлал	172	5.1	5.9	163	4.9	5.9	165	5.1	6.3	7	175	5.5	127	4	5	137	4.3	5.5

Хавсралт 28. Монгол улсын 2023 оны дундаж хүн ам, дэлхийн стандарт хүн ам, нас, хүйсээр

Монгол улс 2023	Бүгд	0-4		5-9		10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		65-69		70-74		75>	
		нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	нас	
Эрэгтэй	1,666,945	186,151	200,241	175,650	120,378	109,751	114,236	141,122	135,863	113,175	99,999	83,695	68,906	30,550	15,931	52,392	18,909																
Эмэгтэй	1,715,765	177,138	189,692	168,621	115,883	106,831	112,652	140,235	136,220	115,486	105,927	92,993	82,161	44,143	25,551	68,730	33,506																
Нийт	3,382,710	363,289	389,933	344,271	236,261	216,581	226,888	281,357	272,082	228,661	205,926	176,688	151,067	74,692	41,482	121,122	52,415																
Эрэгтэй	100,000	12,000	10,000	9,000	8,000	8,000	8,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	4,000	3,000	2,000	4,000	2,000																
Эмэгтэй	100,000	12,000	10,000	9,000	8,000	8,000	8,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	4,000	3,000	2,000	4,000	2,000																
Нийт	100,000	12,000	10,000	9,000	8,000	8,000	8,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	4,000	3,000	2,000	4,000	2,000																

Хавсралт 29. Монгол улсын 2023 оны дундаж хүн ам, аймгаар, хүйсээр

Монгол улс 2023	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт
Архангай	47,436	46,999	94,435
Баян-Өлгий	54,741	54,943	109,683
Баянхонгор	43,935	45,136	89,071
Булган	31,133	29,945	61,077
Говь-Алтай	29,002	28,791	57,793
Говьсүмбэр	9,005	9,073	18,077
Дархан-Уул	50,842	53,054	103,895
Дорноговь	36,293	35,321	71,613
Дорнод	42,767	41,801	84,568
Дундговь	23,481	23,185	46,665
Завхан	36,163	36,413	72,576
Орхон	51,939	53,811	105,750
Өвөрхангай	57,851	58,482	116,332
Өмнөговь	38,166	36,881	75,046
Сүхбаатар	33,141	32,771	65,912
Сэлэнгэ	54,253	52,612	106,865
Төв	47,698	44,786	92,484
Увс	42,890	42,337	85,227
Ховд	45,322	45,083	90,404
Хөвсгөл	68,298	69,129	137,427
Хэнтий	40,145	39,111	79,256
Улаанбаатар	782,451	836,108	1,618,558
Улсын дүн	1,666,945	1,715,765	3,382,710